

B E L G E L E R

TÜRK TARİH BELGELERİ DERGİSİ

C. I

1 TEMMUZ 1964

Sayı: 2

VENEDİK DEVLET ARŞİVİNDEKİ VESİKALAR KÜLLİYATINDA KANUNÎ SULTAN SÜLEYMAN DEVİRİ BELGELERİ

M. TAYYİB GÖKBİLGİN

ÖNSÖZ

Osmanlı Devletinin Venedik Cumhuriyeti ile münasebetleri bilhassa XVI. yüzyılda çok kesif olmuştur. Bu münasebetler türlü yönleri ile, siyasî, askerî ve ekonomik - ticarî sahalardaki tezahürleri bakımından çok ilgi çekicidir. Şimdiye kadar bu konuda bazı araştırmalar yapılmış ve bir kısım sentezlerde bu devir münasebetleri özetlenmiş ise de doğrudan doğruya ilgili arşivlerdeki belgelerin yayınlanmasına ciddi bir şekilde teşebbüs olunmamıştı. Bu hususta belli-başlı iki kaynak, Türk arşivleri ile Venedik Devlet Arşivi, bu devir münasebetleri bakımından özel bir değer ve önem taşımakla beraber ihtiva ettikleri vesikalar, tek tük araştırmacılar müstesna, umumî efkârca meçhul kalmış, dolayısıyla, tarih ilminin bu konudaki ihtiyaçlarına ve sorularına olumlu bir etkide bulunmaktan yoksun görünmüştür. Halbuki, gerek Türk arşivlerinde gerek Venedik arşivindeki bu mevzua ait belgeler bütün hacmi ile tanınmadığı müddetce daima bir noksanlık olacaktır. İşte bu ihtiyacı gözönünde tutarak, bir müddet evvel Venedik arşivinde yaptığımız araştırmalar esnasında topladığımız bu neviden vesikaları orijinal şekilleri ile yayınlamaya teşebbüs ediyoruz ve bunların bazı meselelere ışık tutacağını, bugünkü ve yarınki araştırmacılara oldukça değerli ve enteresan bir malzeme sunacağını biliyoruz. Venedik Devlet Arşivinden Kanunî Sultan Süleyman devrine ait belgeleri yayınlarken, bunların hangi tasniflerde bulunduklarını ve taşıdıkları özel numaraları belirtiyoruz. Gerçi, Venedik Arşivinin Türkçe vesikalar koleksiyonunun bütünü ile tanımak, bu konu üzerinde çalışanlar için, çok mühimdir ve bunu ayrı bir makalemizde geniş bir şekilde ve tekmil ayrıntıları ile izaha çalışacağız. Ancak, şimdi her belgenin işaretleri ve bunlarla ilgili açıklamalar da bu hususta kısmen bir fikir verecektir.

“Belgeler” in bu sayısından itibaren yayınlanacak vesikaların hemen hemen hepsi, bir kaç istisnası ile, Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe vesikalar koleksiyonundandır.

Sadece bir tanesi Krakow arşivinden olup bu meselelerle sıkı münasebeti dolayısıyla buraya alınmıştır. Gelecek sayılarda neşredilecekler arasında da, yine bu konu ve bu devirle yakın ilgisi bulunduğu için, Paris'deki *La Bibliothèque Nationale* Türkçe kolleksiyonundan alınmış bazı vesikalar bulunacaktır.

Şimdi neşrettiklerimizin bir kısmı bu devre ait ahitnameler olup tam ve orijinal metinleri ile takdim edilmektedir. Alt notlarda bazı yer ve şahıs isimleri ile şekil veya mânâ bakımından açıklamayı gerektiren kelimeler hakkında kısa açıklamalar yapılmıya çalışılmıştır. Bunlar yeter derecede olmasa bile, bazı noktalarda ve bilhassa vesikaların orijinalleri ile ünsiyeti az olanlara ışık tutabilecek ve faydalı bulunabilecektir. Bu vesikaların bir kısmı hükümdar tarafından Venedik Dojuna, Venedik beylerine herhangi bir mesele hakkında yazılan nâme-i hümayûnlardır. Diğer bir kısmı Venediklilerle alâkalı meseleler için, Bosna ve Hersek bölgelerindeki Osmanlı makamlarına gönderilen hüküm, ferman ve emirlerdir. Aynı zamanda bunlar arasında, vezirlerden İbrahim, Lütü, Ayaş Paşa'ların, Barbaros Hayreddin Paşa'nın, Tercüman Yunus Beyin bir çok mektupları da mevcuttur. Meselâ, Sadrazam İbrahim Paşa, İrakeyn Seferi esnasında Venedik beylerine gönderdiği bir mektupta İspanya kralının Almanya'ya gittiğinin haber alındığını, fakat bunun ne dereceye kadar doğru olduğunun bilinmediğini, sahih bir havadisın ancak Venedik'den gelebileceğini bildirmekte, İranlılara karşı yapılan seferde kazanılan zaferleri ve başarıları anlatmaktadır. Ve yine meselâ Sadrazam Lütü Paşa, Venedik Dojuna gönderdiği mektupta (1540) yapılan muahedeye riayet edilmesini istemekte ve kendilerine ihsan olunan bu nimetin kadrini bilmelerini tavsiye eylemektedir.

Vesikaların bir kısmını da, Bosna ve Hersek'deki Osmanlı makamları, sancak beyi veya kadılar tarafından yazılmış, mektup, huccet, temessük gibi belgeler teşkil etmektedir. Bütün bunlardan sade Osmanlı - Venedik münasebetleri değil, fakat aynı zamanda, Osmanlı İmparatorluğunun idarî, sosyal, ekonomik ve hattâ kültürel tarihine ait değerli bilgiler elde edilmektedir ki, ileride bu devir hakkında herhangi bir sentez yapmak isteyenlere önemli bir derecede yol gösterecekler ve ışık tutacaklardır. Bu arada okunamıyan veya açıklanması bizce mümkün olamıyan bazı noktalar da mevcut kalacaktır ve bunlar bir soru işaretiyle belirtilmişlerdir. Muhakkak ki, bundan başka da, yayın esnasında daha bazı noksanlar veya hatalar bulunacaktır ve bunların hoş görülmesi dileği ile vesikaları tetkikcilerin istifadesine arz ediyoruz.

Vesika : 1

Venedik Devlet Arşivi (Archivo di Stato Venezia)^a Türk vesikaları (Documenti Turchi)^a

Busta I., Fasc. 50, Pezzi 25 (b 1540 30 Octobra (c

ÖZET : 1540 Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi.

Tuğra : (سلطان سليمان بن سليم خان المظفر دائماً)

نشان شریف عالی شان سلطانی و طغرای غرای جهان ستان خاقانی بعدالعون الربانی حکمی اولدرکه شمدکیحالدہ بن کہ سلطان السلاطین برهان الخواقین تاج بخش خسروان روی زمین سلطان سليمان خان بن سلطان سليم خانن وندیک دورثی اولان پترولاندو¹ درکاه سعادت دستکاهمه التویر بادور² نام یرار و معتمد آدمیسن ایلچی تعیین ایدوب یوجه استانمه عرض عبودیت و اخلاص ایلوب جانبینده دوستلق و معاهده اولوب یوجه درکاهمه صلح و صلاح اولنمهسی بابنده استدعای عنایت پادشاهی ایلوب کندولرک تحت قصرفلرنده اولان قلعهلردن موردهده واقع اولان انابولی³ نام قلعهی قلعهسیله و مناواسیه⁴ نام قلعهی بله طوپلری و چاکلرنی وسایر یراق آلاتی الدقلرندن صکره ایچنده اولان بکلری و علوفجیلری قنده استرلرسه استهینلری کیدوب و رعایادن دخی اختیاریلہ قالمق استیانلر قالوب کتمک استیانلر اسبابلری ایله کتمک اوزره عتبه⁴ عالم پناهمه تسلیم ایلوب و خزانه⁴ عامرم جانبنه داخی اوچیوز بیک سکه افرنجی آلتون و یرمک اوزره که یوزبیک فلورینسن شیمدی و یروب وینه بوییل ایچنده الی بیک فلورینسن داخی و یروب و باقی یوزالی بیک فلورینسن بو ییلدن صکره اکی ییل ایچنده ادا ایتمک اوزره که هر بر ییلده یتمش بشر بیک فلوری اولور کندولره عرض همایونم احسان اولنق تضرع اتدوکی اجلدن بنداخی مزید مرحمت خسروانم ظهوره کتوروب تفصیل اولنچاق شرطلر اوزره انلره معاهده⁴ شریفم احسان ایلوب بونشان همایون سعادت مقرونی و یروب عهد شریفم بونک اوزینه جاریدر و عهد همایونم مقرر و مؤکد اولمهسی ایچون یمین داخی ایدرم که یری و کوکی یرادن حق و سبحانه و تعالی حضرترلرینک برلکی حقیچون مادام که انلر طرفندن عهده مخالف ایش اولیه بندنداخی معاهده⁴ شریفمه مغایر وضع صادر اولیه مذکور وندیک دورثی اولان پترولاندویله وسایر بکلری و آدملری ایله و آنلره متعلق اولان یرلرک و ولایتلرک خلقی ایله

a) Kısaltma olarak V D A (T V) şeklinde gösterilecektir.

b) Bu Ahidnâmenin orijinal nüshası bu Arşivin daimî sergi salonunda (Sale Regina Margherita)

4 XXXVI No: 7 dedir.

c) Ahidnâme tarihi h. 1 Cumad II 947 olduğuna göre milâdî tarih 3. X. 1540 olmak gerekir.

¹ C. Lando.

² Luigi Badoero. Venedik Senato üyesi.

³ Napoli di Romania (Nauplia) İtalya'daki Napoli'yi bundan ayırmak için "İspanya ve Sicilya Anabolisi" denirdi.

⁴ Monemvasia Tarihlerimizde Menekşe و Benefşe olarak da geçer.

و بوعهد شریفم صادر اولمزدن اول جانبینده عداوت اولدیغی زمانده انلر جانبندن شمشیر ظفر تأثیرم ایله النان بوسنه سنجاغی اوجنده قلعه⁵ اورانه⁶ و قلعه⁷ نادرین⁸ و بو قلعهلره تابع اولان کویلرک جمله حدودلری و سنورلری ایله و فتح اولندوغی زمانده یرنده موجود بولنان رعایاسیله و آق دکیز اچنده واقع اولان جزیرهلردن اسکابوس⁹ قلعهسیله و جزیره¹⁰ و جزیره¹¹ سرقوز¹² قلعهلری ایله و جزیره¹³ کرپه¹⁴ ایکی پاره قلعهسیله و نقشهیه¹⁵ تابع اولان جزیرهلردن نقشه اوچ پاره قلعهسیله و جزیره¹⁶ صانتورین¹⁷ و شیره¹⁸ و تنور¹⁹ جزیرهلری قلعهلری ایله و جزیره²⁰ میلو²¹ ایکی قلعهسیله و جزیره²² اندویاده²³ قلعهسیله و معمور اولمیوب خالی اولان خرابه دن جزیره²⁴ اکنه²⁵ و جزیره²⁶ مرتد²⁷ و جزیره²⁸ ترمنه²⁹ و جزیره³⁰ بارو³¹ و جزیره³² مکنه³³ و جزیره³⁴ پاپاسلق³⁵ و استانبولیه³⁶ و اخی کرکه³⁷ جزیرهلری و جزیره³⁸ قیونلوجه³⁹ و جزیره⁴⁰ میرغر⁴¹ و جزیره⁴² حاللو کلیسا⁴³ که بو ذکر اولنان جمله سی خاصه⁴⁴ همایونلک تصرفنده در بونلردن غیرى انلره تابع اولوب آلان ضبطلرنده اولاتنه⁴⁵ نام جزیره قلعهسیله و سایر تصرفلرنده اولان قلعهلری و برغازلری ایله بالجمله آیامارکو⁴⁶ نك⁴⁷ سنجاغن کتورن کمسنه لر ایله یاشدن و قروندن آلان تصرفلرنده اولان ایللری و کونلری ایله شمديا دکین و شمديدن صکره کندو دندوشلرندن⁴⁸ آلاجق یرلری ایله بعد الیوم

⁵ Vrana (Dalmaçya kıyılarında, Zara'ya yakın).

⁶ Nadin (Zara'nın güneyinde).

⁷ Skiathos (اشکانوز) adası.

⁸ Skyro (Sporades adalarından).

⁹ Andro (Andria).

¹⁰ Siphnos (Siphanto).

¹¹ Serpho (Seriphos).

¹² Carpathos (Sporades adalarından).

¹³ Naxos.

¹⁴ Santorini (Thira).

¹⁵ Siros (Syr).

¹⁶ Tinos (Istendil).

¹⁷ Milos (Değirmenlik).

¹⁸ Anti Paro.

¹⁹ Aegina (Aexghia).

²⁰ Zea (Keos).

²¹ Thermia.

²² Paro.

²³ Mykoni.

²⁴ Angistri (?) (Katalan Papashğı "Kitab-ı Bahriye").

²⁵ Stampalia (İstanbulia).

²⁶ Nikaria (Ikaros).

²⁷ Seriphos (Serfine, Koyunluca).

²⁸ ?

²⁹ Çanlı kilise.

^{29a} Tinos.

³⁰ San Marco (Venedik).

³¹ Dindashlarından.

ارامزده دوستلق و بارشقلق اولای و یانیه سنجاغی سنورنده واقع اولان پارغه³² نام موضع قله سیله و واروشیله وحدی و سنوری ایله که امرمله سابقده یاقلوب یقلمش ایدی حالیا مزید عنایتمدن ینه انلر جانبندن تصرف اولمیه سن امر ایلدم ینه انلرک اولای اما مزبور پارغه و اکا تابع اولان کویارده واقع اولان آدمیری دکیزدن و قروندن بنم ممالک محروسه ضرر و زیان ایدرلرسه و ندیک بکاری اول ضرر و زیانی تضمین اتدوره لر و ایدنلرک محکم حقلرندن کلالر و ممالک محروسه اولان سنجاقبکلرندن و سوباشیلرندن بالجمله بنم خدام انجم احتشامدن هیچ احد انلرک ولایتلرینه و قلعه لرینه و برغوزلرینه و آدمیرینه ضرر و زیان یتشدرمیه لر و اگر جناب خلافت مآتمه متعلق اولان بکلردن و عساکر ظفر مآثرمدن بونلرک ولایتلرینه و قلعه لرینه و برغوزلرینه و آدمیرینه ضرر و زیان ارشدرلرسه واقع اولان ضرر و زیان فرمان شریفمله یرینه قونلوب دخل ایدنلرک حقلرندن کلالر و مزبور بکلرک بازرکانلری و آدمارندن بنم ممالک محروسه یاشدن و قروندن قدرغه لری و کوه لری ایله و غیره کوچوک کیلری ایله محروسه³³ استانبوله و غلطه و دیار عربستاندن اسکندریه مصره و کلیبولی دن اشغه اولان بوغازه³⁴ و اینه بختی³⁵ و پروزه بوغازلرینه³⁵ و متون³⁵ لیمانیه غفلت ایله کلوب کریمیوب مقدما دزدارلرینه تنبیه ایلایوب اجازت ایله کلوب کروب مکرکه روزکار شدت اوزره فورتنه اولوب و یاخود انلری حرامی ولوند قایقلاری قووب اول اسکله دن غیره قوناجق یری اولمیوب ضرورت اولای اول وقت کلوب کیره لر اگر ممکن ایسه تنبیه ایلیه لر و کتملو اولیجاق اجازتسوز کتمیه لر و اجازتسوز کیدوب مخالفت ایدنلرک حقلرندن کلنه انوکیچون و ندیک بکلرینه تهمت اولمیه اما بو خصوص الی آیدن صکره اولای که و ندیک کیلری متنبه اولوب بوسبیله عهد شریفمه مخالف اش اولمالو اولمایه و ممالک محروسمدن دریا یوزنه کیدن کیلر و قدرغه لر و دونمالر دکیز یوزنده و ندیک کیلرینه بولشورلرسه بربرنه دوستلق ایدوب ضرر و زیان اتمیه لر انلر دخی فرمان شریفمله دریا یوزنه چیقمش دونامه لرمه و قدرغه لرمه و سایر دریا یوزنده یورویان کیلرینه بولشدقلرنده یلکنلرین اندروب دوستقلرین و اطاعت اوزره اولدقلرین بلدوره لر و اگر یلکنلرین اندروب دوستقلرین بلدردکدن صکره ضرر و زیان ایداجک اولورلرسه اگر آدم و اسباب و طوار زیانیدر یرینه قونله همجنان انلرک کیلری و قدرغه لری و دونمالری داخی دکیز یوزنده بنم کیلرینه و یاخود رنجبر کیلرینه بولشورلرسه دوستلق اوزره کچوب کیدوب ضرر و زیان اتمیه لر اگر آدم و اگر اسباب طوار زیانیدر هر نه ایسه یرینه قویالر و اگر اتفاق دوشوب³⁶ حرامی ولوند کیسنه³⁷ بولشوب اول حرامی کیسی بونلره قصد ایدوب جنک ایلیه و بارک الله

³² Parga.

³³ Çanakkale Boğazı.

³⁴ Lepanto (Neopactos).

³⁵ Prevesa, Moden.

³⁶ Tesadüf ederse.

³⁷ Korsan gemileri.

تعالی حرامی کیسه بونلر غالب اولا حین محاربه ده هلاک اولاندن غیرى نقدر آدم اسیر اولوب دیری دوشلر سه کندولر اصلا قتل ایلمیوب بی قصور صاغ وسالم سده سعادتمه ارسال ایلیه لر تا که محکم حقلرندن کلنوب بر وجهله سیاست اتدرم که غیر یاره موجب عبرت اولا و بنم ممالک محروسمدن طونامه کیلرم که بر طرفه سفره کیده وندیکه متعلق اولیه وندیک دونانماسی ارسم کندو حالنده دوستلق اوزره دوروب حرکت اتمیوب واروب کسمنه یه معاونت ایلمیه و بنم طونمالر مه ضرر وزیان ایرشدرمه سبه سبب اولیه بنم ایله دشمانلق اوزره اولان کسمنه لرک طونمالر نی ارالرینه کتورمیله و آنلره یاردم اتمیله وازیق ویرمیله لر اکر دونمالرندن هرکیم بوامر مه مخالفت ایدر سه ایلدوکی یرده وندیک بکلری محکم حقلندن کلالر سایلر نه موجب عبرت اولا و غیرى ولایتک حرامی بارجه لرینه و قدرغه لرینه و غیرى کیلرینه دوش کلدکلری³⁸ وقت وندیک کندو ادالرینه و لیمانلرینه و حصارلرینه صغندر میله و طور غور میله³⁹ دوتقم ممکن اولور سه دوتوب مجال ویرمیوب حقلرندن کلالر بنم جانبمدن داخی اولوجهله عمل اولنوب غیرى ولایتک حرامی پارچه لر نی و قدرغه لر نی لیمانلر مه و حصارلر مه صغندر میوب دوتقم ممکن اولور سه طوتوب مجال ویرمیوب حقلرندن کلنه و وندیکدن بر کسمنه کلوب بنم ممالک محروسمه بر کسمنه ایله صاتو و بازار ایدوب⁴⁰ اقجه سن تمام ویرمدن حیلله ایدوب قاجوب کیدر سه بنم حکم شریفمله واروب طلب اولندقه اول کسمنه بولنور سه رزقنی صاحبنه الیویه لر و بنم ممالک محروسمدن بر کسمنه واروب وندیکدن بر کسمنه ایله صاتو بازار ایدوب اقجه سن تمام ادا ایتمدن قاجوب کلور سه ثابت اولان حق الیویه لر و ممالک محروسمدن بر کسمنه بورج ایدنسه و یاخود بر وجهله متهم اولوب غیبت ایلسه انوکچون بر کنه سز کسمنه دوتلمیه وندیک بکلر نه انوکچون تهمت اولنیه مکرکه انلرک مملکتنه واروب طوره بزم جانبمزدن داخی اولوجهله اتدرله و بایلوس⁴¹ کیمی دیلر سه کونده ره لر دیلر سه خورنده سی⁴² ایله کلوب محمیله قسطنطیه ده اوچ بیله قریب طوره تمام اولمدن کیده دیلر سه خورنده سز کلا مصلحت نه ایسه کوره اوچ بیله تمام اولمدن اول کیده انوک یرینه اولوجهله برداخی کلا و وندیکدن بر اسیر قاجوب ممالک محروسمه کلوب مسلمان اولور سه صاحبی کلور سه بیک اقچه ویرله صاحبی کلمیوب وکیلی کلور سه وکیلنه ویرله و اکر کفری اوزرینه ایسه اول اسیری عینی ایله ویرله ممالک محروسمدن قاجوب انلره وارر سه اکر مسلمان ایسه و یاخود مرتد اولدیغنه تعلل اتمیله عینی ایله کندو بی ویرله و اکر کفری اوزرینه ایسه صاحبنه ویا وکیلنه بیک اقچه ویرله و شویله که حرامی قایقلری دکیزدن و غیرى

³⁸ Rastladıkları.

³⁹ Durdurmayalar.

⁴⁰ Alış-veriş edip.

⁴¹ Balyos (Baile, Venedik elçisi).

⁴² Maiyyeti halkı.

کمسنه لر قرودن واروب وندیکه تابع اولان لداری اوروب آدملرین اسیر ایدوب کتوروب روم ایلنده وناطولیده صاته لر انوک کبی اسیر بولندقدہ کرکی کبی دقت واهتملمه تفتیش اولنوب هر کیمک النده بولنورسه کیمدن الدوغن بولدوره لر شویله که الدوغی کمسنه لونده منتهی اولورسه و اول لونداخی اله کروب واقعا اسیر وندیکک ایدوکی ظاهر اولورسه اول لونداک محکم حقندن کلنه اول اسیر مسلمان اولمش ایسه ازاد اولوب صالیویره لر واکر هنوز کفری اوزرینه ایسه وندیکلو تسلیم اولونه واکر کیمدن الدوغی معلوم اولمز ایسه اول اسیر کندو درگاه معلومه کتوردولوب قضیه سی سده سعادتمده تفتیش اولونه اول وقت دخی وندیکلونک ایدوکی ثابت اولورسه مسلمان اولمش ایسه ازاد اول واکر هنوز کفری اوزرینه ایسه بایلو سه تسلیم اولونه ووندیک ایله کیلاری ممالک محروسه کاورکن مخالف یل چقوب اول کی هلاک اولورسه وندکلو آدم قورتلورسه ازاد اول و طوارلری قورتلورسه صاحبنه ویرله قبودان جانبندن وادملرندن و غیریدن قطعاً دخل اولمیه واکر ممالک محروسمن اول طرفه برکی واررکن مخالف ییل چقه اول کی هلاک اولورسه وندکلو آدم قورتلورسه اونلره دخل اولمیه و طوارلری صاحبنه ویرله قطعاً نزاع اولمیه و ممالک محروسمن شول یرلردن که قادرغه وقایقار و غیر کیلر دریا یوزنه چقوب کتدکلری وقت که بنم قبودانم انلر کتله یله اولمیه اول کیلرک رئیسلی محکم کفیلره ویرله که واروب وندیک مملکتنه ضرر و زیان ایرشدرمیه لر اکر کفیل ویرمدین کیدرلرسه مجرم کناهکار اولالر محکم حقلرندن کلنه واکر کفیلی ویرلدکدنصکره ضرر و زیان ایدرلرسه نه ضرر و زیان اولورسه کفیلاری ویره لر همجنان دخی وندیک طرفندن دریا یوزنه کیلاری چقه وندیک قبودانی بیله اولمیه رئیسلی محکم کفیلر ویرلدکدنصکره ممالک محروسه ضرر و زیان یتشدرلرسه اول اولان ضرر و زیانی کفیلاری ویره لر اکر کفیلر کیدرلرسه مجرم و کناهکار اولالر محکم حقلرندن کلالر و ممالک محروسمن برخراج کذار و یاخود برعامل قاچوب وندیکه متعلق قلعه لر و ادالره واروب تمکن اتسه قبول اولمیه واران آدملره تعلل ایتمیوب عینی ایله ویره لر و شویله که آدم اولدوروب و یاخود اوغرلیق ایدوب⁴³ رزق التسه عینی ایله ویره لر بنم جانبمن دخی اولوجهله ایدرلر اول طرفدن آدم اولدوروب و یاخود اوغرلیق ایدوب رزق التسه عینی ایله ویره لر وندیکلونک بربری آراسنده نزاعلری اولسه بایلو ساری عادتلرنجه دکلیه کمسنه مانع اولمیه و برکمسنه نک بایلو سه نزاعی اولسه شویله که سده سعادتم محروسه استانبولده واقع اولاقضیه سی دیوان عالی شانمه استماع اولنه ولکن بن سعادته سفر همایونده بولنجاق اولورسم انوک کبی بایلو س ایله واقع اولان منازعه محروسه استانبول محافظه سیچون قونلان بک حضورنده قاضیسی معرفتیه استماع اولنه و شویله که وندیک بازرگانلری ایله هرکمسنه نک نزاعلری واقع اولوب

⁴³ Hırsızlık edip.

قاضی یه واره‌لر وندیکلونک کندو ترجمانلری حاضر اولمینه قاضی اولان دعوالرین استماع اتمیه اما انلر داخلی تعلل ایدوب ترجمان حاضر دکلدر دیو عوق ایتیمیوب ترجمانلری احضار ایلبلر اکر ترجمانلری مهم مصلحتده اولورسه کلنجه توقف اولنه وبایلوس اولانی آخرک بورجی ایچون کمنه بونده طوتیمیوب اوونیه اما بایلوس انی وندیک بکلر نه بلدرجک وندیک بکلری داخلی اکلنمیوب بجد⁴⁴ جوا بن کوندرلر و وندیک دن اینه بختی یه و موره یه وسایر ممالک محروسه بر بازار کانکه کلا غیرى کمنه بورجی ایچون انی طوتوب انجتمیه‌لر و وندیکلو بازار کانی بروسه یه و غیرى بیره کتمک استسه بایلوسدن اجازت نامه المینجه کیمیه‌لر اکر تمرد ایدوب اجازت نامه سز کتمک استرسه سوباشی بایلوسه معاونت ایلوب قویو ویرمیه و وندیکدن کلان کیلرک نفقئ لری ممالک محروسه خدمته طوتلایوب نیجه کلدیسه کمی لری ایله کیده‌لر و وندیکدن کلوب تمکن ایدن کمنه‌لر اولو اولسون وارکن اولسون⁴⁵ مادام که کلوب کیدوب رنجبرک ایدوب بنم ممالک محروسه یرلشمیه واروب کرو کیده انلردن خراج طلب اولنیه و وندیکلونک بعض خراج کذار کافرلر ایله نزاعلری اولوب دعوا ایدیچک وندیکلو شاهدلر اقامت ایدرلریمش خصم اولان بویر کافرلرندن کرکدر دیو مضایقه و یروب وندیکلو کافرلرینک شهادتن قبول ایتمز لیمش ایله اولسه جمله کفره ملت واحده اولدوغی اجلدن بیوردوم که اکر انلرک کفره ایله منازعه سی اولوب اقامت شاهده احتیاج اولورسه کفره طایفه سندن قنئ صنفدن که شاهد اقامت ایدوب شرع شریف نبوی مقتضاسنجه اثبات ایده‌لر قبول اولونه و وندیکلودن بر بازار کان ممالک محروسه یولده و ایزده و کویده باصلوب رزقی الذسه و یاخود باصلدقه بازار کان دنلمش اولسه و یا غایب اولسه وارثی و یاخود وکیلی کلورسه شرعه کورلوب حق یرینه واره و وندیکلودن بر بازار کان و یا بر کمنه ممالک محمیمه کلوب تجارت اوزره کندو حالنده یوررکن وفات ایلسه انلرک متروکاتنه بیت المالجی قارشمایوب بایلوسارینه تسلیم ایلسه‌لر و مغرب مسلمانلرندن و بونلردن غیرى سایر یرلرک بازار کانلری که بیع و شرا ایلیمک ایچون یاشدن و قرودن کلملو اولیجاق که وندیک حکم اتدوکی یرلره اوغرایه عادت و قانونلری اوزره متاعلرینک رسومی الدقندن صکره مانع اولمیه‌لر ضرر و زیان ایرشدرمیه‌لر و ممالک محروسه نیجه دیلرلرسه کلالر و کیده‌لر و کورفوزدن یوقارو بوغازده⁴⁶ یوریان کیلر وندیک اولسون و غیرى اولسون که وندیکه تجارتیه واره‌لر کلالر کمنه مانع اولمیه ضرر و زیان ایرشدرمیه‌لر مکر که یرامزلق اتمش اولالر و برونديک کمیسی عادت و قانون اوزره استانبولده ارانوب کتدکدن صکره که قانون قدیم اوزره برداخى بوغاز حصارلری اوکنه⁴⁷ واردقه ارانوب اندن صکره کتمکه اجازت و یريله حالیا قانون قدیمه مخالف کلیبولیده داخی ارانوریمش من بعد کلیبولیده

⁴⁴ Derhal, muhakkak.

⁴⁵ Evli veya bekâr olsun.

⁴⁶ Korfo boğazı.

⁴⁷ Çanakale boğazı kaleleri.

ارانمیوب عادت قدیمه مقتضاسنجه کرو همان بوغاز حصارلری اوکنده ارانوب کیده وزاکنه اداسی⁴⁸ که هر ییل انوکچون خزانہ عامر مه بشیوز فلوری وریلور ایدی ینه اول بشیوز فلوری بتمامه هر ییل و یروب خزانہ عامر مه تسلیم ایلیر و قبروس خراجی که سال بسال سکز بیک فلوریدر هر ییل شهر رومیه دن محروسه استانبوله کتوروب تسلیم ایلیر و ممالک محروسه دن عربستان مملکتلری فتح اولندوغی زماندن برو اولیکلان اسلوب قدیم اوزره اکی پاره ماونه لری مصر اسکندریه سنه وایکی قطعه ماونه لری داخلی محروسه شامه تابع اولان طریلوس و بیروت اسکله لری نه اولیکلدوکی اوزره اسباب و متاعلری ایله مقرر اولان و قتلرنده موسوملرنده کلوب کیده لر وقتنده و موسومنده تأخیر اتمیوب اکر اکی قطعه ماونه اردروا کر داخلی زیاده دروا کر بیوک و کوچک کیلردر شمیدیا دکن نوجهله کلوب بیع و شرا ایده کلمشلر سه کرو ایدوب اولیکلانه مخالف نزاع اتمیه لر و ولایت عربستانده سابقا یهودی اولوب صکره مسلمان اولان ابراهیم کشتوری نام کمنه بیروت و طریلوس اسکله لرنده اکر اچچه دن واکر هر متاعدن اولدن اولیکلان عادت و قانون قدیمه مخالف احداث اتدوکی بدعتلر رفع اولنوب قدیمدن نیجه اولیکلدی ایسه اکا کوره عمل اولنوب قانون قدیمه مخالف کمنه یه تعدی اتدرلیه اول ماونه لره و سایر کیلره و تاجرلری نه بنم بکار بکیلرمدن و بکارمدن و سایر قوللارمدن بر احد قانون قدیمه مخالف ظلم و تعدی اتمیه امن و امان اوزره اولالر کمنه انلری انجتمیه لر اشبو ذکر اولنان عهد اوزره دوستلغی قبول ایلوب یمین ایدرم که یری و کوکی یرادن پروردکار حقیچون مادام که عهدی و دوستلغی انلر رعایت ایدوب عهده مخالف انلردن بر اش صادر اولیه بندنداختی خلاف عهد اش اولیه شویله بلالر بو عهدنامه همایونم یازلدقده بوسنه سنجاغی اوجنده قلعه بوجاج⁴⁹ و زاستینه⁵⁰ و ولین⁵¹ و سینه⁵² و دکرمنلر⁵³ نام خرابه قلعه لر ایچون بوسنه سنجاغی بکی الآن او قلعه لر آلنوب ضبطمه در دیو عرض اتدوکی اچلدن ذکر اولنمش ایدی اما وندیک دورثی جانبندن درگاه معلومه وارد اولان مذبور الچیری اول قلعه لر انمامشدر کرو بزم ضبطمزده در دیو تقریر ایلوب تکرار تفتیش محتاج اولوب خصوصیه ذکر اولنان دکرمن قلعه لری مابینده نزاعلر اولغین مزید عنایت خسروانمدن حدودیه ینه انلره ویرله سن امر ایلدم آنلرک اولا اما اول درت قلعه لر احوالی عهد شریفمه موقوف قلنددی تفتیش اولنوب کوریلره واقعا مزبور الچینک تقریر اتدوکی کبی ایسه انلر طرفنه تسلیم اولونه بوسنه سنجاغی بکی عرض اتدوکی اوزره ایسه صکره اول بابده امر شریفم نوجهله صادر اولورسه موجبیه عمل اولونه و بو عهدنامه شریفمدن اول مذکور الچی نک وندیک دورثیه مشاوره

⁴⁸ Zakynthos (Zanta).

⁴⁹ Boçats.

⁵⁰ Zastjenje.

⁵¹ Velin.

⁵² Sinj.

⁵³ ?

ایداچک بعض خصوصلری اولغین عهدنامه صورتنده مفصل حکم شریفم یازلوب کوندربولوب
انده قالمش ایدی حالیا اول رفع اولنوب اصل مقرر اولان عهدنامه شریفم بودر بونک
مضمون همایونیه عمل اولونه وبوعهدنامه همایون بزوم اولو پیغمبرموز حضرت محمد مصطفی نک
وصلی الله علیه وسلم تاریخنک طقوز یوز قرق یدنجی ییلنک جمادی الآخر آینک اولکی کونده
یازلدی که پیغمبر حضرت عیسی علیه السلام تاریخندن اوختورس آینک اکنجی کونی دردار الخلافه
علیه حمیه قسطنطنیه ده یازلدی علامت شریفه اعتماد واعتقاد قلالر.

Vesika: 2.

V. A. D. (T. V.) Busta 2. Fasc. 50, Pezzi 6 (1553 : 20 Şaban 960).

ÖZET : 1553 Osmanlı-Leh (Polonya) Ahidnâmesi.

لیه قرالنه ویریلان عهدنامه نک صورتی در¹

بن که سلطان سلاطین زمان برهان خواقین اوان تاج بخش خسروان جهان ظل الله الملك
المنان آق دکزک وقره دکزک وروم ایلینک وآناتولینک و شام و حلب وقرمان ورومک وولایت
دولقادریه نک و دیاربکرک وکوردستانک واذربایجان ووانک وبدون² وطمشقار³ ولایتلرینک
ومصرک و مکهنک ومدینه نک و قدسک وخلیل الرحمنک⁴ کلیاً دیار عربک ویمنک و بغداد
وبصره وجزایر ولایتلرینک ودخی نیجه مملکتلرک که آباء کرام واجداد عظام انارالله براهینهم
قوت قاهره ایله فتح ایلدکلری وجناب جلالت مأبم داخی تیغ آتش بار شمشیر ظفر نکارم ایله فتح
ایلدوکوم نیجه دیارک سلطانی وپادشاهی حضرت سلطان بایزید خان اوغلی سلطان سلیم خان اوغلی
سلطان سلیمان شاه خانم بوشریف عهدنامه همایونمزی کوروب اوقیانلره شویله معلوم اولاکه
شمک کیحالده لیه ولایتنک قرالی اولان سجز موندوس آغستوس⁵ آتاسنه⁶ ویریلان عهدنامه نک تجدید
اولنمه سن استدعا ایلوب یوجه حضرتلمه بارشلق ودوستلق اولق ایچون عالی درکاهمزه بکلرندن
السانسلاو سخسی⁸ نام آدمیسن که لبوبولی و⁹ لوبلی¹⁰ وبلون¹¹ نام شهرلرک بکی ایمش ایلچی

¹ Ahidnâmenin bir sureti de, o sıralarda dostluk münasebetleri câri olan Venedik devletine gönderilmişti (Krş. Katalog Dokumentov Tureckich (Polska Akademia Nauk) No: 138.

² Budin.

³ Temesvar (Timişoara).

⁴ Filistin'de Hazret-i İbrahim'in türbesinin bulunduğu Habrun kasabası.

⁵ Sigismond II. Auguste (1548-1572).

⁶ Sigismond I. (1506-1548).

⁷ Bk. Vesika 2a (h. 932 = 1525).

⁸ Stanislas Tenczynski (Stanisława Teczynnskiego).

⁹ Lwowski.

¹⁰ Lubelski.

¹¹ Belski.

کوندروب صداقت و اخلاص اظهار ایلیمکین بزوم اولو پیغامبرمز ایکی جهان فخری حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم هجرتنک طقوز یوز آلتمش شعباننک یکرمنجی کوندندن که حضرت عیسی نبی علیه السلام تاریخنک بیک بشیوز الی اوچنجی ییلنده واقع اولمشدر اشبو عهد نامه شریفی ویردوم و بیوردوم که یوجه حضرت جانبدن قرالک ایلنه و ولایتنه و قلعه لرینه و واروشلرینه بالجمله تحت تصرفنده اولان مملکتنه بنوم وزیرلرمدن و بکلرمدن و سنجاق بکلری قوالرندن و کنار بکلرندن هیچ وجهله ضرر و زیان ایرشمیه و بنوم ایلمه و کونمه و قلعه لرومه و واروشلرمله بالجمله تحت تصرفنده اولان ممالک محروسه و ممالک محمیم خلقتدن بر فرده مزبور قرال جانبدن و قرالک بکلرندن و توابعدن و لواحقندن هیچ وجهله ضرر و زیان دگمیه و الحاصل دوستمه دوست و دشمنمه دشمن اولوب مابینده ایکی جانبک ایلچیلری و آدملری واروب کلوب کندولرینه و مالارینه و رزقلرینه ضرر و زیان یتشمیه تاریخ مزبوردن مقدم شول اسیرلر که کفری اوزرینه طوره اسلامه کلمیه قرالک آدملری کلوب آرایوب بولوب صاحبلرین ارضا ایدوب صاتون آلار آلوب کیده لر کمنه مانع اولمیه و عهد نامه تاریخندن صکره ایکی طرفدن هر نه کیم طوتلورسه آنلری بهاسوز و صاتوسز آزاد ایدوب صالیویره لر و ایکی جانبک بازرکانلری دکزدن و قوریدن کلوب کیدوب بیع و شرا ایده لر بولندقلری یرلرده عادت و قانون اوزره رسومی نه ایسه ویره لر کمنه نلک مالنه و نفسنه ضرر و زیان اولمیه و اگر مزبور قرال مملکتندن کلان بازرکانلردن بنوم ممالک محروسه فوت اولورسه متوفی نلک رزق بزوم طرفزدن النیوب حفظ اولنه اول طرفدن قرال مکتوبیه وارث کلدوکی وقت متوفی نلک اسبابی و رزقی امر شریفم ایله وارثنه تسلیم اولنه اگر بزوم بازرکانلردن آنلر ولایتنده فوت اولمق واقع اولورسه قرال داخی همچنان ایله ایده و اگر تاریخ مزبوردن صکره قرالک مملکتنه یوجه حضرتمه تابع اولان کمنه لرذن ضرر و زیان واقع اولورسه امر ایدوب آنوک کبی یرامازلوق ایده نلک حقندن کلم و اول زیانی داخی امر ایدوب یرنه دوندوره لر عذر و بهانه اولمیه و اگر ممالک محروسمدن برکمنه نلک مدیونی قرالک ولایتنه و ارسه هر نه یردن ایسه اول یرک حاکمنه مرافعه اولنوب تفتیش اولنوب هر نه ظاهر اولورسه اول یرک حاکمی آلوب صاحبنه ویره لر و برکمنه نلک بورجی و کنهای اولمدین آنی طوتیه لر و انجتمیه لر و ایکی جانبک ولایتلری آراسنده آنلرک کبی بی کنه لری اوشندرمیه لر همچنان بز داخی ایله ایده یوز بالجمله آبا و اجدادمز زمانندن برو اولان معاهده مقرر و مؤکد اولوب هیچ یردن ضرر کلمیه و ایکی جانبک گذشته زیانلری ایچون وکیللر بر آرایه کلمکه قابل اولماغین بوتاریخه کلنجه ایکی جانبدن اولان زیانلردن کچیله استماع اولنمیه شمدنصکره تاتار خانی جانبنه مادام که قرال جانبدن قدیم الایامدن ویره کلدکلری عادتلرین وقتی ایله ادا ایده لر خان جانبدن و تاتار لشکرندن قرالک مملکتنه و آدملرینه آنلر جانبدن بر عهده مخالف وضع

اولماينجه دخل و تعرض اولمايوب ضرر ايرشدرميه لر شويلكه تاتاردن ضرر ايريشه فرمان شريفمله حقارى اليويرله بغداد ويوده سندن و بغدادن طايغه سندن كذلك قرال مزبور ولايته و آدميرينه ضرر ايرشميه ضرر اولورسه ظاهر اولدقدنصكره امر همايونمله يرينه قونله قرال طرفلرندن و آدملرندن تاتار خلقنه و بغدادن طايغه سنده و آدملرينه و مملكتلرينه ضرر اولورسه آنلر داخى يرينه قويه لر بغدادن خلقندن بعض مفسدلىر قاچوب ليه ولايته واروب خفيه كلوب مملكت ايچنده مفسدلىك ايدرلر عيش آنوك كييلر طلب اولندقدن و يريله و شمديه دكن آلمان اسيرلى قرالك آهملرى ممالك محروسنده بولدقدن صاحبي نيچهيه صاتون آلمش ايسه بهاسن ويروب الالر صاحبي زياده بها طلب اتميه نيچهيه آلدوغين يمين ويروب الالر اول اسيرلردن اسلام اوزره اولانلر آزاد اولاكفرى اوزرينه اولانى آلوب كتمكه مانع اولميه لر و بودوستلى ايچنده ايكن كلان الجييله و خبر ايلتوب كتورن كمسهنلره مانع اولميه لر امين و سالم واروب كله لر و سرحدلره كلدوكلرنده آنلره يرار آدم قوشلار اوتنه جانبنده داخى بويله اولو و بازركانلره داخى عادت و قانون اوزره كمركلرين و يردكلرندن صكره مانع و مزاحم اولميه لر و ممالك محروسن خلقندن بر كمسهنك ليه قرالنه تابع بر كمسهنده حتى اولسه طلب اتدكده اكلندر ميوب مملكت حاكملى اليويره لر و خرسوز و حرامى ضرر و زيان ايلدكده تعجيل اهل حكم اولنلر آرايوب بولدقدن خلاص اولمايوب حقندن كلنه و خر سوزلقدن آلدوغى اسباب صاحبنه بعد الثبوت و يريله و تجار طايغه سنى و سايرى بر كمسهنه ايله بيع و شرا ايلسه لر سجات و يا حجت اولمينجه استماع اولنميه اكر كفالت و اكر قرضدر دعوى و طلب اتدكلرنده سجاته و يا حجتته نظر اولنه بوايكيسندن برى اولماينجه زور شاهد اقامت ايتكمكه تزوير و تلييس اتميه لر قرال جانبنده داخى مملكت حاكملرينك معلومى اولماينجه و يازماينجه استماع اولميه و سلستره و اقكرمان سنجاغى بكلى تورلى صويندن تجارندن غيرى كمسهنه كچرميه لر و اسكله امينلى و باجدارلى دركاه عالم پناه قوئلرمدن و اكي جانبك تاجرلرندن غيرى كمسهنه قوينى و يرميه لر و يانلرنده اكر اوتنه دن و اكر برودن كلانندن اسير بولنورسه اللرنندن آلوب كيرو دوندوره لر چوبان طايغه سنى كندولرين بلدوردكدن صكره قيوينى ضايع اولورسه مملكت حاكمندن طلب ايليه لر و كلوب كيدن تجار باركييرلرين اولاق آلميه و سفر اوزرنده يكيچرى آتارين آلميه ايله اولسه بو عهدنامه ده مسطور اولان شرايطك رعايتى ايچون الله تعالى نك عظمتنه و حضرت رسالتك و جميع پيغامبرلرك ارواح مقدسه لرينه يمين ايدهرم كه مدة بقا و ثبات و ايام حيوه سعادت سمانزده مادام كه قرال جانبندن خلاف عهد نسنه اولميه جناب جلالت مآبم جانبندن داخى عهده مخالف نسنه صادر اولميه شويله بلالار .

Vesika : 2 A.

Krakow Arşivi, Türk yazmaları koleksiyonu ¹ (1 Muharrem 932 : 18 Ekim 1525).

ÖZET : 1525 Osmanlı-Leh Ahidnâmesi (vesika 2 de zikri geçen).

طغرا

بن که سلطان السلاطین و برهان الخواقین تاج بخش خسروان روی زمین ظل الله فی الارض آق دکزک و قره دکزک و روم ایلینک و آناطولیک و قرمانک و رومک و ولایت دولقادییه نیک و دیاربکرک و کوردستانک و آذربایجانک و عجمک و شامک و حلبک و مصرک و مکهنک و مدینه نیک و قدسک کلیاً دیار عربک و یمینک و دخی نیجه مملکتلرک که آباء کرام و اجداد عظام انارالله براهینهم قوت قاهره ایله فتح ایلدکلری و جناب جلالت مآتم داخی تیغ آتش بار و شمشیر ظفر نکارم ایله فتح ایلدوکم نیجه دیاربک سلطانیه و پادشاهی سلطان بایزید اوغلی سلطان سلیم خان اوغلی سلطان سلیمان شاهم بو عهدنامه² همایونمی مطالعه قائلره معلوم اولاکه حالیا لیه قرالی اولان سجز مندوس³ درگاه فلک آستانمه استانسلاوس⁴ نام آدمیسن کوندروب مابینده صلح و صلاح اولمه سی بابنده عتبه⁴ مرام بخشمدن تضرع و استدعی اندوکی اجلدن بنداخی اوچ ییله صلحی قبول ایدوب ابتداء صلحی بیزوم پیغامبرمز ایکی جهان فخری محمد مصطفی نیک صلوات الله علیه وسلم هجرتنک طقوز یوز اوتوز ایکنجی ییلی محرم نیک غره سندن که عیسی نبی علیه السلام تاریخنک بیک بشیوز یکرمی بشنچی ییلنده اوختورس⁴ آینک اون بشنچی کونی واقع اولمشدر شول شرطله مقرر اتدوک که الله تعالی نیک عظمتی و حضرت رسالتک و جمیع پیغامبرلرک ارواح مقدسه سیچون مادام که قرال جانبندن خلاف عهد برنسنه صادر اولیه بنداندخی مدت صلح نهایت بولنجیه دکن قرالک ایلنه و ولایتنه و قلعه لرینه و واروشلرینه فی الجمله تحت تصرفنده اولان مملکتنه وزیرلرمدن و بکلربکلرمدن و سنجا قیقلرندن و کنار صاحبیلرندن هیچ وجهله ضرر و زیان ایرشمیه و بنوم ایلمه و کونمه و قلعه لرمه و واروشلرمله بالجمله تحت تصرفنده اولان ممالک محروسه مذکور قرال جانبندن و قرالک بکلرندن و توابعدن و لواحقندن دخی هیچ وجهله ضرر و زیان ایرشمیه و شول اسیرلرکه کفری اوزرینه طوره اسلامه کلمیه قرالک آدملری کلوب آرایوب بولوب صاحبیلرین ارضا ایدوب صاتون الالر والوب کیده لر کسنه مانع اولیه و ایام صلحده ایکی طرفدن هر نیک طوتلور ایسه مدت صلح تمام اولنجه آنلری بها سوز و صاتسوز آزاد ایدوب صالحیوره لر و ایکی جانبک بازارکانلری دکردن و قروندن بربریمزک مملکتنه یوریوب بیع و شرا

¹ Katalog Dokumentow Tureckich (Polska Akademia Nauk). No: 19 Sultan Sulejman I. do krola Zygmunta I.

² Sigismund I.

³ Stanisław ze sprowy Odrowaz (krş. aynı katalog, aynı yerde).

⁴ Octobre, Ekim ayının 18 i Muharrem 932 nin birinci günüdür.

ایلیه‌لر و بولونقلری بیرلرده عادت و قانون اوزره رسومی نه ایسه ویره‌لر کمنه‌نک مالنه و نفسنه ضرر و زیان اولمیه واکر مزبور قرال مملکتندن کلان بازورکانلردن بنوم ممالک محروسده فوت اولماق واقع اولور ایسه متوفی‌نک رزقی بزم طرفزدن النیه شولقدر حفظ اولنه که اول طرفدن قرال مکتوبیه واروب کلدوکی وقت متوفی‌نک رزقی واسبابی امر شریفمله وارثنه تسلیم اولنه اکر بزوم بازورکانلرمزدن فوت اولماق واقع اولور ایسه قرال دخی ایله ایده واکر مصالحه مزبور مدتی ایچنده قرالک مملکتنه باب سعادت مآبمه تابع اولان کمنه‌لردن ضرر و زیان واقع اولور ایسه امر ایدوب بولنوب یرامالقی ایده‌نک حقندن کلم واول زیانی داخی امر ایدوب یرینه دوندوره‌لر وایلدوله‌لر عذر و بهانه اولمیه واکر بکا تابع اولانلردن برکمنه‌نک مدیونی قرالک ولایتنه وارسه اول یرک حاکمنه مرافعه اولنوب تفتیش اولنوب هر نه ظاهر اولور ایسه اول یرک حکامی الوب استیه تسلیم ایلیه‌لر و برکمنه‌نک بورجی و کناهی اولمیه کفرک بورجی و کناهی ایچون آنی طوتمیه‌لر و انجتمیه‌لر وایکی جانبک و لایتلری آره‌سنده انوک کبی بی کناهارلی اوشندرمیه‌لر همچنان بز داخی ایله ایده‌یوز شوپله بلالار علامت شریفه اعتماد و اعتقاد ایلیه‌لر تحریراً فی غره شهر محرم الحرام سنه اثنی و ثلاثین و تسعمایه الهجریه بمقام دارالسلطنة العلیه قسطنطنیه المحمیه المحروسه

Vesika: 3.

V. D. A. (T. V.) Busta 3, Serie No: 48, I. 59. 5, XVIII.
(Ekim 1542 = Cumad II. 949)

ÖZET : Padişahın ihtar ve tavsiyesi üzerine Fransa ile dostluk halinde bulunmaya karar verdikleri hakkında, Venedik dojunun mektubuna cevap olarak ve Fransa'ya karşı Osmanlı devletinin dostluk hisleri beslemesi dolayısıyla, Venedik'in de şimdiye kadar olduğundan ziyade dostluk ve muhabbet üzere olmasını bildiren nâme-i hümayun.

طغرا (سلطان سلیمان بن سلیم خان المظفر دائماً)

افتخار امراء العظام العیسویه اختیار کبراء الفخام فی ملة المسیحیه مصلح مصالح جاهر الطایقة النصرانیه ساجد اذیال الحشمة والوقار صاحب دارین المجد والافتخار وندیک دوری¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجق معلوم اولاکه بوندن اقدم قلوب² ترجمان یونس ایله سکا حکم شریفم کوندربولوب فرانجه پادشاهی³ سعادتلو استانمز ایله حسن

¹ C. Lando.

² Kulum, Divan-ı Hümayun tercümanı Yunus Bey.

³ Fransa kralı François I. (1515-1547).

اختصاص وانتساب ایدوب مابینمز محبت ودوستلق اوزره ثابت ومقرر اولغین سنداخی مشارالیه علاقه یی کسمایوب اولدن ایده کلدوکلکدن داخی زیاده دوستلق ایدوب هرزمانده آنلر جانبیله کمال مودت ومحبت اوزره اولاسز دیو امر ایلمشدم حالیا مذکور ترجمان عتبه عالم پناههمه کلوب سکا بودفعه عنایت اولنان عهد شریفم اوزره اولدوغکی وعهدنامه همایونده اولانلره مخالفت ایلمیالم دیو اوتوز مقداری بکلرله انجیله یمین ایلدوکلکیزی و فرانجه پادشاهیله داخی دوستلق اوزره اولغی قبول ایلدوکلکیزی اعلام ایدوب واسپانیه مملکتنه ولایتمز متصل اولغله آنوک مضرقتدن خوف ایدروز آنوکله داخی دوستلق اوزره یوز اما من بعد عسکر ومال ویرمیالم ومعاونت اتمیالم دیو جمله بکلرله عهد ایلدوکلکیزی و فرانجه پادشاهی فرندوشدن⁴ الدوغی ماران نام قلعه یه⁵ سزوک طرفکزدن آدم واروب کلوب ازیق ایلدالر دیو اصمیریوب تنبیه ایلدوکلکیزی بلدروب اکا کوره مفصل عهدنامه یازوب ارسال ایلمش سز مفصلا پایه سریر عالم مصیرمه عرض وتقریر اولنوب هر نکه دنلمش ایسه معلوم شریفم اولدی امدی کرکدر که من بعد سنداخی معاهده اولان خصوصصارده ثابت قدم اولوب و فرانجه پادشاهیله مابینمزده واقع اولان معاهده همایونم کماکان مقرر در آنوکله داخی دوست اولوب اولدن ایده کلدوکلکدن داخی زیاده دوستلق ومحبت اوزره اولاسز آنوک جانیندن علاقه کی کسمیوب معاهده همایونده کرکی کبی رعایت ایدوب اصلاً وقطعا خلافتنه جواز کوسترمیه سز مادام که سنوک جانبکدن وبکلردن وغیریدن اول عهد معاهده مخالف نسنه واقع اولیه یوجه آستاندن داخی عهد شریفمه مغایر ایش اولیه شویله بلاسن تحریراً فی اواخر جمادی الاخر سنه تسع واربعین بمقام قسطنطنیه الخروسه .

⁴ François I.

⁵ İtalya'da Marina (Maranello) Kalesi.

Vesika : 4.

V. D. A (T. V.) Busta 3. I. 61.4 XXIX.
(Ekim 1542 = Receb 949).

ÖZET : Osmanlı devleti nezdine ve başkentine gelip gitmekte olan Fransız elçisinin adamlarına, memleketlerine uğradıkları vakit gereken yardımda bulunmaları hakkında Venedik Dojuna nâme-i hü-mâyun.

طغرا (سلطان سلیمان بن سلیم خان المظفر دائماً)

افتخار امراء العظام العیسویه اختیار کبراء الفخام فی الملة المسیحیه مصلح مصالح جماهر الطایفة النصرانیة ساجد اذیال الحشمة والوقار صاحب دارین المجد والافتخار ونذیک دوری ختمت عواقبه بالخیر توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا قدوة امراء

الملة المسيحية ولايت فرانجه پادشاهی یوجه درکاهمز ایله دوستلق و محبت اوزره اولغین باب سعادت مآتمه آدملری مکتوبلریله کلوب کتمکدن و درکاه معلامزده اولان مشارالیهک الجیسی¹ جانبندن داخی آدملری فرانجه ولایتنه کتمکدن خالی اولدقلری اجلدن کرکدرکه سنداخی اولدن شمديه دكين عتبه² علیامزه ایده کلدو کک صداقت و عبودیتک اوزره انوک کبی مشارالیه طرفندن بوجانبه آدملری کلور ایکن ویا درکاه سعادت دستکاهمزده اولان مومی الیهک الجیسی جانبندن حکم شریفمله آدملری کیدر ایکن مملکتکه اوغرا دقلرنده هر وجهله معاونت ایدوب کسنهیه دخل و تعرض اندر محبوب وار شده و کلیشه امین و سالم اکلندر میوب ارسال ایلیه سن شویله بلاسن تحریراً فی اوایل رجب المرجب سنه تسع واربعین و تسعمائه³ بمقام قسطنطنیه المحروسه

1 Capitain Polin, Antoine

Vesika : 5.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 55. 3 XXXI.
(Şubat 1543 = Zilka'de 949).

ÖZET : Kıbrıs haracından müterakim kısmın gönderilmesi hakkında.

918 — 925 senelerinden bakiyye flori	7 074	
925 — 939 tamamen ödenmiş		
939 — 944 senelerinden bakiyye	32 027	
944 — 947 muharebe zamanı istenmiyor		24000
947 — 949 iki senelik	16 000	
Talep edilen yekûn	55 101	

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه جزيره قبروس خراجندن خزينه عامرهمه سال بسال تعيين اولنان التوندن¹ شمديدك نمقدار نسنه تسليم اولدوغى دفترلردن تتبع اولنوب كورلدكده طقوز يوز اون سكر ييلندن يكرى بش ييلنه كلنجه كه يدى ييل اولور بو تاريخده يدى بىك يتمش درت فلورى باقى بولنوب طقوز يوز يكرى بش ييلندن اتوز طقوز ييلنه كلنجه كه اون درت ييل اولور بو ييللرك خراجلارى تمام تسليم اولنمش بولنوب طقوز يوز اتوز طقوز ييلندن قرق درت ييلنه كلنجه كه بش ييل اولور بوتاريخده اتوز ايكي بىك يكرى يدى فلورى باقى قالوب و طقوز يوز قرق درت ييلندن قرق يدى ييلنه كلنجه كه اوچ ييلدر سده سعادت مآتم ايله معادات اوزره اولغين يكرى درت

1 Senede 8000 flori

بيك فلورى خراج حساب اولندى اما طقوز يوز قرق ييلنده سكا عهد شريفم ويرلوب اندن برو طقوز يوز قرق طقوز ييلنه كه اكي ييلدر اون آلتى بيك فلورى تمام باقى قالوب جمعا بوباقيار عداوت زمانداغى خراج اشغا وارلدقدنصكره² اللى بش بيك يوزاون بر فلورى اولور بوندن سابق ذكر اولنان اكي ييلك خراجى كوندرلمكه حكم همايونم ارسال اولمش ايدى كر كدر كه بودفعه دخى حكم شريفم وصول بوليچاق تأخير و تراخى ايلميوب سده سعادتمه اولان وفور صداقت و اخلاصك مقتضاسنجه ذكر اولان باقى التونلرى وعهد نامه موجببنجه خزينه عامرمه كوندرمك امر اولنان يتمش بش بيك التونى³ بيله بيتصور جمع ايدوب بودفعه سعادت و اقبال ايله سفر همايونه كيدر كن⁴ كوندروب خزانة عامرمه تسليم ايليوب بوخصوص ايچون عتبه عليامدن تكرار حكم همايونم كوندرلمكه احتياج كوسترميوب كوندرمك بابتده اهتام ايليه سز شويله بلاسز تحريرا فى اواخر شهر ذى القعدة الشريفة سنة تسع واربعين وتسعمائة بمقام ادرنه المحمية

² 1537-1540 senelerinde savaş zamanındaki üç senelik haraç istenmemektedir.

³ 75000 altın (flori) 1540 ahidnâmesi gereğince taahhüt olunan 300 000 floriden bakiyye olan senelik meblâğ idi.

⁴ 1543 Macaristan seferi.

Vesika : 6.

V. D. A. (T. V.) Busta 3 II. 4.5 XXXII.
(Temmuz 1543 = Rebi II. 950).

ÖZET : Avusturya kralı Ferdinand'a karşı açılan seferin (Estergom seferi) zaferle sona erdiğini bildiren ve Cezâyir Beylerbeyinin hareketleri hakkında, o tarafa irsal olunan Şücâ çavuş ile bilgi gönderilmesini iş'ar eden nâme-i humâyun.

طغرا

افتخار امراء العظام العيسويه ... ونديك دورى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليچق معلوم اولاكه شمديكحالده حق سبحانه وتعالى نك علوعنايتى و سرور كاينات نتيجه موجودات حضرت رسالت پناهك عليه الصلوة والسلام معجزاتى بركاتيله دارالخلافة عليه محروسه ادرنه دن يمن و اقبال و عز و اجلاله غزاي همايون ونصرت مقرونه توجه و عزيمت على همت ايدوب عموما قهوم خلقى ويكيچرى قوللرمله و روم ايلي و آناطولى عسكرلرى و تاتار واقنجى لشكرلريله بالجمله عساكر دريا مثال و قلزم خصال ايله منازل و مراحل قطع ايدوب اشبو ماه ربيع الاخر ك اون سكرنجى كوننده محمية بودونه نزول اجلال ايلدم اما هنوز ولايت

¹ C. Lando.

نمچه قرالی فرندوش² بهوشدن وعسکر هزیمت اثرندن نام ونشان اولمیوب دولت همایون فال وعساكر ظفر اتصالله حدود انكروسه واصل اولالدين بروخشیت شمشیر شهاب تأثیر خسروانه ودهشت ومهابت عالم کبر ملوکانه مدن فرار ایدوب قندهلغی معلوم اولمیوب حیات وممانندن دخی اصلا خبر واثر ظاهر اولمامشدر اهالی مملکت ولایت داخی مزبور دن امیدلرنی قطع ایدوب مایوس ونا امید اولمغین سعادت واقبال ایله مرور همایون ایلدوكم يرلرك امرا واعیان دولتو آستانه کلوب روی مال ایدوب قلعه لرنک مفتاحلرین حسن عبودیت واطاعت اوزره عتبه عالم پناهه کتوروب تسلیم ایلیم امان شریفم استدعی ایلدکلری اجلدن مزید عاطفت وشفقتمدن امان همایونم احسان اولتمشدر اما اصل مراد شریفم ولایت یج³ والمان جانبلیری اولمغین محروسه بودونده اقامت وسکون اولنمایوب متوکلاً علی الله العزیز الفتاح رایات ظفر ایله بودوندن اول جانبیره توجه وعزیمت همایون ایدوب انواع شوکت واجلالله علی الاتصال منازل ومراحل طی اولنوب ایرشتمک اوزره درحق جل و ذکره نك درکاه واجب الامالندن رجا واستدعی اولنور که جناب جلالت مآبه وعسکر ظفر انتسابه اصناف خبرلر وفتح فتوحلر میسر ومقدر ایلمش اولایله اولسه امیر الامراء الکرام جزایر بکلربکیسی خیرالدین⁴ دام اقباله فرمان جهانمطاعم اوزره دونانمه همایون ظفر مقرونمله ولایت اسپانیه جانبلرینه ارسال اولتمشدی سعادتله بن بودیارلره توجه ایلدن خیلی مدت اولوب مایینی بعد مسافه اولمغین مشارالیه اول وقتدن برو نه جانبیره واروب وصول بولدوغنه خبر وارد اولمیوب آنوک احوالی معلوم شریفم اولمغچون درکاه سعادت دستکاهمه خدمت ایدن چاوشلرمدن قدوة الاماجد والاکارم شجاع زید مجده اول جانبیه ارشال اولندی انشاء الله الاعز واروب تبلیغ ایدیجک تأخیر ایلیمیوب بنم یوجه درکاهمه اولان وفور صداقت واختصاصک مقتضاسنجه تتبع ایدوب مشارالیه جزایر بکلربکیسی اول جانبلردن کچوب کیدهلی نه قدر مدت اولمشدر وبالفعل نه محله وارمشدر احوال و اخبارنی معلومک اولدوغی اوزره صحتی ایله یازوب مزبور چاوشمله تعجیلاً درکاه معلومه اعلام ایلیمه سز اولدن ایده کلدوکک وفور صداقت واختصاصک وسعادتلو استانه اولان دوستلغک مقتضاسنجه اطراف وجوانبدن داخی معلومک اولان اخبار واحوالی بودفعه تفصیلی ایله یازوب مذکور چاوشمله سعادتلو استانه عرض واعلام ایلیمه سز ومزبور چاوشمی اصلا اکلندر میوبینه تعجیلاً ارسال ایلیمه سن که مشارالیه جزایر بکلربکیسنک ودونانمه همایونمک خبراتی درکاه معلومه کتوروب ایصال ایلیمه تحریراً فی واسطه ربیع الاخر سنه خمسین وتسعمائه .

بیورت محروسه بودون

² Ferdinand, I. Avusturya (Nemçe) Arşidükü.

³ Viyana, macarca Bécs (Beç).

⁴ Barbaros Hayreddin Paşa.

Vesika : 7.

V. D. A. (T. V.) Busta 3, 20.3 XXXVII.

(Haziran 1546 = Rebi II. 953).

ÖZET : Venedik'de Cenevizli lâkabı ile tanınan Venedikli bir tüccara baharat satan Bursalı Ağabey adındaki tacirin alacakları hakkında.

طغرا

قدوة الامراء العظام العيسويه عمدة الكبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ساجد اذبال الحشمة والوقار صاحب دارين المجد والافنخار ونديك دورى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حالياً ممالك محمية محروسة بروسه دن دارنده فرمان واجب الاذعان تاجر اغابك² نام كمنه دركاه سعادت دستكاهمه كلوب تجارت اجليچون اون بيك لدره بهار³ ايله ونديكه واروب ذكر اولنان بهارين انده جنويزلو ديمكله معروف ونديكلو درت بيك اكيوز سكه التونه⁴ صاتوب بعده مزبور ونديكلو فوت اولوب لوكه⁵ نام قرنداشى قالوب ذكر اولنان حقن مذبور دن طلب ايلدكده سكسان يدى سكه التونن ويروب ماعداسن ويرميوب ماعداسن اكي بيك بشيوز سكه التونه صلح ايدالوم ديو تعلق وبهانه ايدوب حيف ايلدكلرين وانندن غيرى اسبابلرمدن عايد اولان كمركن بيقصور ادا ايلمش ايكن حبس ايدوب الى سكه آلتون زياده آلدكلرين عرض ايلدى كركدر كه دركاه سعادت دستكاهم چاوشلرندن قدوة الامائل والاقران چاوشم جعفر⁶ زيد قدره حكم همايوننزله وصول بولدقده كركي كبي تفتيش ايليوب عهدنامه همايونم موجبجه ممالك محروسم رعاياسنك هر كيمده حقى ظاهر اولورسه بيقصور اليوروب تكرار شكاييت اترملو ايلميه سز تحريراً فى اواخر شهر ربيع الاخر سنه ثلث وخسين وتسعائه .
بمقام قسطنطنيه المحروسة

¹ F. Donato.

² Ağabey adındaki tacir Bursalı bir Türk tüccarı.

³ Bir nevi karabiber.

⁴ 4200 sikke altın, 4200 altın flori.

⁵ Luca.

⁶ Cafer çavuş da Şücâ çavuş gibi Müteferrika çavuşlarından idi.

Vesika : 8.

V. D. A. (T. V.) Busta 3, II. 26.ı XXXVIII.
(*Temmuz 1546 = Cumad I. 953*).

ÖZET : Venedik hududundaki karşılıklı tecavüzler ve bunlarla ilgili şikâyetler üzerine Hersek sancakbeyi Hızır Bey ile iki kadının müfettiş olarak o taraflara memur edildiği hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام فی ملة المسيحيه ... ونديك دورثی ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه بوسنه سرحدنده اولان کلیس سنجاغی بکنندن¹ وبعض قاضیلردن و دزدارمزدن استانه سعادتیه مکتوبلر کلوب وندیک قلعه لرینک خاکی کندو سنورلرلرندہ تجاوز ایدوب خواص همایونمندن خیلی یرلر الوب اسباب و اموال غارت ایدوب ورعایاسنی کندو یرلرندہ تمکن ایدروب انواع فساد و شناعة اتدوکلرین عرض ایلمشلر و سنداخی یوجه استانده اولان بایلو سککه² مکتوب کوندرب اول جانبده امانت خدمتنده اولان درکاه معلام قوللرندن فرهاد³ ایچون زادره⁴ نیک ناحیه لرنی اوروب رعایاسنی اسیر ایلدی عهد نامه یه مخالف تعدیلر ایلدی دیواعلام ایلمش سز و زادره بکنندن⁵ سکا کلن مکتوبلری بیله کوندرمش سز بوبابده هر نکه دندلی ایسه پایه⁶ سریر عالم مصیرمه عرض اولنوب معلوم شریفم اولدی ایدی حالیا اکی جانبک داخی احوالی تفتیش اولنوب کورلک مهم و لازم اولمغین هر سک سنجاغی بکی حضر⁷ دام عزه ایله بوسنه سنجاغندن سرای⁸ و برود⁸ قاضیلری مفتش تعیین اولنوب مفصل حکم همایونم ارسال اولمش در بوبابده جانبکدن داخی بر وکیل کوندربک لازم اولمغین کورک درکه حکم شریف واجب الاتباعله درکاه معلام چاوشلرندن قدوة الاماثل و الاقران جعفر زید قدره وصول بولیجق قطعاً تأخیر و تراخی ایتما یوب سنک جانبکدن اعتماد ایلدو کک بر یرار وکیل تعیین ایدوب ارسال ایلیمسن که اگر برو جانبک احوالی در واکر سن عرض ایلدو کک خصوصاً در اکی جانبک داخی احوالی هر نه ایسه حق اوزره تفتیش ایدوب کناه قنغی جانبندن ایدوکی ثابت و ظاهر اولورسه تفصیل ایله باب سعادت مآبمه عرض ایلیملرکه بوفسادی ایدنلرک کرکی کبی حقارندن کلنه بوخصو ک معجلاً⁹ کورولمسی مهم و لازمدر وکیلک کوندرمکن تأخیر ایتما یوب بوجه استعجال ارسال ایلیمسز که مفتش

¹ Murad Bey (Peçevi, I. 235).

² Renier Alvise.

³ Müteferrika Ferhad çavuş.

⁴ Zara, Dalmaçya sahilinde Venedik'e bağlı kale.

⁵ ?

⁶ Hersek Sancakbeyi Hızır Bey.

⁷ Saray-Bosna (Sarajevo).

⁸ Brod, Sava nehri kıyısında şehir.

اولان سنجاقبکی وقاضیلر آنده توقف ایتمک لازم کلمیوب کورلمه سی لازم اولان خصوصیلری کوروب اتمام مصلحت ایلرله مقدا حکم همایونم کوندیرلمش ایدی صکره بو خصوصیلر ایچون عرض وارد اولمایوب تکرار کورولمک فرمان اولنمش در شو یله بلاسز تحریر آ فی اوایل شهر جمادی الاول سنه ثلث وخسین وتسعمائه بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika: 9.

V. D. A. (T. V.) Busta 3, II. 44.6 XL.

(*Ekim 1550 = Ramazan 957*).

ÖZET : 1548 Şark seferi münasebetiyle memnuniyetlerini bildiren Venedik Dojunun mektubuna cevap mahiyetinde olan ve o taraflara ait doğru haberler gönderilmesini bildiren nâme-i hümayun

طغرا

قدوة الامراء العظام العيسويه ونديك دورثى اختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همایون واصیل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا عتبه عالمپناهمزه مکتوبکز ایله قدوة امراء الملة المسیحیه ایلچیکز قتل رثی² کوندروب تأکید مبانی عبودیت وتشید اساس صداقت ایدوب سفر نصرت اثرمزده واقع اولان فتوحات نصرت اياتك استماعندن انواع مسرت وحبور حاصل اولدوغین اعلام ایلمش سز مکتوبکزده هر نه دیمش ایسکوز و مشار انیه الچیکزه هر نه اصمیرلمش ایسکز کمال ادابله عرض و تقریر ایدوب علم شریف عالم ارادز محیط اولمشدر مراسم رسالت و لوازم وساطتی مرعی ومودی قلدقندن صکره حسن اجازت همایونمز مقارن اولوب اول طرفه ارسال اولندی من بعد داخی استانه سعادت پناهمز اولان دوستلغکز مقتضاسنججه خبر کز اکسیک ایتمیوب اول جانبلردن معلومکز اولان اخبار صحیحه یی اعلام ایتمکدن خالی اولمیه سز تحریر آ فی اواخر شهر رمضان المبارك من شهر سنه سبع وخسین وتسعمائه بمقام دار السلطنة العلیه قسطنطنیه المحروسه

¹ F. Donato.

² Her halde Alvise Renier olmalıdır.

Vesika : 10.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. II. 45.5 XLI.

(Ekim 1550 = Ramazan 957).

ÖZET : Şaban Reis'in katli ile ilgili olarak ve olayın faillerinin ele geçirilemediği hakkındaki iş'ara cevaben Venedik Dojuna gönderilen ve Şaban Reis'in varislerine haklarının verilmesini, bundan sonra da ehl-i islâmdan bir ferdin denizde ve karada herhangi bir zarara uğratılmamasını bildiren nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه ... ونديك دورثى ختمت عواقبه بالخير ... معلوم اولاه كه بوندن اقدم شعبان رئيس درياده طوتلوب قتل اولندوغى خصوصى ايچون حكم شريف كوندرلوب جوابى طلب اولندوقده سده سعادتمده اولان الهيكر ايله بايلوسلركر¹ مزبور شعبانى اله كتورن قبودان غيب ايليوب اله كيرمدى بزم معرفتمز ايله قتل اولتمش دكلدر خيل ضرر وزيان ايلمكين دوتلوب استانه سعادته كوندرلسه كرك ايدى حقلرندن كلنه ايدى قبودانك قدرغه سنده قتل ايلمشلر هلاك اولديغنه ونديك بكارى زياده بيحضور اولمشلردر ديو جواب ويرديلر ايله اولسه اهل اسلامدن هلاك اتمكه امرم يوقدر مذكور شعبانك وارثلرينه حقلرى اليويرلمكله مزيد عنايتمدن مذكور شعبان خصوصصندن اولان كناهكزى عفو ايلدم اما بوندن صكره شويلكه فرمان شريفمه وعهد همايونمه مغاير اهل اسلامدن برفرده اكر دكزده واکر قراده ونديكلويه ضرر ارشدره قبودانلرمز اتمشدر وبو فسادی ايدن غيب ايلدى ديو واکر طريقله اصلا عذرکز مقبول اولق احتمالى يوقدر عهد همايونمز بوزلىق مقرردر² عهد نامه شريفمز مغاير ايش اولمقدن صقنه سز من بعد مزبور شعبان خصوصى ايچون اصلا برفرد سيزه وسده سعادتمده اولان بايلوسلركزه دخل وتعرض اتميوپ رنجيده اتميه ودعوى و نزاع ايلدى ايسه استماع اولنميه جوابى استانه سعادتمده ويرله مزبور شعبانك ام ولدى ايله قيزى استانه سعادتمده كوندرمك لازمدر قيزى ايله ام ولدى نه یرده ايسه بولوب سده سعادتمده كوندره سز اصلا بو خصوصده عذرکز سده سعادتمده مقبول دكلدر مزبور اهل اسلامى بولوب كوندره سز تحریر آ فى اواخر شهر رمضان المبارك سنه سبع وخمسين وتسعايه .
بمقام قسطنطنيه المحروسه

¹ İstanbul'da mukim Venedik Balyosundan başka, bu sırada, fevkalâde olarak gelmiş misyon da bulunuyordu.

² Hükümlerine riayete davet edilen, aksi takdirde mer'iyetten düşürüleceği ileri sürülen 1540 Ahidnâmesidir.

Vesika : 11.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. II. 74.2 XLIV.

(Haziran 1564 = Zilkade 971).

ÖZET : Bazı Venedik gemilerinin Avlonya taraflarında rastladıkları Süleyman Reis, Parmaksız Mustafa ve diğerlerinin gemilerini, adamlarını ve mallarını zaptetmelerinden doğan ihtilâfla ilgili olarak İstanbul'daki Venedik Balyosunun 25.000 flori vererek davacılarla sulh olduğu meselesi hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار المراء الملة المسيحية مختار الكبراء الطائفة العيسويه ... ونديك دورثى پروليمويولى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاكه درياده يوريان رئيسلرمدن سليمان وبرمقسز مصطفى وحسن وعرب رئيس نام كمنه لروك² اولونيه طرفلرنده وغيرى يرلرده كميلرينه سكا تابع قادرغهلر راست كلدكه قاليتهلرى³ وادملرى واسبابلرى النوب وبونلردن غيرى كريت جزيره سنده اكى اوغلان وبعض مالى واسبابى آلنان ومالتهده ونديك كميسيله اسبابى النان تاجرلر وبر عرب قولم الندى ديو دعوى ايدنلرله سنه احدى وسبعين وتسعايمه شعبانك غره سنه كلنجه ممالك محروسه رنجبرلرى كميلرندن⁴ اوليوب امر شريفم اولمدين كندوقولايلرنده⁵ حراميلق وقورصانلق ده يوروركن آلنان حرامى لوند وقورصان قايقلىرى⁶ وقاليتهلرى بالجملة ركاب همايونمه رقع صونوب وديوان همايونمه كلوب شكايث ايدوب حقوق طلب ايدنلر وكدعوالرين سده سعادتده اولان بايلوسك قدوة الامراء الملة المسيحية دانبل بارباريغو⁷ ايله يكرمى بش بيك فلورى يه صلح ايدوب حقوقلرى ادا اولنمچون ذكر اولنان يكرمى بش بيك سكه فلورى سده سعادتده تسليم ايدوب بونلر وكدعوالرينك ابرا واسقاطى وذكر اولنان صلح قبول خسروانم اولوب جناب جلالت مآتم طرفندن بوخصوصلر ايچون مسئول اولماق بابنده استدعاى عنایت ايلدوكى اجلدن الله بوحكم همايونى ويردوم ويوردوم كه وجه مشروح اوزره اولان صلحلرى مقرر اولوب تاريخ مزبوره كلنجه ممالك محروسه رنجبرلرى كميلرندن اوليوب امر شريفم اولمدين كندوقولايلرنده حراميلق وقورصانلق ده يوروركن النان حرامى لوند وقورصان قايقلىرى وقاليتهلرى ايله ذكر اولنان رئيسلرله شكايث

¹ L. Priuli (1556-1567).

² Süleyman Reis, Parmaksız Mustafa, Hasan Reis, Arap Reis.

³ On dokuzdan yirmi dörde kadar oturağı olan ektirilere kalite denirdi.

⁴ Rençber gemisi, özel teşebbüs ve ticaret gemisi.

⁵ Kendi hesaplarına.

⁶ Korsan gemileri.

⁷ Daniele Barbarigo.

ایدوب حقوق طلب ایدنلرؤك دعوالرى مسموع واول خصوص ایچون من بعد مسئول اولتیوب اما تاریخ مزبور دن صکره واقع اولان ماجرا بوصلحه داخل دکلدر عهد نامه¹ همایونمز مقتضاسنجه عمل اولنوب خلافته جواز کوسترلمز شویله بلاسن و بعد النظر بو حکم همایونمی بایلوس النده ابتما اولنه تحریراً فی اوایل ذی القعدة سنه احدی وسبعین وتسعمائه بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika: 12.

V. D. A. (T. V.) Busta 3 IV. 5. 3 XI.
(22 Haziran 1536 = 6 Rebi II. 943).

ÖZET : Nova (Castel Novo) iskelesi ve memlehasını mukataaya tutan âmillerin hesapları görölmek üzere olduğu cihetle bu hususta gereken bilgilerin bu işe memur edilen müfettiş kadiya gönderilmesi hakkında Venedik beylerine gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر الامراء الملة المسبحیه مراجع الکبراء الطایفة العیسویه وندیک بکلری ختمت عواقبهم توفیق رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که بوندن اقدم سنه سبع وثلاثین وتسعمائه ذی الحجه سنک اون سکزنده واقع اولان اغستوس اولندن¹ اوچ ییل نوه² اسکله لرین ومملحه سن مقاطعیه دوتان³ پاولی ونیقولا نام عاملرک⁴ تحویلنه مباشر اولان امینلرؤك⁵ حسابلری کورملک ایچون حکم شریف کوندردلدى امدی بیوردوم که حکم شریفم ذکر اولان تحویلده قوتور قلعه سندن⁶ رسنه اسکله سنه⁷ نه قدر طوز کوندردلش ایه قوتور قلعه سنده اولان امینلرؤكوزدن دفتر طلب ایدوب الوب مهرلیوب مفتش اولان قاضیه کوندردلش که اول دفتر موجبنجه امینلرؤك حسابلری کوریلده شویله بلاسن علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی الیوم السادس ربیع الآخر سنه ثلث واربعین وتسعمائه .

بمقام قسطنطنیه

¹ 1 Ağustos 1531.

² Castel Nuovo.

³ Üç seneliğini berveç-i maktu iltizâm eden.

^{4,5} İltizâmî olanlara âmil, onların hazine ile ilişkilerini düzenliyen görevlilere emîn denilirdi.

⁶ Cattaro (Kotor).

⁷ Risano iskelesi.

Vesika : 13.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 35.3 XV.

(Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Kilis (Clissa) kalesi daima isyan halinde bulunduđu ve Memâlik-i Mahruse ahalisine zararları dokunduđu cihetle kendilerine hiç bir suretle yardım edilmemesi, zahire verilmemesi hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورى اندريه¹ توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا كليس نام قلعه كفرهسى دايمًا عصيان و طغيان اوزره اولوب ممالك محروسه متعلق اولان آدملى دخل و تعرض ايليوب هرگاه فتنه و فساددن خالى اولامغين هر وجهله انوك رفع و ازالهسى مهم و واجب اولمشدر. اما استماع اولندى كه ونديكه متعلق اطرافندهكى قلعهلر دكزدن حاجت اولدقجه آنلر زادوزواده² الوب اكر انلر معاونت اتميايدى اخر يرلردن ذخيره كتومكه قابل دكيل ايمش امدى سنداخى سده سعادتمله اولان دوستلغك مقتضاسنجه تأخير و تراخى ايلمىوب مزبور كليس قلعهسنگ خلقنه اصلا و قطعاً معاونت و مظاهرت ايلايوب وزاد وزواده جنسندن بر حبه نسنه ويرميهلر بو خصوصده تمام اهتام اوزره اولوب من بعد اول ونديك قلعهلرى خلقنك كليس قلعهسى كفرهسييله اولان مناسبتلرين و علاقهلرين قطع اتدروب آستانه سعادت آشيانه عدم اطاعت اوزره اولان كسنهله سيزوك قلعهلروكوزدن معاونت و ذخيره ويرلك جايز دكلدراكا كوره مقيد اولوب بروجهله تدارك ايدسنى كه اول قلعهلردن برداخى زاد وزواده الدقلى استماع اولميه و بو خصوص نوجهله تدارك اولنوب نه يوزدن منع اولندوغن ينه سده سعادتمه اعلام ايليوسز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواسط شهر جمادى الاخر سنه ثلث واربعين و تسعائه بمقام ادرنه

¹ Andrea Gritti.

² Yiyecek ve ihtiyaç maddeleri.

Vesika: 14.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 26.5 IX.
(*Eylül 1533 = Rebi I. 940*).

ÖZET : İstanbul'daki Balyos'un mevcut ahidnâmeye göre iyi ve doğru bir şekilde vazifesini ifa ettiği, bu defa Venedik'e avdetine müsaade olunduğu hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا (سلطان سليمان بن سليم خان المظفر دائماً)

مفخر امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى اندريه¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاكه بونندن اول سنوك طرفكدن آستانه² سعادت آشيانم جانبنده ايلچى لك و بايلوسلك خدمتى اوزره اولان دارنده² فرمان واجب الاذعان فحرالامائل والاقران بروزين² زيد قدره عتبه² عليامده عهدنامه² همايونم مقتضاسنجه صداقت واستقامت اوزره اداء خدمت ايليوب شويلكى مراسم ايلچى لك و بايلوسلقدر كركى كبي يرنه كتوروب حسن اجازتم قرين امالى اولوب كبر واول جانبه ارسال اولندى شويله بلاسر تحريراً فى اواخر شهر اول الربيعين سنه اربعين وتسعمائه

بمقام دار السلطنة قسطنطينيه المحروسه

¹ Andrea Gritti.

² Pietro Zen.

Vesika: 15.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 43.3 XIX.
(*Mart 1539 = Şevval 945*).

ÖZET : Osmanlı-Venedik harplerinin devamı sırasında müzakere için İstanbul'a gönderilen Venedik beylerinden Beyoğlu Lorenzo (Gritti) nun geldiği ve onunla ısmarlanan hususların öğrendildiği, bundan sonra da kim gelmek isterse mani olunmayacağı hakkında Venedik beylerine nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر امراء الملة المسيحية مراجع كبراء الطائفة العيسويه ونديك بكبرى ... واصل اوليجاق معلوم اولاكه بونندن اول يوجه دركاهمه انتون¹ نام ادمكز كوندروب الچى بابنده اجازت طلب ايلدوكلكز اجلدن اجازت شريفم ويرلوب حكم همايونم احسان اولمشيدى والحالة هذه قدوة

¹ Antonio (?)

اعيان الملة المسيحيه آدمكز بك اوغلى لورنجوي² كوندرمىش سز هر نه كه اصمىرلنئش ايسه مفصلا معلوم ومفهوم اولدى امدى اول امر سابقم كماكان مقرر در بنم يوجه دركاهم دايمآ آچوقدر اكر دوستلق واکر دشمنك ايچوندر هر کيم کلمك استرسه کمنه نك کلمه سته و کتمه سته اصلارد ومنع يوقدر شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواخر شوال المکرم سنه خمس واربعين و تسعائه

بيورت قريه* برکتلو

² Lorenzo (Aloisio) Gritti.

Vesika : 16.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 44.2 XX.
(Eylül 1539 = Cumad I. 946).

ÖZET : Barışın yapılması maksadı ile gönderilen Venedik elçisinin geldiğini bildiren ve kimsenin düşmanlığından çekinilmediği ve kimsenin dostluğuna da ihtiyaç duyulmadığını anlatan Venedik Dojuna hitaben nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء الملة المسيحيه اختيار كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورى¹ هدى الله تعالى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا دركاه عظمت پناه وباركاه جلالت دستكاهمه ايلچى² كوندروب سده سعادت بخشم جانبى ايله معاهده ومصالحه اولتاق اميد ايدنوب استدعاى عنايت ايلمىش سز مزبور ايلچى كلوب مراد ومقصودكز نه ايدوكن عرض ايليوب جوابى نه ايسه آلندى امدى حق وسبحانه وتعالى حضرتلرينك عنايتى ايله اولدكلو مملكت وسلطنت كه جناب جلالت مآبمه ميسر اولوب شرق وغرب فرمان شريفمه مسخر اولمشدر عنايت الله ايله كمنه نك دشمنلكندن احتياطم اوليوب وكمنه نك دوستلغنه احتياجم يوقدر سزك طرفكز ايله صلح وصلاح ايتكم خصوصنى خاطر شريفم هروجهله متسلى اولوب رضاي همايونمه موقوفدر مزبور ايلچيكز سزك طرفكزدن جمله خصوصاته رخصت ويرلدوكن بلدروب اظهار عجز اتدوكى اجلدن اجازت همايونم ويرلوب اول جانبه كوندردلى شويله بلاسز تحريراً فى اوایل جمادى الاول سنه ست واربعين وتسعائه

بمقام قسطنطينيه المحروسه

¹ C. Lando.

² Tomasso Contarini.

Vesika: 17.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. XIV. 10.3 XXIII.

(Ocak 1542 = Şevval 948).

ÖZET : Fransa elçisi Antoin Polin'in geldiği, Venedik hükûmetinin de Fransa ile sıkı dostluk halinde kalması lüzumunu bildiren Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام العيسويه اختيار كبراء الفخام في ملة المسيحيه مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانيه ونديك دورى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليحاق معلوم اولاه كه فرانجه پادشاهى² مقدما آستانه جلاله آشيانه حسن اختصاص وانتساب ايدوب دركاه عظمت پناهىم جانبى ايله مابينده دوستلك ومحبت اولماسن مقصود ومراد ايدندكلرى اجلدن مزيد عاطفت عتبه³ پادشاهانمندن آنلرك باب سعادت مآبمه التجالارى حيز قبولده واقع اولوب مابينمزمده محبت ودوستلك ثابت وراسخ اولغين آنلر جانبنه معاهده⁴ همايونمزن احسان اولمشيدى حاليا اول محبت واخلاص كرو تجديد تمهيد اتمك ايچون يرار ومعمد عليه آدملرندن انتون پولين⁵ نام آدميسين ايلچى تعيين ايلدوب دركاه سعادت پناه وباركاه خلافت دستكاهم جانبنه كوندرمش مزبور ايلچى كلوب شرف تقبيل پايه⁶ سرير عالم مصيرم ايله مشرف ومستسعد اولدقده وفور رعايت عليه⁷ پادشاهانم قرين امالى واقع اولوب حسن اجارتمز ايله كندو جانبلرينه ارسال اولندى ايله⁸ اولسه سنداخى دركاه سعادت دستكاهم جانبنه عرض عبوديت ايدوب عتبه⁹ عايه مزه اختصاص ايدنلر مساكته سالك اولمش سندر سكا دخى امر همايونم بونك اوزرينه جارى اولدى كه مشاراليه فرانجه پادشاهى ايله علاقه كسمايوب اولدن ايدكه كلدوككندن داخى زياده دوستلق ايدوب هر زمانده آنلر جانبى ايله كمال محبت ومودت اوزره اولاسز اشبومصلحت ايچون دركاه عالم پناهىم ترجمانلرندن قدوة الامجد والاكارم قلوب¹⁰ يونس¹¹ دام مجده ارسال اولندى انشاالله الرحمن امر همايونمى سكا انبا اتدكدنصكره عتبه¹² عالم پناهىم جانبنه كلوب كيده واول طرفلرك¹³ احوال واخبارنى صحتى اوزره يازوب مزبور قلوب ايله دركاه معلومه بلدره سز تحريراً فى اوایل شوال المكرم سنه ثمان واربعين بمقام قسطنطنيه المحروسه وتسعايه .

¹ C. Lando.

² François I.

³ Capitain Antoin Polin.

⁴ Öyle olsa, buna göre.

⁵ ve ⁶ Divân-ı Hümayun tercümanı Yunus Bey.

Vesika: 18.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 56.5 XXV.

(Ocak/Şubat 1542 = Şevval 948).

ÖZET : Venedik ile yeniden barış yapıldığı ve gönderilen elçi Aloiso Badoero vasıtası ile akdedilen anlaşma hükümlerine göre 300.000 altın flori mukabilinde Ahidnâme verildiği, bu meblâğın ödenen 100.000 altından geri kalan kısmının da gönderilmesini ve ayrıca o taraflara ait sıhhatli haberlerin bildirilmesini ihtiva eden Venedik Dojuna hitaben nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام فى ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دورى پترولاندو¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه بوندن اول آبا واجدادمز زمانلرنده وبنوم ايام سعادت همايونمده ونديك بكلىرى يوجه استانمزه اخلاص ايله عبوديت عرض ايدوب محبت ودوستلك اوزره ايكن صكره دن بعض خصوص واقع اولغله ماينده كدورت ووحشت² اولدوغى اجلدن دارنده³ حكم شريف جهانمطاع آلوزو بادورى⁴ ايلچى تعيين ايليوب مروتلو استانمزدن عنايت ومرحمتلر رجا ايليوب واقع اولان كناه وخطالركوز غمو اولنمشى بابنده انواع تضرعلر و نياز اتدوككرى مزبور ايلچيكر عتبه⁵ عالمپناههمه كلوب كليا احوالكزى على وجه التفصيل عرض ايلدكده مزيد مرحمت پادشاهانم ظهوره كتوروب خزانة⁶ عامرم جانبنه اوچيوز بيك التون ويرلك اوزره سكا عهد شريفم احسان⁷ اولنوب اولدن اوليكلدوكى اوزره ماينمز محبت ودوستلقده اولوب صداقت و اخلاصه مخالف بروضع اولميوب آدملركوز وتاجرلركوز امن وامان ايله بنم ممالك محروسه كلوب كيدوب كمسنه انلروك جانلرينه وماللرينه دخل وتعرض ايلميه ديو امر اولنمشدى حاليا ذكر اولنان آلتوندى يوز بيك سكه سى عتبه⁸ عليام جانبنه كلوب تسليم اولندى⁹ مزبور ايلچى اول جانبنه كيتمك بابنده يوجه استانمذن اجازت طلب اتمكين حسن اجازت همايونم ويريلوب سنوك طرفكه ارسال اولندى فرمان شريفمله محقق اولان عهد همايونم كماكان مقرر در باقى قلان آلتونى داخى عهد نامه مقتضاسنجه معجلا¹⁰ دركاه معدلت پناههم جانبنه كوندروب ايصال ايليهمز مادام كه يوجه دركاهم جانبنه محبت و اخلاص اوزره جاده¹¹ صداقت و عبوديتده

¹ Pietro C. Lando.

² Vahşet, burada savaşlarda kan dökülmesi anlamına gelmektedir.

³ Aloiso Badoero, Venedik Senatosu üyesi.

⁴ 1540 tarihli Ahidnâme.

⁵ Bk. Vesika 1.

ثابت قدم اولاسز باب سعادت مآبم جانبندن عهد شریفه مخالف سنه صدور وظهور بولیه شویله بلاسز دایما اول طرفلرک احوالن و اطراف وجوانبدن ظاهر و لایح اولان خبرلری صحتی اوزره یازوب درکاه سعادت دستکاهم طرفه دخی بلدرمکدن خالی اولیهسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شوال المکرم سنه ثمان واربعین وتسعمایه .
بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika : 19.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. II. 24.4 XXXV.
(Ocak 1546 = Zilkade 952).

ÖZET : Bazı meseleleri hal için gönderilen elçinin gelerek bu işleri gördüğü ve geri gönderildiği hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun

طغرا

افتخار الامراء العظام العيسوييه مختار الكبراء الفخام فی ملة المسيحيه مصلح مصالح جماهير الفرقه النصرانيه صاحب الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دورى¹ توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه بوندان اقدم اشبودارنده فرمان واجب الاذعان خاقانى قدوة امراء الملة المسيحه استغافى كه پوليو² نام ايلچيكرى استانه سعادت اشيانهمز جانبته بعض مصالح ايچون ارسال ايلمش ايدوك مشاراليه الجيك كلوب اول مدتدن برو عتبه عالمپناههمزده اولوب واقع اولان مصالحى كورب شولكه شرايط رسالت دركمال ادابله مرعى ومؤدى قلمغين حسن اجازت شاهانهمز قرين حالى اولوب اول جانبته ارسال اولندى شويله بلاسز تحریراً فی اوایل شهر ذالقعدة الشریفه سنه اثنين وخمسين وتسعمایه
بمقام قسطنطنیه المحروسه

¹ F. Donato.

² Stefano Niepolo.

Vesika : 20.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 16.3 VII.
(27 Kasım 1531 = 16 Rebi II. 938).

ÖZET : Trnovo ve Macarsca iskeleleri emini Mehmed'in Spalato ve Trau (Trogir) kalelerinde satılan tuzdan ve gümrükten bize ait olan resmin tahsiline yardım edilmesi hususunda Venedik beylerine nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر الامراء في الملة المسيحية مراجع الكبرا في المذهب العيسويه ونديك بكبرى ختمت بالخير عواقبهم توقيع ربيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا طرنوه¹ ومقارسقه² اسكله لرينه امين اولان محمده³ سيزه متعلق اولان قلعه لردن اسپلت⁴ وتروغبي⁵ قلعه لرنده صاتلان طوزدن وباجدن وكروكدن دركاه معلامه عايد اولان محصولي ضبط ايلمك ايچون بله اصمرلندي امدى بيوردوم كه حكم شريفم واردوقده ذكر اولان قلعه لرى ضبط ايدن ادملروكوزه وتنبيه ايدوب اصمرليه سزكه طوز محصولندن وکلان متاعك باجندن وكروكندن وغيردن قانون اوزره دركاه معلامه عائد اولان محصولي شبنك⁶ وقوتور قلعه لرنده اوليكلان اسلوب اوزره امين مزبور ضبط ايليه آتار دخى معاونت ايليه لربى وجه مانع اولميه لر شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً اليوم السادسى عشر شهر ربيع الاخر من شهر سنه ثمان وثلثين وتسعمائه بمقام قسطنطينيه

¹ Trnovo.

² Macarsca (Makarska).

³ Vesika 12 de adı zikredilmeyen emîn olabilir.

⁴ Spalato (Split).

⁵ Tran (Trogir) Trav.

⁶ Sebenico (Şibenik).

Vesika : 21.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 37.3 XII.
(Kasım/Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : İrakayn seferine çıkılmadan önce, memleketlerinde hububata olan şiddetli ihtiyaç sebebiyle, talep edilen zahirenin gönderildiği, fakat şimdiye kadar bedelinin gönderilmediği hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطايفه العيسويه ونديك دورثى اندريه¹ ارشده الله تعالى توقيع ربيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه بوندن اقدام قزلباش او باش سفرينه²

¹ Andrea Gritti.

² 1534-35 Irakayn seferi.

کیدلیدن درگاه سعادت دستکاهمه ایلچیک و بایلو سک³ کلوب حوضه⁴ حکومتکده اولان مملکتکده ترکه یه⁴ احتیاجک اولدوغنی عرض ایدوب ممالک محروسیدن ترکه کوندرلمه سن استدعای عنایت ایلوب دور⁵ اوغلی لویزویه⁵ دخی مکتوب کوندروب اولداحی سنک جانبکدن ترکه یه شدت احتیاجک اولدوغنی عرض اتمکین مزید عنایتیدن ممالک محروسده واقع اولان اسکله لرومندن طلب اددکلری قدر ترکه نی ادملروکده خواص همایونم محصولندن تسلیم اولنوب لکن اقجه سی خزانه⁶ عامرهمه کلوب واصل اولیوب مقدمه سده⁶ سعادتده اولان بایلو سکدن⁶ و حالیا کلان ایلچیکدن⁶ ذکر اولنان ترکه بهالری طلب اولندقدن بز ترکه نی فوت اولان دور⁷ اوغلی لویزودن⁷ الدق ترکه بهاسی انجق وندیکده حاصل اولور دیو جواب ویردکلری اجلدن بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباع ایلده درگاه معلام ترجهانلرندن مفخر الاماثل والاقران یونس زید قدره و دوریه اوغلی زورزی⁷ واردوقلرنده فوت اولان لویزونک بوجانبیدن نه قدر ترکه الوب کوندردوکین وکمرکدن وسایر خرجدن نمقدار اقجه اولدوغنی جمله سی مذکور زورزی نک معلومی در دفترلری دخی وارد در دفترلری مقتضاسنجه نمقدار ترکه بهاسی ظاهر اولور ایسه بیقصور مذکورلره تسلیم اولنه که کتوروب خزانه⁸ عامرهمه تسلیم ایلده لر شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی واسط شهر جمادی الاخر سنه ثلث و اربعین تسعائه .

³ Daniello de Ludovici.

⁴ Zahire, hububat.

⁵ Aloisie Gritti.

⁶ Daniello de Ludovici ve Daniello de Frederici (Hammer V.), Tomasso Mocenico)

⁷ Doje oğlu Giorgio (Zorzi) ve Aloisio Gritti.

⁸ Ayas Paşa'nın sadarete geçmesini müteâkip Padişah Edirne'ye gitmişti.

Vesika : 22.

V. D. A. (T. V.) Busta 3 I. 36.2 XIII.
(Kasım/Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Ayas Paşanın hasları mahsulâtından Venedik tacirlerine satılıp da bedeli teslim edilmeyen hububat hakkında nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسوية ونديك دوری اندریه ارشده الله تعالى توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه بوندن اقدام دستور اکرم مشیرافخم نظام العالم مدبر امور الجمهور بالرأی الصایب متمم مهام الانام بالفکر الثاقب محمد بنیان الدولة والاقبال مشید ارکان سعادة والاجلال المخفوف بصنوف لطایف عواطف الملك الاعلی وزیر

اعظم اياس پاشا ادام الله تعالى معاليه نك خاصلرنندن¹ ونديك تاجرلارندن پرووالاريش ولد پولو² نام تاجر نسيه طريقيه³ درتيوز سكسان يدى بيك اقجلق تركه صاتون الوب خيلى مدت اولوب ذكر اولان اقجه⁴ كتوروب تسليم ايلامش ايدى بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعله دركاه معلام ترجمانلارندن دارنده⁴ فرمان واجب الاذعان مفخر الاماثل والاقران يونس زيد قدره واردقده مذكور تاجرى بولدوروب ذكر اولان درتيوز سكسان يدى بيك اقجه⁴ بي قصور البيوروب مذكوره تسليم ايليه سز كه كتوروب مشاراليه تسليم ايليه شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قله سز تحريراً في واسط شهر جمادى الاخر سنه ثلث واربعين وتسعمائه بمقام دار السلطنة العليه محروسه⁴ ادرنه حميت عن البليه⁴

¹ Ayas Paşa'nın hasları Avlonya, Ağrıboz ve Yenişehir'de idi. (bk. vesika 30, 79).

² Tâcir Provalarış veled-i Polo (Paolo).

³ Nesye tariki, veresiye sureti anlamında kullanılmaktadır.

⁴ Edirne Dârüssaltanat olarak gösterilmiştir.

Vesika : 23.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 34.3 XIV.

(*Kasım/Aralık 1536 = Cumad II. 943*).

ÖZET : Kasım Paşa (Güzelce)'nin hasları mahsulâtından veresiye olarak Venedik tâcirine satılan hububat bedelinin o tarafa gönderilen tercüman Yunus'a ödenmesi hakkında nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورى اندريه ارشده الله تعالى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه بوندى اقدم قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمكارم ذوالدولة الراسخه والعزة المؤيد تبأيد الله الملك الاعلى قاسم پاشا¹ ادام الله معاليه نك ونديك تاجرلارندن پرووالاريش ولد پولو نام تاجر نسيه طريقيه يوز سكسان سكز بيك طقوز يوز اقجلق تركه صاتون الوب خيلى مدت اولوب ذكر اولنان اقجه⁴ كتوروب تسليم ايلامش ايدى بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعله دركاه معلام ترجمانلارندن دارنده⁴ فرمان واجب الاذعان قدوة الاماثل والاقران ترجمان يونس زيد قدره واردقده مذكور تاجرى بولدوروب ذكر اولان اقجه⁴ بي قصور الوب مذكور ترجمانه تسليم ايلوب ارسال ايليه سز كه كتوروب مشاراليه تسليم ايليه بوبابده حكم شريفم تكرر واريلو اتميه سز شوياه بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً في واسط شهر جمادى الاخر سنه ثلث واربعين وتسعمائه بمقام محروسه⁴ ادرنه

¹ Vezir Güzelce Kasım Paşa.

Vesika : 24.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 40.4 XVII.

(*Ekim 1537 = Cumad I. 944*).

ÖZET : Elçi göndermek istedikleri yolundaki istimzaç dolayısıyla Venedik Dojuna "benim ulu âsitânem daima açıktır" diyen nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية .. ونديك دورثى¹ توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاً كه حالياً محروسه² استانبولده اولان بايلوسك³ سده سعادتمه آدميسن كوندروب سنوك طرفكدن يوجه دركاهه ايلچى كلمك استدوكى اعلام ايدوب اول بابده اذن واجازت طلب ايلمش ايدى بنم اولو آستانم دايما آجوقدر كمسنه نك كلمه سنه و كتمه سنه رد ومنع يوقدر شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواخر جمادى الاولى سنه اربع واربعين وتسعمائه . بيورت ديمتوقه³

¹ Andrea Gritti.

² Tommaso Mocenigo.

³ Avlonya seferinden dönüşte Edirne'ye muvasalatından önceki konak.

Vedika : 25.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 47.3 XVIII.

(*Ocak 1539 = Ramazan 945*).

ÖZET : *Vesika* 15 de bahsedilen mesele, iki ay önce, aynı şekilde ve aynı ifadelerle Venedik Dojuna bir nâme-i hümayun ile bildirilmektedir.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاً كه حالياً سده سعادتمه خدمت ايدن ترجمانلردن يونسه انتون نام آدمك¹ كوندروب اولو ويوجه دركاهمه ايلچى كوندرمك فكرنده اولدوغك بلدروب اما كوندرمكه احتياط اتمكين اجازت طلب ايلمش سز امدى اكر دوستلق ايچوندر و اكر دشمنلك در بنم يوجه استانم دايما آجوقدر كمسنه نك كلمه سنه و كتمه سنه اصلاً منع ورد يوقدر شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اوایل رمضان المبارك سنه خمس واربعين وتسعمائه . بمقام ادرنه

Vesika : 26.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 51.6. XXI.
(Şubat 1541 = Şevval 947).

ÖZET : Fransa ile mevcut sıkı dostluk münasebeti dolayısıyla Venedik hükûmetinin de onlarla beraber olmaları İspanya ve Avusturya krallarına yardım etmemeleri hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء الملة المسيحية اختيار كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى¹ هدا الله تعالى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه افتخار امراء الملة المسيحية فرانجه پادشاهى اولدن يوجه دركاهم جانيله صداقت ودوستلق اوزره اولوب حاليا داخى مشاراليهمله معاهده² همايونم كماكان محقق ومقرر در سكا داخى مزيد عنايت شاهانمدن عهد شريفم ويرلمشدر بيوردم كه كوره سز اول اجل برله لازم كلكده مشاراليه فرانجه پادشاهى طرفنى قيوب داخى اسپانيا قرالى قارلو³ ويج⁴ قرالى اولان قرنداشى فرندوش⁵ جانبلرينه معاونت اتمك مناسب دكلدر الميه سز⁶ بو خصوصى بونده يوجه دركاهمده اولان الچيكة داخى تنبيه اولتمشدر شوييله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواخر شوال المكرم سنه سبع واربعين وتسعمائه بمقام ادرنه المحروسه

¹ C. Lando.

² François I.

³ Beşinci Karl (Charles quintes).

⁴ Viyana.

⁵ Ferdinand I.

⁶ Olmayasız.

Vesika : 27.

V. D. A. (T. V.) Busta 3. I. 58.1 XXVI.
(Mayıs 1542 = Safer 949).

ÖZET : Cezâyir Beylerbeyi Barbaros Hayreddin Paş'anın Murad adındaki adamının Diyâr-i Mağrib'den gelirken Venediklilerin iki kalitası ile adamlarını ve bir çok kıymetli mal ve eşyasını zaptetmeleri yüzünden doğan ihtilâf hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى¹ هدا الله تعالى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا امير الامراء الكرام جزاير بكلكر بكيسى

¹ C. Lando.

خيرالدين دام اقباله بوندن اقدم مراد² نام آدم ديار مغربدن³ كليركن و نديكلوبنم اكي قطعه قاليتامي⁴ الوب ايچنده اولان مسلمانلردن و ادملرمدن يكرمي طقوز مسلمان قتل ايدوب و بر عرب قولى دوتوب و بنم يوز يتمش نفر اسير كافرلرم آلوب وساير مسلمانلرك داخى اون درت نفر قوللرين و اون بيك التيوز سكه التونلرين و اكي بيك طقوز يوز يكرمي درهم مرجان⁵ و اوچيوز درهم كومش و اكي يوز طقسان درت درهم انجو⁶ و اوچيوز التمش قطعه بورنس⁷ و قرق يدي مثقال التون و درت دانه التون خلخال⁸ و اكي كومش خلخال و بعض اسباب⁹ و متاع و يراق الوب كه جمله سى دفتر اولنشدن بو ذكر اولنانلردن انجق بيك التون و يوز التمش اوچ بورنوس و بر مقدار خرده اسباب و جزوى¹⁰ نسنه تسليم اولنشدن باقيسى بالكايه ذمتلرنده در ديو دركاه معلومه عرض ايلمكين بيوردمكه حكم شريف واجب الاتبا عمله دركاه معلوم چاوشلرندن قدوة الاماثل والاقران ابراهيم¹¹ زيد قدره وصل بوليچاق كوره سن مشاراليهك ذكر اولنان اكر قاليتله لريدن و اكر اسير لريدر وساير مسلمانلرك آلنان اسبابلرى و التونلرى و متاعلريدن و اكر قتل اولنان مسلمانلرك قان بهالريدن بالجملة شمديهك تسليم اولناندن ماعداسنى بي قصور مذكور چاوشمله دركاه معلومه ارسال ايليه سن بو خصوصلار اولالدين برو نيجه مدت كچوب شمديهك نه خبرى كوندريلوب و نه آلنان اسبابلر كوندردلدى بو دفعه تأخير اولنمايوب باقى قلان نسنه لرى مزبور چاوشمله كوندره سن اكلندرميه سن سابقا و يريلان عهدنامه همايونمه¹² داخى بو خصوص قيد اولنشدن عهد همايونمه مخالف وضع اولماغه سبب نه در عهدنامه موحبنجه بي قصور اليويره سن و نه قدر نسنه النوب كوندردلدى داخى دفتر ايدوب مهريلوب بيله ارسال ايليه سن شويله بلاسن علامت شريفه اعتماد قلاستخريراً فى اوایل صفر سنه تسع و اربعين و تسعمائه بمقام قسطنطنيه

² Murad Reis.

³ Batı Akdeniz ve kuzey Afrika sahilleri.

⁴ Bk. vesika 11 not 3.

⁵ Mercan.

⁶ İnci.

⁷ Bornus.

⁸ Halhal.

⁹ Esbab, eşya.

¹⁰ Cüz'î.

¹¹ Müteferrika İbrahim Çavuş.

¹² 1540 Ahidnâmesi.

Vesika : 28.

V. D. A. (T. V.) Busta VI. II. 2.4 CXXI.

(Ocak 1543 = Şevval 949).

ÖZET : Venedikliler tarafından zaptedilen iki kalite ve esirler meselesinde şimdiye kadar bir anlaşma olmadığını bildiren Barbaros'un mektubu üzerine bu konuda Venedik Balyos'una yazılan nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء الملة الملة المسيحية عمدة كبراء الطائفة العيسويه ونديك بايلوسى¹ توقيع رفيع همايون
واصل اوليجاق معلوم اولاه بونندن اقدم سكا حكم همايونم كوندربولوب امير الامراء الكرام
جزاير بكلكر بكيسى خير الدين دام اقباله مقدا النان اكي قاليتهسى واسيرلرى خصوصنده
موى اليهله صلح ايدوب ارضا ايدكهز² ديو امر ايلمش ايدم حاليا موى اليه سده سعادتمه
مكتوب كوندربولوب دفعاتله صلح اتمك مراد ايدندكه التفات اتموب جواب ويرمدكك بلدردى
امدى اول امرم كماكان مقرر در موى اليهله حقلشماغه³ سبب ندر بيوردوم كه حكم شريف
واجب الاتباعم ايله چاوش محمد وصول بولدقده تأخير ايلموب بوبابده موى اليه اول امر
سابقم اوزره ارضا ايدوب حقلشهسز شويله كه بودفعه داخى حقلشميوب بوبابده بر جوابك
وسوزك واريسه معجلا يازوب سده سعادتمه عرض ايليهسز شويله بلاسز علامت شرينه
اعتماد قلاسز تحريراً فى اوائل شهر شوال المكرم سنه تسع واربعين وتسعمائه .
بمقام ادرنه المحروسه

¹ Tommaso Mocenigo.

² Razi idesiniz diye.

³ Hakkını tanıyıp kabul etmemeye.

Vesika : 29.

V. D. A. (T. V.) Busta VII., Serie 8, Fasc. 29, Pezzi 4.
(*Mayıs 1535 = Zilkade 941*).

ÖZET : Sadrazam İbrahim Paşa'nın, İspanya kralının Almanya'ya geldiğinin haber alındığına, ancak bu konuda kendilerinin gerçek havadisleri bu tarafa bildirmemelerinin dostluğa ve samimiyete uymadığına dair Venedik beylerine gönderdiği mektup.

پنجه ومهر¹

افتخار امراء الملة المسيحية مختار كبراء الطائفة العيسويه ونديك بكلى² زرقت سلامته بعد السلام على من اتبع الهدى اعلام اولنان اولدر كه شمدكيحالده صاحب قران زمين وزمان حضرتلرينك استانه عدالت نشانه لرنده شويله استماع اولندى كه ولايت اسپانيه قرالى اولان مفسد يرندن قالقوب³ جمعيت ايله المان ولايته كلوب اول جانبلرده كيروفتنه وفساده مباشرت ايلمك مراد ايدنور ايمش اكرچه بوخبر بزه كلدى اشتدوك اما بونك كبي حال اولسه سيزوك دولتلو پادشاه عالمپناه حضرتلرينه اولان طوغرلىق ايله محبت كوز و صداقت اوزره دوستلغكز مقتضاسنجه كرچك وصحيح خبر سيزدن كلورايدى چونكه بوخبر سزوك جانبكزدن اعلام اولندى پس اول خبره انانمدوك⁴ اول مفسدك انوك كبي حركتى اولسه مقدم سيزدن اشيديلور ايدى عهدنامه شريف اوزره تعجيل پادشاه حضرتلرينك دستكاه خلافت پناهلرنه اعلام ايدر ايدكوز امدى سيزوك بزوم اولو وسعادتلو پادشاهمزه اولان كمال محبتكزدن وعهدنامه مقتضاسنجه اولان دوستلغكزدن اوملان بودر كه اكر اول مفسدك حركتى صحيح ايسه قنغى جانبه كتمك مراد ايدنمشدر وفكر تدبيرى ندر صحتى اوزره مفصل اعلام ايله سن كرچك خبر وصحيح سوزلرى سزدن اومارز شمدكيحالده حق وسبحانه تعالىنك توفيق رفيق اولوب اولو پيغامبرمzk عليه السلام معجزاتى قرين واقع اولوب جمله عجمستان مملكتى وشرق ديارى وعراق عرب⁵ وعراق عجم⁶ وبصره وبغداد تحت ثرى وطاق كسترى وكيلان وشيروان⁷ ولايتلىرى فتح اولنوب بحمد الله تعالى ضبط وحفظ اولندى پادشاه اسلامك وعساكر ظفر فرجامك قلنجى قورقوسندن قزلباش پادشاهى⁸ قاچوب كيدوب باشن صوقاجق

¹ Sadrazam İbrahim Paşa'nın pençe ve mührü:

Mühür : (خاتم مهر كزين تعظيم : از بنده خان سلطان سليان شاه ابراهيم)

² Muhatap tutulan Venedik Beyleri, Venedik idarecilerini ve sorumlu devlet adamlarını kasdediyordu.

³ İspanya'dan hareketle.

⁴ İnanmadık.

⁵ Irak-ı Arap.

⁶ Irak-ı Acem.

⁷ Şirvan.

⁸ Şah Tahmasp.

یرقالمیوب بوجاقدن بوجاغه کیروب سرکردان اولمشدر بوطرفلرده هیچ مهم مصلحت قالمیوب جمله سی دولتو خداوندکار حضرتلرینک رضاء شریفلری اوزره تمام کورلوب مراد حاصل اولماغین حضرت پادشاه همایون فال سعادت اجلال ایله استانبوله تخته عزیمت بیوروب عن قریب واروب ارشمک اوزره درلر کرکردرکه سزوک داخی پادشاه عالمپناه حضرتلرینه اولان کمال محبتکز ودوستلغکز مقتضاسنجه اطراف جوانبک واقع اولان احوالی معلومکز اولدوغی اوزره صحتی ایله اعلام ایلمکدن خالی اولمیه سن که سبب از دیاد محبت در تحریراً فی اواسط ذی القعدة سنه احدی واربعین وتسعمائه .⁹

⁹ Nereden yazıldığı bildirilmiyorsa da yakında İstanbul'a varılacağı kaydedildiğine göre Anadolu'dan gönderilmiş olacaktır.

Vesika : 30.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. Fasc. 30 Pezzi 4 268¹.

(? 1536 = 943²).

ÖZET : *Vesika* 22 de bahis konusu edilen Ayas Paşa hasları mahsulünden Venedikli tüccara satılan hububat bedeli hakkında Ayas Paşa tarafından Venedik Dojuna mektup.

پنجه ومهر³

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام فی ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دورى اندريه⁴ ختمت عواقبه بالخير مكتوب و داد واردقده بوندن اقدام ونديك تاجرلرندن پروولاریش⁵ نام تاجر اولونیه ده واغریبوزده ویکیشهر⁶ ده واقع اولان خاصلریمز ترکه سندن درت یوز سکسان ینى بيلك اقچاق ترکه مز صاتون الوب ونديکه کوندروب اقچه سن بونده ویرمک صددنده ایکن اول قدر اقچه سی بونده حاضر بولنماغین ونديك جانبنه کتمش ایله اولسه مدت مدید وزمان بعیددرکه اقچمز کلوب واصل اولمایوب وکندوسی داخی نیجه اولدوغی معلوم اولماغین خصوص مزبور پادشاه عالم پناه مدظله وخلدت خلافته حضرتلرینک پایه سریر اعلالرینه عرض اولندقده واقع اولان اقچمزک حصولی ایچون سزله حکم همایون

¹ Bu rakam (268) vesikanın üzerinde kırmızı kalemle yazılı.

² *Vesika* tarihsizdir, fakat muhtevasına göre *vesika* 22 ve *vesika* 7'deki 1536 tarihi olacaktır.

³ Ayas Paşa pençe ve mührü vardır. Pençe'de « المحب المخلص اياس الفقير » ifadesi mühürde de okunmaktadır.

⁴ Andrea Gritti.

⁵ Provolariş, veled-i Polo (*vesika* 22).

⁶ Tesalya'daki Yenişchir.

ایله فخرالامائل والاقران ترجمان یونس بك زید قدره ارسال اولندی انشاءالله الاعز عندالوصول مأمولدر که مزبور پروولاریشده اولان درتیوز سکسان یدی ییک اقجمزی الیوروب ارسال اولنمسه سنه همت اولونه معلومکزدر که بوجانبده سزله متعلق اولان خصوصیلده نوجهله اقدام واهتمام اولنور دولتلو پادشاه عالم مدار حضرتلرینک آیام عدالتلرنده سزله متعلق اولسون وسایر مملکتلره متعلق اولسون هرکیم اولورسه اولسون اعلا وادی اعتبار اولنمایوب قطعا میل ومحابا داخی ایتمیوب حق مستحقنه ایصال اولنور امیددر که سیز داخی شولکه اسلوب محبتدر ظهوره کتوروب مزبور پروولاریشده اولان اقجمزی بیقصور الیوروب مشارالیه ترجمان یونس بکله بوجانبه ارسال ایلمسنه همت اده سز که بیزم مصلحتمز فی الحقیقه سز لکردر بوبابده موجودر که تکرار مکتوب وآدم کوندریلو اتمیوب هر نه طریقله حصولی ممکن ایسه کور یوروب اتمام مصلحت اتمکه سعی جمیلکز ظهور بوله بوبابده ندیمک⁷ لازمدر که معلومکز اولیه باقی والسلام علی من اتبع الهدی.

⁷ Ne demek lâzımdır.

Vesika : 31.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. Fasc. 45 Pezzi 5.

(¹ 1539 ?).

ÖZET : Venedik - Osmanlı savaşları esnasında, Tommaso Contarini'nin İstanbul'a gelmesinden sonra vezir Lûtfi Paşa ile vezir Mehmed Paşa'nın münasebetler hakkında Venedik Dojuna gönderdikleri mektup.

افتخار امراء الملة المسيحية اختيار كبراء الطائفة العيسوية² ونديك دورثي³ بعدالسلام علی من اتبع الهدی انهاء مجبانه بودر که شمدکیحالده سلطان سلاطین برهان الخواقین ظل الله فی الخافقین عون الله فی المشرقین والمغربین دولتلو وسعادتلو پادشاهمز استانه سنه بکلیکزدن قدوة امراء الملة المسيحية توما قونترین⁴ زید قدره بی بوجانبه ارسال ایلمش سز کلوب دولتلو پادشاه عالم پناه حضرتلری جانبی ایله صلح اولنوب اولکی اسلوب اوزره مابینده عهد ومعاهده اولماق مراد ایدندکلکزی تقریر ایدوب معلوم اولدقده سعادتلو پادشاه ظل الله حضرتلرینک عز حضور قابض النورلر نه احوالکزی عرض ایدوب علم شریفلری محیط اولدی ایله اولسه عالم خلقنه روشندر که قدیمدن اولان دوستلغی دشمنلکه تبدیل ایدوب سزوک سبیکز ایله نیجه کیمیرمه ضرر و زیان

¹ Vesika tarihsizdir. Fakat sonradan 1539 kaydolanmıştır.

² Mühür ve pençe yoktur.

³ C. Lando.

⁴ Tommaso Comtarini.

ایر شوب قلعہ لر آلتوب اهل اسلامه مضرتر و خسارتر واقع اولدی اسپانیہ دیدکلی مفسد طایفه یه اعتماد ایلیوب انلر ایله برلکده اولوب^۵ دولتو پادشاه حضرتلری جانبی ایله دشمنلی اختیار ایلدکز کندو حالکزه اوتورمیوب الکز ایله مملکتکزی خراب اتمکله قصد ایدکز کیم که اول طایفه ایله برلکده اولور مملکتک حالی وعاقبتی نه اولاجفی ظاهر در حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک عون وعنايتلری ایله عرب وعجم وعراق مملکتلری ویمن وعدن تاهند وسنده وارنجیا دکین سعادتلو پادشاهمز حضرتلرینه مسخر اولوب مصر وشام وبغداد تختلرنده برر قوللری حاکم در^۶ قهرلری قورقوسندن وقلجلی هیبتندن نیجه پادشاهلر تختلرنده دترنوب دوستلق اتمکله جانلر ویرورلر قبول اتمزلر حقیقت اوزره دوستلک ایدنلر حقنده داخی عالی عنایتلری دریغ دکلدن نته کیم فرانچه پادشاهی حضرتلری صداقت اوزره محبت کوستردکاری اجلدن بونجه زماندن برو ایلچیلری آستانه سعادت بخشلرنده اوتوروب عزتلر وحرمتلر اولنور سزدن صادر اولان فعللره زیاده بی حضور اولوب صلح وصلاح امرنده هر چند سعی وجهد ایلدک رضاء شریفلری بووجهله در که هرگاه که دریا یوزنه دونامه^۷ همایونلری چقه سزوک کمیلرکز بریده ايسم دوروب اصلا حرکت ایلیمیه پادشاه کمیلرندن ادالرکزه ومملکتکزه اصلا ضرر وزیان اولیمیه وممالك محروسه لرنده اولان قلعهلرکز که نوه^۷ دن بروده در جمله سی دولتو پادشاه حضرتلرینه تسلیم ایلیمه سن زیرا هر زمانده اول قلعهلر اوجندن فتنه وفساددن حالی اولیوب بزم رعیتلرمز قاجوب سزوک حصارکزه واروب کروب نزاع اکسوک اولماز ومناسب بودر که پادشاه حضرتلرینک مملکتلری ایچنده سزوک الکز اولیوب غوغا وفساد کسلوب ایکی جانب بله حضور وراحتده اولا بووجهله اطاعت وانقیاد اولورسه صلحه رضا ویرورلر بو طریقدن غیری ایله خاطر همایونلری متسلی اولیوب رضای شریفلری حاصل اولمز مزبور ایلچیکز سزوک طرفکزدن بووجهله صلحه رخصت اولدی دیو بلدردوکی اجلدن اجازت همایون ویرلوب سزوک طرفکزه کوندردلی اکر سز داخی عقلی پیشوا ایدنوب مملکتکز ورعیتلرکز پادشاه عالم پناه حضرتلرینک سایه عنایتلرنده حضور وراحت اوزره اولدوغن استرسه کز رضای شریفلری اوزره اولاسز مقصود بوجانبدن سزه دوستلق ومحبت القا ایلیمکدر غیری سن سز بلورسز.

الواثق الملك المستعان لطفى الفقير المعین الراجی الى الملك الصمد محمد الفقیر

^۵ İmparator ile ittifak edip.

^۶ Mısır, Şam, Bağdat eyaletlerinde beylerbeyiler.

^۷ Castel-Nouvo.

Vesika: 32.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. I. 51.4.

(¹ 1540 ?).

ÖZET : Sadrazam Lütfi Paşa tarafından Venedik Dojuna gönderilen ve yeniden akdedilen barış anlaşması (Ahidnâme-i Hümâyûn) gereğine göre hareket edilmesini, "istikamet ve ubudiyette her vechile sâbit-kadem" olmaları lüzumunu bildiren mektup.

پنجه ومهر²

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في الملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ونديك دورثى³ بعد السلام على من اتبع الهدى انهاء محبانه بودر كه شمدكيحالده سلطان البرين خاقان البحرين خليفة الله بين المشرقين والمغربين پادشاهمز اعز الله انصاره حضرتلرينك سيزوك يوجه استانهلر نه عرض ايلدوككز عبوديت وتضرعكزي مزيد مرحمت وشفقت خسروانهلر نندن قبول ايدوب سيزه امان شريفلرين عنايت ايدوب ومجدداً احسان ايتدكلري عهدنامه⁴ همايونلري داخى مقدا سيزه واروب كلان ترجمان خيازه⁴ ايله ارسال اولندى ايله اولسه سيز داخى من بعد يوجه استانهلر نه كمال عبوديت واستقامت اوزره اولوب واقع اولان معاهده⁴ همايونلرينه مخالف ايش اولمقدن زياده حذر ايليه سز اولكي كبي كماكان مخلصلري اولدغكز سيزه اولان عنايتلرني دايماً خاطر كزدن كيدر ميه سز بو دفعه مابينده عهد همايون مقرر اولنجيادكن الچيكز باور ندكلو اهمتامار اولمشدر حق وسبحانه تعالى عمر وسلطنتلرين مزيد ايلسون كه ذره عنايتلرين سيزدن دريغ ايلمديلر سيز داخى بونعمتك قدرن بلوب دولتلو آستانه لرينه انتساب و اخلاص سرمايه⁴ دولت وعزت بلاسز استقامت و عبوديتده هر وجهله ثابت قدم اولوب دكزدن وقرو جانبندن عهد شريفلرين بر وجهله رعايت ايدوب صقنه سز كه سيزوك افعال و اوضاعكز تمام رضاي شريفارى اوزره اولوب هيچ بر زمانده سيزدن خلاف عهد بر نسنه صادر اولدوغى مسموع شريفلري اولمايه زياده نديمك لازمدر.

¹ Vesika tarihsizdir, başında yapılan İtalyanca hulâsada 1539-41 tarihi konmuştur. Ancak "müceddeden ihsan olunan Ahidnâme denildiğine göre 1540 olsa gerektir.

² Pençe: (لطف الفقير) mühür: (يا لطف يا واق ادركنى بلطفك حق)

³ C. Lando.

⁴ Cavesa (krş. Hammer).

Vesika: 33.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. (Busta 2, Fasc. 20, Pezzi 5).

(¹ 1545 - 1546 ?).

ÖZET : Sadrâzam Rüstem Paşa tarafından, Osmanlı tüccar ve reâyası-
nın alış-veriş hususunda türlü zarar ve ziyana uğradıkları yolun-
daki şikâyetleri hakkında ve bu çeşit haksızlıkların sonu iyi olmaz
dediği, Venedik Dojuna hitap eden mektup.

پنجه ومهر²

افتخار الامراء العظام في ملة المسيحية مختار كبراء الفخام الطائفة العيسويه مصلح مصالح
جماهير الفرقة النصرانية صاحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك
دورثي³ ختمت عواقبه بالخير انهاء محبانه بودر كه هركار ممالك محروسه⁴ پادشاهیدن اول
جانبیره تجارت ایچون واران تجار ورعایا آستانه⁵ سعادتہ کلوب بیع و شرا خصوصصنده و دریا
یوزنده و قره جانبیرنده انواع ضرر وزیان اولدوغنی عرض ایدوب بوخصوصصلردن هرکاه
عتبه⁶ علیاده اظهار تظلم وتشکی اولتماقندن خالی دکلردر بوخصوص ایچون هرکاه پایه⁷
سریرلرنده اوتانورز دولتلو پادشاه عالمپناه حضرتلری وندیکلویه بودکلو عنایت ایدوب عهد
نامه⁸ شریفلرن ویرمکدن امرهمایونلری بونک اوزرنه در که محضا ایکی جانبک داخلی رعایاسی
ایام سعادتلرنده امن وامان ورفاهیت واطمینان اوزره اولالر هرکاه سیزوک مملکتکزدن
سعادتلو پادشاهمزک مملکتلری رعایاسنه و تاجرلرینه بوجهله⁹ تعدیلر اولا بونک صوکی ایو
اولز دولتلو پادشاهمز حضرتلری وندیکلویه عنایت ائدکلری نعمتک قدردن بلوب سعادتلو
آستانه لرینه اولان اخلاص و صداقتکز مقتضاسنجه دایما بصیرت وانتباه اوزره اولوب بو
جانبیدن واران تجاره ورعایایه عهدنامه¹⁰ همایونه مخالف اصلا و قطعاً برفرده ظلم ائدرمه
رخصت ویرمیوب حسن اهتمام اوزره اولاسز و ظلم وتعدی ایدنلری کرکی کبی منع ودفع
ایدوب واقع اولان حقلرن اکلندر میوب¹¹ الیویروب عهدنامه¹² شریفلرین بوجهله رعایت
ایلیه سز که تجار ورعایا طایفه سی امن وامان اوزره واروب کلوب تجارت ایدوب برفرده
ضرر وزیان ایرشمایوب آستانه¹³ سعادتده انواع اخلاص واختصاصکز استماع اولونه زیاده
ندیمک لازمدر.

¹ Vesika tarihsizdir, fakat, sonradan 1546 kaydedilmiştir. Rüstem Paşa'nın sadareti senesi olmak üzere 1545'de olabilir.

² Pençe : (المتوکل علی الله سنه ۹۵۱ عبده الفقیر الحقیر رسم) Mühür: (محب الفقیر رسم الحقیر)

³ F. Donato.

⁴ Bu veçhile.

⁵ Bırakmayıp.

Vesika : 34.

V. D. A. (T. V.) Busta VII. (Busta 1, Fasc. 28, Pezzi 3).

(*Kasım 1535 = Rebi I. 942*).

ÖZET : Sadrazam İbrahim Paşa tarafından Venedik Dojuna gönderilen mektupta, Hayreddin Paşa'nın kendilerine ve Fransızlara yardım için gönderildiği halde, düşmanın taarruzu karşısında, sadece "Hayreddin Paşa üzerine düşman vardı" diye haber gönderip donanmaya yardım etmemelerinden şikâyet edilmekte, Doğu seferi hakkında bilgi verilmektedir.

پنجه ومهر¹

افتخار امراء الملة المسيحية مختار كهراء الطائفة العيسويه ونديك دورثى² بعد السلام على من اتبع الهدى انبا اولنان اولدركه حاليا بوجانبه مكتوب كوندروب دريايه متعلق بعض احوال اعلام ايلمشسز بوبابده هر نكه³ دنلمش ايسه مفصلا معلوم اولدى ايمدى دايم صاحب قران روى زمين حضرتلرى سيزوك ايچون قو كوشومزدر ابا عن جد آستانه⁴ سعادتمز ايله طوغرلىق ودوستلىق اوزره در ديو اكر طوب اوتى⁵ در واكر انواع يراقدر سيزدن هيچ بر نسنه يي دريغ ايلمايوب شويلكه اوزركزه برعدوكلسه داخى يولداش طاب ايلساكز قطعا تأخير اولمايوب هر نه طريقه ممكن ايسه معاونت ومظاهرت اتمك ايچون معجلا⁶ واروب ايرشمكه امر شريفلى اولمشدر خصوصا امير امراء العظام جزاير بكار بكيسى خيرالدين پاشا⁷ دامت معاليه يي سيزوك مصلحتكز ايچون وفرانجه قرالى ايچون كوندرو مشلردر بوقدر خزائن واموالى صرف ايلمكدن مراد شريفلى هر جانبدن اعدا برطرف اولوب يوجه دركاهلى ايله صداقت اوزره اولان دوستلىرى راحت وحضورده اولمقدردولتلو وسعادتلو صاحب قران جهان پناه حضرتلى كمال عنايت شاهانه لرندن سيزوك ايچون دوستمه قو كوشومزدر ديو بو طريقه هر كاه احوال كزه ناظر اولالرسز داخى على آستانه لرينه دوستلىق ومحبت دعواسن ايدركن مشاراليه خيرالدين پاشانك اوزر نه بونك كبي عدو هجوم ايتدوكنه سيز واقف اولاسز داخى مقدا بوجانبه خبر كوندروب تنبيه ايلميه سز وياخود آنوك كبي بر دشمن ظاهر اولدقده⁸ مقيد اولمايوب بلكه قدرغه لر كز كناره چكوب دولتلو پادشاه ربع مسكون حضرتلرينك قوللر نه وسيزوك مصلحتكز ايچون كوندوران دونمالر نه معاونت ايلميه سز داخى مجرد خيرالدين پاشا اوزر نه دشمن واردى ديو خبر كونده ره سز سيزوك قديمى صداقتكز دن و دوستلر كز دن بويله مى اوملور يدى حقيقى دوستلىق

¹ Vesika 29 da zikredilen mühür ve pençe.

² Andrea Gritti.

³ Her ne ki denilmiş ise.

⁴ Barut.

⁵ Barbaros Hayreddin Paşa'nın kuzey Afrika seferi.

⁶ İmparator donanması.

بویدی که بونک کبی خبر معلومکز اولدقده قطعاً تأخیر اتمیوب دولتلو پادشاه عالم پناه
حضرتلرینک اغورنده کمال مقدورکزی دریغ ایتمیوب کرکی کبی معاونت و مظاهرتده
بولنایدکز یوخسه مجرد خبر ایله دوستلق معلوم اولماز یوجه درگاهلارنه هر طرفدن خبر
اکسوکمی اولور امدی سزوک خصوصکزه عنایت شاهانه لری میذولدر هر نه طلب
ایدرسکز دریغ دکلدر استانه دولتلارنه اولان محبت و اختصاصکز مقتضاسنجه مشارالیه
خیرالدین پاشایه معاونت ایده سز حق جل و علانک علو عنایتی ایله بو جانبلر کلیاً فتح
اولنوب و بتلیس قلعه سی⁷ داخی آلتوب ضبط اولنوب هر خصوص رضای شریف لری اوزره
اتمامه ایرشمکین سعادت و اقبال ایله دارالخلافة محروسه قسطنطنیه جانبلرنه عزیمت همایون
ایدوب عن قریب تحت سعادت بختلرنه واروب ایرشمک اوزره درلر انشاءالله الاعز بوسفر فرخنده
اثرده واقع اولان فتوحاتک و عنایات الهی. نک عن قریب فتح نامه همایونی درگاه معلارندن
قوللری ایله اول جانبه ارسال اولونسه کرکدر تحریراً فی اواسط شهر ربیع الاول سنه اثنی
و اربعین و تسعمائه⁸

⁷ Şeref Beyin hâkim olduğu Bitlis kalesi.

⁸ 17 Rebi I. de Bitlis alındığına (Feridun Bey Münşeaatı I. 596) ve mektubun tarihi de evasıt-ı Rebiülevvel olduğuna göre oradan yazılmış olacaktır.

Vesika: 35.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta I. Fasc. 17, Pezzi 3).

(¹ 1533 - 1534 ?).

ÖZET : Ayas Paşa tarafından, Anaboli tarafındaki hasları taksitlerinin gönderilmesine yardım etmesi hakkında Venedik Dojuna gönderilen mektup.

پنجه²

دورینه بك حضرتلری کامیاب³

خلق الاعیان امراء الملة المسيحية وفخرالاکابر الطایفة العیسویه صاحب الدیر والناقوس
یسر الله طریق الصواب والناموس اعنی به سلام فراوان و تحایای بی پایان ابلاغ و ارسال
قلندقدن صکره اعلام محبانه اولدرکه حالیا سیزوک ایله ارامزده اولان محبته بناء بوندن
دولت استانه سنده اولان ایلچیکز⁴ امور مهاتک ایچون بو محبکزدن هر نه قضیه و مصلحت

¹ Vesika tarihsizdir, üzerine 1532 tarihi kaydolunmuş, ancak mektupta 938 ve 939 yıllarının Anaboli (Nauphia di Romania) taksiti istendiğine göre 1533 veya 1534 olabilir.

² Mühür yoktur, Pençe (الحب الفقير ایاس) şeklinde okunmaktadır.

³ Bu elkab şekli ve Dojun adı değişiktir.

⁴ Daniello de Ludovici.

مراد ایدندیلر ایسه دریغ اولنمیوب آتامنه سعی واقدام اولنشدر ایله اولسه شمدکیچنده سفر مضایقه سی اولمغین⁵ انابولی⁶ اطرافنده واقع اولان خاصلرومزمك طقوز یوز اوتوز سکز وطقوز یوز اوتوز طقوز ایلك قسطن⁷ مذکور ایلچیلکدن مراد ایدینوب طلب اولندقدہ یوق دیمیوب ادا ایلدیلر واندن غیری انابولیده ساکن اولان قیورغیو نام کمسنده⁸ ترکہ بهاسندن اون اکی بیلک یدی یوز اقجه باقیمز قالمش ایدی ذکر اولان اقجه داخی مزبور ایلچیکزدن طلب اولمغین انی داخی سوزومزدن چیقیمیوب ادا ایلدیلر امیددرکی ذکر اولنان اچلرومزم مذکور ایلچیکزدن الوندوغنه قبول اولنه کی شمدکیچالده ذکر اولان اچلر همان کندو بخشیشکزدن عد اولنور شویلجه بلنه و مذکور اقجه لردن غیری انابولی رعایاسنده نیجه باقیلروموز واردر المغه قابل اولمغین مأ. ولددرکی بوخصوصده لطفکز ظهوره کتروب انابولی رعایاسنده واقع اولان بقایامزی الیوروب انده اولان ادمزه تسلیم ایللمسنه اقدام تام اولنه کی ان شا الله سیزوک داخی بوجانبده هر نه خدمتکز واقع اولورسه آتامنه سعی واهتمام اولنور شویلجه بلینه باقی والسلام علی من التبع الهدی

9

⁵ Irakayn seferi masrafları.

⁶ Napoli di Romania.

⁷ Taksitleri.

⁸ Giorgio.

⁹ Nereden yazıldığı bildirilmemiştir, sefer esnasında İran hududundan veya Irak'dan gönderilmiş olması mümkündür.

Vesika : 36.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta I. Fasc. 38, Pezzi 5).
(¹ 1536 ?).

ÖZET : Venedikli tacirlere satılan malların bedelinin o kimselerden tahsil edilerek gönderilmesi hakkında Mustafa (belki vezir Mustafa Paşa) imzalı ve kime hitap ettiği bildirilmeyen mektup.

پنجه²

زندکائی مقر منیف امیر کامکار و کامران جلال الدولة الغرا ملک رقاب العظمیٰ عظم الدنيا سلطان النصاری ناصر السلاطین خلیفة الجوانبن اعدل سبعة الاقالیم هدالله الی صراط المستقیم همیشه پاینده و پایدار باد بعده معلوم اولاکه بوندن اول اشبو صاحب ورقه اولان جریم اوغلی بداشه³ الی اوچ بیلک اقجه لقی اسباب ویرلمش ایدی مذکور دخی تحت حکومت عدالتکزدہ

¹ Vesika tarihsizdir, 1536 (?) kaydı sonradan yazılmıştır.

² Pençe : (محب المخلص مصطفیٰ الفقیر)

³ Jerom oğlu Bodoş (?)

اولان تاجرلردن پرولهروشه ⁴ نام کسنیه بیع ایدوب بورالوو رالاروشه نام کسنلری ⁵ کفیل بالمال ویرمش ایش مدت مدید درکی مذکور بداش اقجهمز کتورب تسلیم اتمدوکی اجلدن تحصیلی ایچون انده کندو کوندرلیوب طلبی ایچون ترجمان یونس بک ⁶ وکیل نصب اولنوب سپاریش اولندی وروب عزّ حضورکزه وصول بولدقده مکارم اخلاقکزدن تمنا واستدعا اولنورکه مذکور پروله روشه یی وکفیللرن عزّ حضورکزه کتوردوب کندودن وکفیللرندن ذکر اولنان الی اوج بیک اقجهمز تحصیل اتدیریوروب مذبور یونس بکه تسلیم ایدوب بو جانبه کوندرلمسئه همت اولنه والحاصل بو ذکر اولان اقجهمزوک حصولی غیر حصولی ⁷ سیزوک امرشریفکزه مفوضدر الیوریلوب کوندرلمسئه عنایت اولونه باقی نه دیمک لازمدر همیشه عمرودولت مستدام باد
محّب المخلص مصطفی الفقیر ⁸

⁴ Provalariş (?)

⁵ Boralo ve Ralaroş (?)

⁶ Tercüman Yunus Bey'in Venedik'e müteaddit seyahatleri olmuştur.

⁷ Tahsil edilip edilmeyeceği.

⁸ Vezir Mustafa Paşa

Vesika: 37.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 14, Fasc. 8, Pezzi 3).

(? 29 Aprile 1537 ¹).

"Husrav figlio di Ferhad sandjak bey de Bosna".

ÖZET : Bosna sancakbeyi Gazi Husrev Bey'in, Solin (Soljani) kalesine vaki taarruzda ve Kilis kalesi kuvvetleri tarafından esir alınarak götürülen reâyanın eski yerlerine gönderilmesine delâletleri hakkında, Venedik beylerine gönderdiği mektup.

2

فخرالمسیح الملت والاقران بک حضرتلری کامران و باقی وندیک بکلری المکرّمون ³ تحیات صافیات محبت فزون و طرف تسلیات وافیات مودت نمون کی محض محبت وعین وفای مودتدر فایض ولایح اولور اتحاف واهدی قلندقدنصکره انهاء دوستانه بودر که حالیا علم شریفکزه محفی و پوشیده اولمیاکه دولته خداوندکار حضرتلرینک ممالک محروسه سنده واقع اولان قلعه⁴ صولین قصدینه کلن فراندوش واشبنیه ⁵ وپاپا ⁶ و باقی بکلر عسکريله کلوب الله تعالی عنایتنده

¹ Vesika tarihsizdir, üzerinde 29 Nisan 1537 tarihi ve Bosna sancakbeyi Ferhad Beyoğlu Husrev (Gazi) Bey tarafından gönderildiği kayıtlıdır.

² Mühür ve pençe veya benzerleri yoktur.

³ Bu elkap şekli tamamen farklıdır, diğer mektuptakine de uymamaktadır.

⁴ Solin kalesi, kuzey Bosna'da "Soljani" dir.

⁵ Ferdinand I. ve İspanya.

⁶ Papa Paul III.

و حضرت رسول معجزاتنده و عالمپناه دولتنده كلن عسكر صنوب⁷ هلاك اولدى بحمدلله فامّا ونديكه متعلق نه قدر قلعه و شهر و جزيره و بعض قايق و قادرغه و اريسه جمعيسندن بيله عسكر بلنوب كيمي جنك و صواش يوزندن هلاك اولوب و كيمي دوتولوب بالفعل الومزده⁸ موجوددر و بوندن غيرى ذكر اولنان صولين قلعهسى قصدينه كلان سكر باب طوپلروك اوچ طوپى سيزوك اسونى مارقو⁹ نشانيله بولندى اكر سزوك علمكزييله و سزوك معرفتكزييله ايسه¹⁰ بز داخى اكا كوره تدارك ايدوز و بوندن اول بوسنه سنجاغى بكى اولان مرحوم محال اوغلى محمد بك زماننده¹¹ پادشاهك رعايسانندن بعض كسنه لر كليس قلعهسنة¹² فرار ايدوب ذكر اولنان قلعه ايچندن پادشاه مملكتنه كلوب كيدوب نچه صوباشيلروك و سپاهيلروك¹³ و قلعه ارنلرينك¹³ و نيجه رعايانك اولرين بصوب و نيجه لر ين قتل ايدوب و نيجه لر ين اسير ايدوب و رزق لر ين الوب كليس قلعهسنة الوب كيتمشار ايدى مذكور حايانلر عسكرده بلنوب بعضيسى جنك ايچنده هلاك اولوب و بعضيسى درى دوتولوب الومزده در بونلره سوال اولندقد سيزوك عورتلروكز و اوغلانجو قاروكز قنده در و نه يرده در مذكور لر جواب و يروب جمله عورتمز و اوغلانجو قارمز و ساير اشبايمز بالفعل اسبيلت قلعهسنددر¹⁴ و اسبيلت قلعهسندن دوتولان كافرلردن داخى سوال اولنوب انلر دخی ايتديلر مذكور حايان كافرلرك حورنداسى¹⁵ اسبيلت قلعهسنددر جملهسى يوز اللى مقدارى كمى عورت كيمي قيز و كيمي اوغلان اولوب كيم لردر و كيم لركدر جملهسى دفتر اولنمشدر انلر پادشاه رعاياسى اولماغين لطف ايدوب بوجانبه كوندره سز و الا كوندرميجك اولورسز در دولته عرض اولنور بلمش اولاسز انلرك جوابن يازوب مكتوبيله اعلام ايدوسز و بو قضيه لر سز كله مقدا دوستلغمز اولدوغى سيبدن تأخير اولنوب شمديدك عرض اولنمى

باقى والسلام على الدوام باد برب العباد

كتبه الفقير خسرو¹⁶

⁷ Yenilip.

⁸ Elimizde.

⁹ San Marco.

¹⁰ Malûmatınız ve muvafakatiniz ile ise.

¹¹ Mihaloğlu Mehmed Bey, Bosna Sancakbeyi ve Ali Bey oğlu (1521).

¹² Clissa kalesi.

¹³ Kale müdafileri.

¹⁴ Spalato (Split).

¹⁵ Aileleri, adamları.

¹⁶ Gazi Husrev Bey'in babası Ferhad Bey, Bayezid II. damadı idi.

Vesika : 38.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta I., Fasc. 42, Pezzi 4).
(¹ 1539 ?).

ÖZET : Bosna sancakbeyi Gazi Husrev Bey'den, Venedik hükûmeti tarafından gönderilen elçinin (Pietro Zen) muvasalatı, fakat İstanbul'a doğru giderken hastalanarak geri döndüğü, kendisine iyice bakıldığı ve eşyalarının iyice muhafaza edildiği, keyfiyetin de Babîâlî'ye bildirildiği hakkında, Venedik Dojuna mektup.

یوجه دولتلو دور² حضر تری کامیاب²

الوف تعظیبات لایقات محبت فزون و صنوف تکریمات وافیات مودت نمون اتحاف واهدی
اولندقدن صکره انهای محبانہ و اعلام دوستانہ بودر کی حالیا الچیکوز³ کلوب بزہ وصول
بولوب تمام کرکی کبی حرمتله آغرلنوب عز⁴ قلنوب در دولته یرار آدملمرزلہ کوندلمش ایدی
اوج درت کون کتدکدن صکره یولده زیاده خسته اولوب کتمکه قدرتی اولمدوغی سبیدن
دونوب الآن موت درجه سنده جمیع اسبابی و بیش کیشی ایله بیزوم یانمزده دوری پورز⁵
کندولرینک جانلرنه و ماللرنه و بالجمله رزقلرینک حفظ اولنماسنه غم و غصه چکیوب تمام
عزت و حرمت ایله حفظ اولنالماری بزم عهده مزده در و مذکور الچیکوز خسته لنوب استانه⁶
سعاده کیده مدوکی و اولاقلرملزله در دولته اعلام ایلدک من بعد داخی هر نه مصلحتکوز واقع
اولورسه هیچ بر وجهله قصور قونلمیوب دوستلق و قونشولق حتی نه ایسه تمام کرکی کبی ادا
اولنور شویله معلومکوز اولسون والچیکوز دولتلو پادشاهمزہ و ارنجیه دکن آدملمرزه انواع
تأکیدلر و تنبیهلر ایلدک کی دریا کنارنده سزه متعلق یرلره اصلا و قطعاً دخل اولنمایوب تمام
کرکی کبی امن و آمان اوزرنده اولالر و سزدن مقدم اولان دور⁶ ایله نهایت درجه ده دوستلغمز
اولوب حتی آنلره مناسب بریادکار داخی کوندلمش ایدوک آنلر دخی آتمش بیک آقچه یه
النش برألماس یوزک کوندلمش ایدی اول یوزوکی هر کورد و کمرجه آنلره دعا ایدرز
شمذکی حالده سزه دخی مناسب و معتبر بریادکار ارسال اولندی ان شا الله دوستلغمز اولکیلردن
سبز و کله دخی زیاده اولوب هر خصوصده بزدن راضی و شاکر اولاسز امید بودر کی سزدخی
یا بر دانه اری یادکار لعل و یاخود اری یا قوت کوندری و یرمکه دریغ ایلمیهلر تا که کوکلمزده
اولکی دوری اونودوب سزه دعالر ایدرز باقی والسلام علی الدوام

من المحب المخلص خسرو الفقیر⁷

¹ Vesika tarihsizdir, üzerinde 1539 yazılıdır ki, olaylara uymaktadır.

² Kullanılan elkab diğer mektubunkinden farklıdır.

³ Pietro Zen.

⁴ İzzet ve ikram edilip.

⁵ Yanımızda alıkoymaktayız.

⁶ Mektubun yazıldığı tarihten önceki Doj Andrea Gritti idi.

⁷ Henüz barış yapılmamakla beraber, kendisini dost olarak takdim etmektedir.

Vesika : 39.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta I. Fasc. 46, Pezzi 4).
(¹ 4 Dicembre 1539 ?).

ÖZET : Tercüman Yunus Bey tarafından, barış yapmak üzere gelen Tommaso Contarini ile yapılan müzakereler ve kendisinin tavsiyeleri hakkında, Venedik Dojuna mektup.

2

جناب جلالت مآب دورئی بك حضرتلری وسایر ونديك بكلىرى حضرتلری المعظمون دامت معاليهم الى يوم الحساب³ دوام دولت ابدیه وثبات سعادت سرمدیه ادعیهلرین بالعر والامثال تکرار وتذکار قلمقدن صکره انهای دعاکوی فقیر بودر که دولتلو ویوجه پادشاهمز ابد دولته حضرتلری ایله دوستلق مراد ایدینوب مفخر الملة المسیحیه توما قونتارین نام ایلچیکز⁴ حضرتلرینی ارسال ایلمش سز کلوب پاشالار حضرتلرینه بولشوب بعده خداوندکار کردون اقتدار حضرتلرینک حسن ادایله دولتلو ومبارک اللرین اوپوب وکلدی مصالحی پاشالار حضرتلرینه تفصیلیله تقریر ایلدی پادشاه عالمپناه حضرتلرینه عرض اولندقدن قبول اولندی پاشالار حضرتلرینه مزبور الچیکز دفعاتله بلوشب⁵ اقداملریله وابراملریله وبوقفیرک سعیمیله هزار جد وجهدیله پاشالار حضرتلرینی بومصالحه راضی ایدب دفعاتله یوجه پادشاهمز حضرتلرینه عرضلر ایلدیلر قطعاً بروجله رضای شریفلری مقارین اولمدی الا پاشالار زیاده اقداملریله انجق بو قدر رضای شریفلری بویردی که بیرقچ پاره قلعهلر ویرلمکله بارشق اولنه حق حضرتنه معلومدر دایما پاشالار حضرتلرینک اولریندن کیمیموب انواع قضرعه مصالحکزه مایل ایده بلدک دولتلو پادشاهمز حضرتلری چوق نسنه ایسته مک مراد ایدیندیله ایدی الا پاشالار حضرتلرینک اهتماملریله بو قدره رضا بیورلدی اکرالچیکزه بیر مقدار سویلتمکه رخصت⁶ ویرمش اولایدیکز احتمالدر که اول قلعهلرک بعضسیله وبر مقدار فلوریل و الحاصل جزوی نسنه ایله حاصل اولور ایدی الا الچیکز بکا اجازت ویرلماشدر دیمکین قابل اولمادی⁷ پاشالار حضرتلریله روزشب چوق سویلشوردک بیر وجهله عرض ایلمکه قادر اولدیله وبعدهما عز حضور موفور الحبورکزه محفی وپوشیده دکلدر که بوقفیر سزک ولایتکزدن حاصل اولوب هر زمانده سزه منسوب

¹ Vesika tarihsizdir, üzerindeki kayıtlı 4 Aralık 1539 tarihi, her halde, mektubun Venedik'de ele değdiği tarih olacaktır.

² دوئی imlâsı, DOGE'nin karşılığı olarak yazılmıştır.

³ دامت معاليهم الى يوم الحساب dua şekli ilk defa geçmektedir.

⁴ Tommaso Contarini.

⁵ Buluşup, müzakere edip.

⁶ Doğru imlâ şekli رخصت "ruhsat".

⁷ Hammer (trk. trc. V. 215). "Vezir-i âzam, musalâha akdinin daha geniş bir mezuniyete sahip bulunmasına mütevakıf bulunduğunu anlatarak" demektedir.

اولماغن قادر اولديغمز و بلديكمز نصيحتلری دریغ ایلمزدم سابقا خدمتکزه واردوغمه زینهار
 پشیمان اولیهسز دیمشیدم و معلوم شریفکزدرد که سابقا مصالحکزه نیجه سعیلر ایدر ایدم مرادم
 بودر که بونجه رعایا رنجیده اولوب پایمال اولیهلر بوالجیکز واردوغی کبی اکلندرمیوب
 یاخود ینه بونی ویا بوکه بدل بیر عاقل کمسنه⁸ ارسال ایلیهسز زیرا پادشاهمز حضرتلری
 غایتله اینجینمیشلردر بوقیش طونامهسن دریاده قیشلدب و کندوزی⁹ دخی متصل عسکری
 تدارکندهدر اگرچه بیزه اولان حقارتلره مناسب اولان بودکل ایدی که ینه سزکچون بودکلو
 جهدلر ایده ایدک باخصوص که ینه سزک مصالحکزی اصلاح ایلکه کیدر ایدم بعدما بو
 فقیر تعجب ایدرین پادشاه ظل الله حضرتلرینک بوقدر انجمنهسی آراسنده ورانه⁹ ایله نادنی¹⁰
 ایسته مشسز بوقفیره سونلتدردم یوخسه الله بیلور که نیجه اولاییدی اول قلعهلر مرادکز
 ایسه بیر شنلیک و دوزنلکلر آراسنده اولوز باقی احوالی و اخباری الچیکزدن استفسار بیوررسز
 حقه معلومدر که دوستلغه بناء¹¹ بوقدر اقداملر اولندی و بودکلو نصیحتلر اولور باقی فرمان
 اول عالی نرادیکزه منوط و مربوطدر که همیشه عز و حالی دائمی و لایزالی الی باد
 الضعیف الفقیر یونس ترجمان بدرگاه عالی¹¹

⁸ Kendisi..⁹ Vrana.¹⁰ Nadin.

¹¹ Divân-ı Hümâyün tercümanı Yunus Bey “bu fakir sizin vilâyetinizden hasıl olup her zamanda size mensub olmağın—” diyerek kendisinin aslen Venedik memleketinden geldiğini, her zaman onlara mensup bulunduğunu, bu sebeple Venedik’in iyiliğini istemesinin tabii görüleceğini, tavsiyelerinin tutulması gerektiğini anlatmaya çalışmaktadır.

Vesika : 40.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta II. Fasc. 1, Pezzi 15).
 (? 1543¹).

ÖZET : Tercüman Yunus Bey tarafından, Hayreddin Paşa'yı 27750 flori tazminata razı ettikleri hakkında ve kendisinin Venedik'e geldiği sırada beraberinde görevli bulunan Cafer Çelebi'nin de zarar ve ziyanının tazmini için iltiması mutazammın, Venedik Dojuna gönderilen mektup.

2

جناب جلالت مآب سلطانم دورٔ حضرتلری المعظم³
 دوام دولت ابدی وثبات سعادت سرمدی ادعیهلرین بالعر والامثال تکرار وتذکار قلمقدن
 صکره معروض دولتخواه بی اشتباه بودر که اگر بوجانبدن استفسار بیورلورسه دولتلو

¹ Vesika tarihsizdir, üzerine 1543 tarihi kaydolmuştur. Bahis konusu edilen olaylara göre Şubat 1543 (evasıt-ı Zilkade 949) olmak gerekir.

² Mühür yoktur.

³ Elkabı meyanında kullanılan “Sultanım” hitabı ilgi çekicidir.

پادشاه حضرتلاری بوییل سفر همایونه کیتمک انشاالله مقرر در و بونده اولان بایلوسکزدن⁴ استفسار بیورلورسه امر شریفکزد موجبنه خدمتنده قایم در و خیرالدین پاشایله اولان صلح ایچون استفسار بیورلورسه بایلوس امرکز اوزره اون بش بیک فلوری ویردی راضی اولمدی صکره در دولتدن حکم شریف کتوردب بایلوس دخی اوچ بیک فلوری دخی ویرب ینه راضی اولمایوب بو فقیر دخی ارایه کیرب کندو یانمدن اکی بیک التون دخی ویره ین دیدم ینه راضی اولمدی صکره خونکار حضرتلاری مزبور خیرالدین پاشایی ادرنیه چیغروب انده کلجک⁵ شکایت ایتمه سی مقرر ایدی بایلوسکزد دخی ادرنیه کلوب پاشالار حضرتلاری پادشاه حضرتارنه خیرالدین پاشایی تکرار شکایت ایتمه که قومایوب کندولر ارایه کیروب یکرمی یدی بیک یدی یوز اللی فلوری ایله صلح ایلدیلر حق علیمدر که بو بابده بایلوسکزد چوق جهدار ایلدی الا خیرالدین پاشا شیمدی دریاه چتاجق زمان اولمغین زیاده مرعی و مرغوبدر⁶ شویلهجه معلوم حضرت اولا وبعده بوفقیرانده ایکن هرکسته یه کفیل اولوب وندیکدن غیبت ایدن حکیم ایچون خدمت شریفکزدن تمنا ایدب و صکره میر قونتارینه⁷ دخی سویلیوب وینه بایلوسکزد مکتوبیله دخی تضرع اولونمشیدی انشاالله انک دخی مصلحتی کوریلور دیو جواب بیورلمش امیددر که بر اجازت نامه عنایت بیوریله که طوبره و نیکدن⁸ وندیکه ینه وارب مصلحتجوغن کوره بعدما بوفقیر خدمت شریفکزد ایله مشرف اولدقده بیله وارن جعفر چلبی نام خونکار قولی⁹ بوفقیرله چوق زماندر که بیله اولوب باباسی همشهرمز و دوستمز اولمغین بیزدن ایرماز کندو اوغلموز کبی اولمشدر کورفوزده¹⁰ اولان حادثه لرده دخی بنمله بیله اولوب¹¹ اوچ یوز فلوری دن زیاده زیانجوخی اولمش ایدی بویوجه درگاه کلن الچیلرکز و بایلوسلرکز مکتوبلرین و عرض حاللرین دولتلو پادشاه حضرتلارنه جمله مزبور جعفر چلبی یازوب و بزم دخی ترجمه ایتدوکمز مکتوبلر انک یازیسيله پادشاه حضرتلارنه وارب ایلچیکزد بونده ایکن مصلحتلرین جمله اول کورمش ایدی ایلچیکزد و بایلوسکزد مزبوره مکتوب ویرمشلر ایدی که ذکر اولان زیانجوقلری عنایت اده ایدی مزبور جعفر چلبی مذکور مکتوبی انده ایاغکز طپراغنه ایلندکده ویرلسون دیو امر ایدب میر قونتارینه اصهارلمش الا مذکور جعفر چلبی فرانچه الچسینی¹² درگاه معلایه تعجیلاً¹³ الوب کیتمکین المامش ایدی قالمشدی بوفقیر دخی تکرار ابرام ایلدم امیددر که فراموش بیورلمیه که خدمتکزه لازم بنده کوزدر دعا جکزدر باقی زیاده کستخی

⁴ Venedik Balyosu.

⁵ Padişah 1542 - 1543 kış mevsiminde beş ay kadar Edirne'de kalmıştı.

⁶ Barbaros'un Batı Akdeniz seferine çıkacağı (Nis seferi) telmih edilmektedir.

⁷ Tommaso Contarini.

⁸ Dubrovnik (Ragusa).

⁹ Divan'da görevli.

¹⁰ Corfo.

¹¹ Korfo seferi sırasında Yunus Bey'in esir olduğu sırada.

¹² Capitain Polin.

نه لازم كه همیشه عمر و دولت ابدی و ثبات سعادت سرمدی دایمی و لایزالی باد برب العباد
یونس الفقیر ترجمان بدرکاه عالی

بو¹³ دعا جکزه تسلیم اولاجق بیک درت یوز فلوری ایچون بزه ویردوککز کاغدی بایلوسه
کتوردوکزده بایلوس اوچ یوز فلوری ویرب صکره وندیکن فلوری کلجک بیک یوز التون
دخی ویررسه جمله مزبور بیک درت یوز التون واصل اولدی.

¹³ Ödendiği bildirilen bu 1400 flori, her halde, yukarıda zikri geçen hâdisede uğradığı zarar ve ziyanın tazmini için idi.

Vesika : 41.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 5, Fasc. 4, Pezzi 4).

(Şubat 1543 = Zilkade 949).

ÖZET : Barbaros Hayrettin Paşa'nın Venedik'den alacağı tazminat me-
selesi ile ilgili olarak, aracılardan, her halde vezîrlerden biri ta-
rafından, Venedik Dojına yazılan mektup.

1

افتخار امراء العظام العیسویه اختیار کبراء الفخام فی ملتہ المسیحیہ مصلح مصالح جماہیر
الطایفة النصرانیہ صاحب اذیال الحشمة و الوقار صاحب دلائل المجد و الافتخار و ندیک دوری²
بعد السلام علی من اتبع الهدی انہاء محبانہ بودر کہ بوندن اقدم جزایر بکلر بکیسی امیر الامراء
الکرام خیر الدین پاشا دامت معالیہنک النان اسیر لر ایچون بونده استانہ سعادتہ اولان
بایلوسکزه³ مکتوب کوندروب اون سکز بیک آلتونہ صلح ایلمک وکیل ایلمش سز مذکور
بایلوسکز چوق جهد ایدوب اولمقدار آلتونہ صلح اولمغه راضی اولمدی بنم بو قدر اسیر لر
کیتدی کیمی بکراده ایدی و کیمی نیجه یوز آلتونہ دکردی دیو چوق نزاع ایلیوب چوق
مال طلب ایلدی ارضا ایلمک ممکن اولمایجق عاقبت بر آرایه کوروب چوق جهد اولنوب
یکرمی یدی بیک یدیوز آلتونہ صلح اولنوب اون ایکی بیک التون بایلوسکز ادا ایدوب
باقی قلانن داخی کوندرومک اوزره عهد ایلدی بوجانبدن معاونت اولنمایدی دکمه ماله متسلی
اولمخ ایدی ذکر اولنان باقی التونلرین اکادمیوب مشار الیہ کوندروب ایصال ایلیہ سز تحریراً
فی اواسط ذی القعدة سنہ تسع و اربعین وتسعمائه⁴

¹ Hayreddin Paşa'yı razı etmek için, Yunus Bey gibi, aracılardan, muhtemelen vezirlerden biri olan mektup sahibinin pençe ve mührü yoktur.

² C. Lando.

³ Balyos daimî temsilci idi ve önceki vesikada (No: 41) ayrıca zikredilen Elçi (Contarini) 'den başkasıdır.

⁴ Şubat 1543.

Vesika : 42.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 2, Fasc. 27, Pezzi 5).
(*Temmuz 1546 = Cumad I. 953*).

ÖZET : Rumeli Beylerbeyi Ali Paşa (Semiz) tarafından, Venedik'e Hurrem adındaki adamı ile ibrişim gönderildiği, kendisine oraca yardım edilmesi hakkında, Venedik Dojuna mektup.

پنجه ومهر¹

مفخر السلاطين في دين المسيحية افخر الخواقين في مذهب العيسويه صاحب الدير والناقوس
مختار الاصل والنادوس ونديك پادشاهی² ادام معاليه بعد التحيه والتكريم بانواع العز والتعظيم
اعلام حضور پر حبور اولدرکی بوندن اقدم ادمز حرم ايله اول جانبه بعض ابريشم کوندريلوب
عودت أيلمسی قریب اولدوغی اجلدن جناب عالیہ کوزدن⁴ توقع اولنورکی کمرک خانه
مصلحتنده و کمی بولیورمک بابنده ایده کلدوکلکز لطفی کماکان وجوده کتورمکه همت ایده سز
زیاده ندیمک لازم درکی همیشه دولت وسعادت بر دوام و پایدار باد برب العباد تحریر آ فی واسط
جمادی الاول سنه ثلث وخمسين وتسعمائه
بمقام صوفیه⁵

¹ Mühür (. . . خاتم شد خود بنام علی وی بود) Pençe: (اضعف العباد علی) vesikanın İtalyanca tercümesinde "Haly [Ali] Basca Beglerbey alla grecia" olarak tanıtılmaktadır ki, tam bu sırada Rumeli Beylerbeyiliğine getirilen Semiz Ali Paşa'dır.

² Venedik Padişahı tâbiri de ilgi çekicidir.

³ Hurrem, Paşa'nın kapu halkından olsa gerektir.

⁴ Zât-ı âlinizden, zât-ı devletlerinden yerinde olarak.

⁵ Sofya, Rumeli Beylerbeyilik merkezi idi.

Vesika : 43.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 2, Fasc. 29, Pezzi 3).
(¹ 1546 ?).

ÖZET : İbrahim Reis tarafından, gemisindeki ehl-i fesad kimsenin, gidinceye kadar hapiste tutulması ricası ile, Venedik beylerine mektup.

وندیک بکلر نه

درکاه عالیہ کز و بارکاه سعادتکز بنکه ابراهیم رئیسیم² عرض ایدرم که بزم کمی مزک
اجنده بعض اهل فساد کمسنه واردر حضرتلر کزه تمنا اولونورکی³ اول کمسنه سی⁴ توتب حبسه⁵

¹ Vesika tarihsizdir, sonradan 1546 tarihi kaydolunmuştur.

² Her halde bu İbrahim Reis, muhatapları olan Venedik beylerince tanınmış biri idi.

³ Olunur ki İbrahim Reis o sırada bir Venedik limanında bulunmuş olsa gerektir.

⁴ Kimesneyi.

⁵ Haps oluna.

اولونه صکره کتدوکز و قتده کنه ⁶ بزه و ورمسنه حمت ⁷ و عنایت اولونه باقی فرمان حضر تکز کدر
الفقیر الحقیر ابراهیم رئیس ²

وقیا و حمت ⁷ و سلیمان جمله یواجغزدر ⁸ معلوم اوله

⁶ Yine.

⁷ Himmet

⁸ Duacımızdır.

Vesika : 44.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 10, Fasc. 6, Pezzi 2).

(10-20 Aralık 1548 = Evasıt-ı Zilkade 955 "2 Dicembre 1548" ¹).

ÖZET : İstanbul kaymakamı Mehmed (Sokollu) Paşa tarafından, İran zaferi münasebetiyle şenlikler yapmaları hususunda Ferhad Beyi gönderdiğini bildiren, Venedik Dojuna mektup.

پنجه و مهر ²

مفخر الامراء ملتہ مسیحیہ ³ ذخرا الکبراء طایفة العیسویہ و ندیک دوری ⁴ بعد السلام بالعز والاکرام اعلام و اشعار اولنان اولدرکه بوندن اول دولتلو پادشاهمز اعزاز الله انصاره حضرتلری آن عصیان و طریق طغیان اوزره اولان قزیل باش اوباش ضلالت معاشی جانبنه عظیم سفر تدارکی ایله توجه همایون و عزیمت میمونلری واقع اولمش ایدی ⁵ الحاله هذه عون عنایت یزدانی و یمن حمایت سبحانی ایله انواع فتوحات جمیله ارزانی اولغین ممالک اسلام پادشاهی در واقع اولان صغیر و کبیر غنی و فقیر شتک و شادمانلق اتمک ایچون مباشرلرایله اوامر سلطانی اخذ اولنوب سیز داخی اول یوجه آستان و دارالاشیانک دوستلری اولدوغکزه بناء تحت حکومتکرده اولان اهالی ایله شتکلر اتمک ایچون امر شریفله درگاه معلا چاوشلرندن قدوة الاماجد والا کارم فرهاد بک ⁶ زید مجده ارسال اولنوب و مذکورک بزومله قرابتی اولغین ⁶ خدمتکره مکتوب محبت ویرلدی ان شا الله واروب اول دیاره ملاقی اولق میسر اولدقده پادشاه عالمپناه حضرتلرینک اوغور شریفلرینه انواع شتکلر اولنوب و مرجودرکه مذکور چاوش مرعی واقع اولا باقی ندیمک محتاجدرکه تحریراً فی واسط شهر ذی القعدة سنه خمس و خمسين و تسعمائه ⁷

¹ Evasıt-ı Zilkade 955, 10-20 Aralık 1548'e rastlarsa da, 2 Aralık tarihi konmuştur.

² Mühür . Pençe . (ز دریای لطف کرم پیش احمد : یکی قطره کن نصیب محمد توکل علی خالق)
(الفقیر محمد پاشا)

³ ملة مسیحیہ (ملة المسیحیہ)

⁴ F. Donato.

⁵ Mart 1548'de.

⁶ Müteferrika çavuşlarından Ferhad Bey'in (Çavuş) kendisi ile akrabalığı olduğunu, yani onun da boşnak bulunduğunu İstanbul kaim-makamı Mehmed (Sokollu) Paşa bildirmektedir.

⁷ Tebriz seferi esnasında İstanbul muhafazasına memur, o sırada uhdesinde kapudan-ı deryâlık bulunan Sokollu Mehmed Paşa idi.

Vesika : 45.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 2, Fasc. 42, Pezzi 5).
(18 Mayıs 1549¹ = *Rebi II.* 956).

ÖZET : Kendisine Rumeli Beylerbeyliği tevcih edilen Mehmed (Sokollu) Paşa tarafından, bu tâyin ile, Avlonya azep-ağalığına gönderilen Şaban Reis'in katli ve bu olayla ilgili olarak Balyos ile yaptığı konuşma vesaire hakkında, Venedik beylerine mektup.

پنجه و مهر²

مفاخر الامراء المسيحيه مراجع الكبراء العيسويه مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانيه ونديك بکلری³ ختمت عواقبهم بالخیر تحف تحیات صافیات وطرف تسلیات وافیات که محض محبت صافی دن صادر اولور اتخاف واهدی قلندقدن صکره اعلام محبانه اولدر که اکر بو محبکزوک احوالندن استخبار اولنور ایسه بحمدالله صحت و سلامت اوزره اولوب شیمه⁴ کریمه خسروانی صادر اولوب روم ایلی بکلربکیلیکی تفویض وتقلید اولنغین⁵ سفرهمايونه چقوب کتمک اوزره ملحوظ اولنه عقیب دکین پوشیده اولیه که حالیا بوجانبده بایلوس اولان قدوة الاماجد والاقران لویز رتتر⁶ زید قدره استانه⁷ سعادتده وارکان دولتده دوشن مهات ومصالحکزک امورنده در دولتده تمام کبرو ساعی ونهایت اقدام واهتمای ظهوره کلوب انواع استقامت ایله موصوف هروجهله یرار اولوب علی الخصوص بوندن اقدم عتبه⁸ علیادن اولونیه قلعه سنک عزب اغالغی صدقه اولنوب قلعه مزبوره کیدرکن قتل اولنان شعبان رئیسک⁹ کیمسند مرده کانه ایچون⁷ واران ادمز بله قتل اولنغین بوجانبه بر مقدار اضطراب طاری اولمش ایدی مرقوم بایلوس بو محبکزه کلوب دریا یوزنده یوریانلرک احوالری بویله در بعض وندیک بکلری دولتلو پادشاهک استقامت ایله دوستلریدر امیددر که استانه⁸ سعادتده واردوغکزده⁸ وندیک بکلرینک واقع اولان دوستلقلری ایله امانت و دیانتلرنی اعلام ایلیه سزدیو ابرام والاحاح ایلیوب فی الحقیقه روی دریاده یوریانلرک احوالری قدیم دن بویله اولی کلدوکی خاطریمزدن عبور ایلیوب تمام تسلی بولوب ان شا الله پادشاه عالمپناه حضرتلرینک خاکپایلرنده وارکان سعادتک حضور شریفلرنده ایلوکله تذکر اولنکزدن غیری یه جواز کوسترلدوکی معلومکز اولو وبوندن غیری در دولتده هر نه مهم ومصالحکز دوشر ایسه مابینمزدده اولان دوستلق ومحبته بناء⁹ کرکی کبی حصول واتمامنه بر مرتبه سعی واهتمام اولنه که بونده اولان ادملریکز

¹ Evâhir-i Rebi II., 19-29 Mayıs'a rastlamakla beraber 18 Mayıs kayıtlı.

² Pençe ve Mühür vesika 44'dekidir.

³ Muhatap genel olarak Venedik hükümetidir.

⁴ 1549'da Semiz Ali Paşa'nın yerine Rumeli Beylerbeyi olmuştu.

⁵ Aloisio Reter.

⁶ Şaban Reis, Avlonya azep ağalığına gidiyordu.

⁷ Müjdegâne denilen bir nevi vergi tahsili için.

⁸ Padişah'a maruzatta bulunduğunuz zaman.

دخی معلوم ایدینوب وقوع و حقیقتی ایله سز جانبیه افهام ایلیه لر مأمولدر که سزدخی شانکره لایق اولانن وجوده کتوره سز ایلجه ملاحظه ایلیه سز تحریر آ فی اواخر شهر ربیع الاخر سنه ست وخسین وتسعایه .
بمقام قسطنطنیه⁹

⁹ Sokollu Mehmed Paşa henüz İstanbul kaymakamı idi ve Padişah bu sırada Halep'de bulunuyordu.

Vesika : 46.

V. D. A. (T. V.) Busta IX. (Busta 6, Fasc. 23, Pezzi 3).
(¹ 1552 ?).

ÖZET : Mora mirlivası Mustafa Bey tarafından, Zanta adası Venedik Beyi'ne dostluk mektubu olup mektuplarını aldığı, adamlarına elden geldiği kadar yardım edildiği, doğruluk ve iyi hareketlerinin Padişah'a arz edileceği, kendilerine on koç hediye olarak gönderildiği vesaire anlatılmaktadır.

پنجه ومهر²

جزیره³ زاکنه³ بکی خدمتترینه یوز بیک سلامدن صکره ادملروکوز و مکتوبکز کلوب واصل اولدی اما نه ایلیالوم لکن سفر تداروکی کلمدوغز⁴ اجلدن اولانجه اسبابمزی کتورمدوغز⁵ و بوجانبلرده ادملروکوزه محال⁶ نسنه بولمئدوغندن رعیت⁷ ایدهمدوک قپو کتخدماز عن قریب اسلامبولدن کلمک اوزره اولوب ان شا الله هروجهله رعایت اولنوب همان خاطر شریفه نسنه کتورمیوب کوستخلوغمزی⁸ مغرور⁹ بیوره سز و ایدوغکز¹⁰ استقامتی و یولداشلی و دوغولوغی و قوعی اوزره دولتلو و سعادتلو و مروتلو پادشاه عالمنه حاضرترینه ادملروموز ایله عرض ایلممز مقرر در همان حق سبحانه و تعالی محبتکزی زیاده ایلیه و ادملروکوز بوجانبلرده کلوب کتمکدن حالی اولیوب الدن کلدقجه¹¹ بو خصوصلرینه معاونت اولنوب رنجیده اولنورلر ان شا الله سایر زماندن اون قات زیاده رعایت اولنورلر و بوجانبلرده هر نه خدمتکز و ارایسه ایشارته موقوفدر¹² خدمت ایلمکه جانمزه منت عظیم اولدوغنه اشتباه یوقدر و کلوب کیدن ادملروکوزی

¹ Vesika tarihsizdir, üzerinde 1552 tarihi kayıtlıdır.

² Mühür yanda : (مصطقی) Pençe altta : (میرلواء موره)

³ Zanta (Zakinthos) adası.

⁴ Sefer tedariki ile (tam hazırlıklı) gelmediğimiz için.

⁵ Eşyamızı getirmediğimizden.

⁶ Münasip şey.

⁷ Riâyet.

⁸ Küstahlığımızı (cür'etimizi).

⁹ Mâzur göresiniz.

¹⁰ Ettığınız doğruluğu.

¹¹ Elden geldikçe.

¹² İşarete mütevakkıftır.

رنجیده ایدرلرسه بومحکزه بلدروب محکم حقندن کلنه بوبابده زیاده ندیمک لازمدر والسلام
الفیرمصطفی میرلواء مورہ¹³ وحضوروکزه اون کوچ کوندورلدی معرور¹⁴ بیوروله ولطفکردن
مرجودرکہ دوغان¹⁵ ایله کلن انکلی¹⁶ قولکزی دایم بوجانبه کوندرمکدن خالی اولمیه سز
ان شا الله ییلاده ادملروموز کیدوب بعض طوار کتورمکه ان شا الله کلدکلرنده مناسب
اولنندن دریغ دکلد.

¹³ Mora sancakbeyi Mustafa Bey.

¹⁴ Mâzur görülsün.

¹⁵ Doğan.

¹⁶ Angeli.

Vesika : 47.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 7, Pezzi 3).
(15 Mayıs 1544 = 22 Safer 951).

ÖZET : Venedik Balyosuna, 1540 Ahitnâmesi gereğince ödenecek para-
dan 75000 floriyi teslim ettiği için eline verilen temessük hükmü.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدرکی¹ بوندن اقدام عتبه علیامده طقوز یوز قرق یدی
یلنده وندیک بکلری مصالحه اوزره خزانہ عامرہمه تسلیم ایلدوکلری التوندن
یتمش بش بیک سکه فرنکی فلوری² مذکور وندیک بکلری جانبندن سده سعادتہ کلن
وبسالو ریختمنو³ نام بایلوس التندن طقوز یوز الی بریلی صفرینک بشنجی کوننده⁴ خزانہ
عامرہمه تسلیم اولندوغنه تمسک طلب ایلدوکی اجلدن اشبو حکم شریفم ویرلدی شویله بلالر
علامت شریفه اعتماد قلالر تحریراً فی الیوم الثانی والعشیرین شهر صفر المظفر سنه احدى وخمسين
وتسعمایه .
بمقام قسطنطنیه

¹ Temessük hükmü.

² Tazminat olarak kabul edilen 300.000 floriye mahsuben.

³ Vincenzo Zaneoni.

⁴ 28 Nisan 1544.

Vesika : 48.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 15, Pezzi 2).
(Nisan 1537 = Zilkade 943).

ÖZET : İstanbul'dan Kudüs'e kadar olan yol üzerindeki sancakbeyleri ve sancak kadılarına hitap eden, Venedik Balyosu'nun akrabası Zani Soranzo'nun seyahatı esnasında adamlarına ve davalarına müdahale edilmemesi hakkında yol hükmü.

طغرا

مفاخر الامراء الكرام مراجع الكبراء الفخام ذو القدر والاحترام محروسه استانبولدن قدس شريفه وارنجه يول اوزرنده واقع اولان سنجاقلر بىكلرى دام عزهم ومفاخر القضاة والحكام معادن الفضل والكلام ذكر اولنان سنجاقلر قاضيلرى دام فضلهم توقيع رفيع همايون واصل اولىجا معلوم اولاكه حاليا سده سعادت بخشده اولان ونديك ايلچى سنك¹ خصمى² اشبو دارنده فرمان همايون زانى سوارنجه³ قدس شريفه كىتمك اىستىوب واروب كلنجه يولده وايزده كندويه وادملرنه و طوارلرنه دخل اولنمه سندن احتياط ادب اول بابده حكم شريف طلب اتمكين بيوردوم كه مذکور قدس شريفه واروب كرى كلنجه يولده وايزده كندويه وادملرنه و طوارلرنه كمسنة دخل ائدرميه سز دخل اتمك استيانلرى داخى منع و دفع ايليه سز منع ايله ممنوع اوليانلرى يازوب دركاه معلومه عرض ايليه سز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواسط شهر ذى القعدة سنه ثلث و اربعين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه⁴

¹ Orsini.

² Akrabası.

³ Zani Soranzo.

⁴ Avlonya seferine çıkılmadan önce, Padişahın İstanbul'dan hareketi 17 Mayıs 1537 (7 Zilhicce 943).

Vesika : 49.

V. D. A. (T. V.) Busta XI.. (Busta 14, Fasc. 29, Pezzi 2).
(Aralık 1536 = Receb 943).

ÖZET : Mora sancakbeyi Kasım Paşa ve o sancak kadılarına, Zakine (Zanta) adasından zahire almak üzere gelen Venedikli tüccar gemilerine, âdet ve kanun üzere gümrüklerini verdikleri halde, subaşılardan ayrıca "ağırlık" namıyla para alındığı duyulmakla, bu gibi hareketleri önlemeleri ve zulüm yaptırmamaları hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخرم ذوالدولة الراسته والعزه البارقه المخفوف

بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا¹ دامت معاليه ومفاخر القضاة والحكام معادن الفضل والكلام موره سنجاغى قاضيلرى زيد فضلهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا ونديك بكلى طرفندن سده² سعادت بخشه وارد اولان ايلچى³ شويله عرض ايلدى كه ونديكه متعلق زاكنه اداسندن⁴ بعض رنجبر كىلىرى⁴ كلوب امرم مقتضاسنجه تركه صاتون الوب عادت وقانون اوزره كومروكلرين ويردوكلرندن صكره سوباشيلر ونايلر⁵ مذكورلردن اغرلىق ديوزياده اقجهلرين الوب انجدوب تعدى ايدرلرئمش ايله اولسه بيوردم كه حكم شريف واجب الاتباعم ايله واردقلىنده كوره سز قصه عرض اولنديغى كى ايسه منع و دفع ايدوب مذكورلردن اغرلىق و ده ديوزياده اقجهلرين الوب انجدوب تعدى ايدرلرئمش ايله اولسه بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعم ايله واردوqlرنده كوره سز قصه عرض اولنديغى كى ايسه منع و دفع ايدوب مذكورلردن اغرلىق ديو خلاف شرع وقانون اقجهلرين الدرميوب ظلم وتعدى اتدريمز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلا سز تحريراً فى اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث واربعين وتسعائه⁶ بمقام ادرنه⁷

¹ Mora Sancakbeyi Güzelce Kasım Paşa.

² Tommaso Mocenigo.

³ Zakynthos (Zanta) adası.

⁴ Tüccar gemileri.

⁵ Kadı nâyibleri.

⁶ Aynı ferman evail-i şaban 943 tarihi ile İnebahtı sancağı beyi ile o sancak kadılarına gönderilmiştir (aynı numarada).

⁷ Irakayn seferinden döndükten sonra uzunca müddet Edirne'de.

Vesika : 50.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 14, Pezzi 3).
(Aralık 1536 = Recep 943).

ÖZET : Kasım Paşa'ya ve Balye-Badra (Paleo Patras) kadısına, Venedik beylerinden birine ait bir gemideki bâzı çşya ve zahireyi Sinan Reis marifetiyle alıp satan Hayal-oğlu adlı kadıdan mes'elenin sorulması, bu para hazine-i âmire için zaptedilmemişse hak sahiplerine alacaklarının verdirilmesi hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخرم ذو الدولة الراسخه والعزة البارقه المخفوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا دامت معاليه ومفاخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا باليه بادره¹ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل

¹ Paleo Patras.

اوليجاق معلوم اولاً كه خاليا ونديك طرفندن سده² سعادت بخشمه كلان ايلچى² شوييله عرض ايلدى كه ونديك بکلرندن بامبو بارباريغو³ نام كسمنهك زاكنهلو⁴ لويودوس⁵ نام رئيسك كميسنده بعض متاعلى و تركهلى اولوب سنان نام رئيس الندن سابقا خيال اوغلى ديمكله معروف قاضى به واصل اولوب اول داخى صاتوب نقد ايليوب مذکورلر واروب طلب اتدوكله ویرمیوب ذکر اولنان اقجه هنوز مذکور قاضى ده ايمش ايله اولسه بیوردوم كه حکم شریف واجب الاتباعم ايله ادملى واردوقده احضار خصما قلوب اوکات وجهله تفتیش ایدوب کوره سز ذکر اولنان اقجه امر شریفم ايله خزانة⁶ عامرم ایچون ضبط اولنمیوب مذکور قاضى کندو الدوغى واقع ايسه مذکورلرک ثابت و ظاهر اولان حقلرين عهد همایونم مقتضاسنجه الیوروب عهد نامه⁶ همایونمه مخالف ایش اتدرمیوسز تمرد ایدنلری سکیدوب⁶ عناد ایدنلری یازوب عرض ایدسز شوييله بلاسز و بعد النظر بو حکم شریفمى اللرنده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شهر رجب الحرجب سنه ثلث و اربعین و تسعمائه بمقام ادرنه

² Tommaso Mocenigo.

³ Bambo Barbarigo.

⁴ Zantali (Zakynthos adalı).

⁵ Lobodus.

⁶ Sekitmek, azarlamak, tedip etmek.

Vesika: 51.

V. D. A. (T. V.) (Busta 2, Fasc. 62, Pezzi 3).

(8 Eylül 1559 = 5 Zilhicce 966).

ÖZET : Skradin (Scardona) kadısına hitaben ve Kilis sancakbeyi tarafından bildirilen yerlerin, mirî için mukataaya talip Şibenik emini Fabrici'ye verilmesi hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادين¹ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همایون واصل اوليجاق معلوم اولاً كه خاليا كليسى² سنجاغى بكى ايله قېومه³ عرض كوندروب لوای كليسد⁴ نهرقه⁵ نك اوتنه ياننده واقع اولان خواص همایون داخلنده نهى زرمكا⁶ ماوراسنده وليك⁷ ويوده غور⁸ ومورسقه غوره⁹ ديمكله معروف يرلر شك نام قلعه نك¹⁰

¹ Skradin (Scardona).

² Kilis (Clissa).

³ Kapu, Saray, Bâbîali, Divân-ı Hümayun, İstanbul.

⁴ Klis livâsı Bosna eyâletine bağlı idi.

⁵ Krka nehri.

⁶ Zrmanja.

⁷ Labin.

⁸ Yodagor

⁹ Morsca Gora

¹⁰ Şek

غربی حدودنه وارنجه كوه بیابان و بلا رسوم خالی و معطل یرلر اولماغن شبه نیک¹¹ امینی اولان فابریج¹² ذکر اولان یرلری میری ایچون هرسته ده یوزاللی اقچه مقاطعه ایله قبول ایدوب و اراضی مزبوره مستحق طپو اولماغن خزانة عامره ایچون اوچیز اقچه رسم طپوسی النوب و یرلدکن صکره ذکر اولان یرلرده اودون کسدروب و تصرف ایدوب خارجدن کمسنه دخل اتمک ایچون حکم شریف صدقه اولنق رجاسنه عرض اولندی دیو بلدرمش سن امدی بیوردوم که حکم شریفم واردوقده کوره سز ذکر اولنان یرلر مذکوره وجه مشروح اوزره و یرولدوکی تقدیرجه مملکته ورعایایه ضرری اولیوب و کمسنه نیک نزاعلوسی ذکل ایسه التزامی اوزره تصرف اتدرب سال بسال مقاطعه سن میری ایچون خاص امینلرنه¹³ ضبط اتدرب سایر اموال خاصه ایله قېومه کوندره سز و بعد النظر بو حکم شریفمی النده ابقا ایده سز ضرری ظاهر اولورسه رفع ایلیه سز شویله بلا سز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی الیوم الخامس شهر ذی الحجه من شهر سنه ست وستین و تسعمائه .

¹¹ Şibenik (Sebenico).

¹² Fabricio.

¹³ Havass-ı hümayun mukataalarını, gelirlerini tahsil ederek hazineye gönderen emînler.

¹⁴ Şehzâde Bayezid isyanı vesilesiyle otağ-ı hümayun eylül 1559'da Üsküdar'da bulunuyordu.

Vesika: 52.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 63, Pezzi 3).
(*Mart* 1559 = *Cumad* II. 966).

ÖZET : Kilis sancakbeyi Ferhad Bey'e, Trogir (Trau) kalesinin üç köyü arazisinde oturan Eflâk tâifesinin, kaldırılmaları için şikâyetle bulunan Venedik beyleri ile anlaşmazlıklarının incelenerek bildirilmesi hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك العلام
كلیس سنجاغی بکی فرهاد دام عزه توقيع رفیع همایون واصل اولیجق معلوم اولاکه حالیا
قدوة امراء الملة المسيحية وندیک بایلوسی¹ درکاه معلامه عرض حال کوندروب وندیک
بکلرینه تابع تروغیر نام قلعه نیک² اوچ پاره کویلری که رادوسیک وتری لوقوه و شوخ دول
نام مزرعه لرله اون سکز ییلدن برو مذکور قلعه خلقنک اجازتیه افلاق طایفه سی³ تصرف
ایدوب یرحقن⁴ و غیرى لازم اولان حقن کیرو قلعه مذکور خلقنه ادا ایدرلر بوندن اقدام

¹ Antonio Barbarico.

² Trogir (Trau).

³ Burada zikredilen Eflâk tâifesi, bir nevi geri hizmetlerde görevli askerî sınıf olan Eflâk tâifesi olmamak ve etnik bir halk kitlesi olmak gerekir.

⁴ Arazisini işgal ettikleri için bir türlü vergi-ki sahipleri olan Venedik beylerine ödenmesi gerekiyordu.

داخی ونديکلو یرلرندن افلاق طایفه سی وسایر ممالک محروسه رعایاسی قالدیرلق امر اولنیشیدی افلاقلره یرلریمزدن قالقلک دیدوکلرنده اصلا التفات اتمیوب عناد ایلمشلق قالدیرمالری خصوصنده حکم شریفم واریحق بوخصوصک اصلی ندر طایفه افلاق ونديکلونک یرلرندن قالقامغه باعث ندر عناد ایلدوکلرینک سببی نه ایدوکی حقیقتی ایله معلوم ایدینوب داخی مفصل ومشروح یازوب سده سعادتله اعلام ایلیه سن شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریر آ فی اوایل شهر جمادی الاخره سنه ست وستین وتسعمائه .
بمقام قسطنطنیه ⁵

⁵ Padişah henüz Üsküdar'a geçmediği bir sırada.

Vesika : 53.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 14. Fasc. II, Pezzi 3).

(28 Mart - 7 Nisan 1542 = Evâsıt-ı Zilhicce 948 "28 Mayo 1542").

ÖZET : İstanbul'dan Bosna'ya ve Dubrovnik'e kadar olan yerlerin kadınlarına hitaben, memleketine gitmesine müsaade edilen Venedik Balyosu'na ve adamlarına ilişilmemesi hakkında, yol hükmü niteliğindeki, fermân-ı hümayun.

طغرا

مفاخر القضاة والحكام معادن الفضائل والكلام محروسه استانبولدن دو برونيكه وبوسنه يه وارنجه يول اوزرنده واقع اولان قاضيلر زیدت فضايلهم توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا عتبه علیامده اولان ونديک ایلجیسی دارنده فرمان واجب الاذعان قدوة اعيان الملة المسيحية الیوزوبادوره ¹ حسن اجازتم مقارن اولوب ونديک جانبته ارسال اولنغین بیوردوم که مزبور هر قنغکزک تحت قضااسنه واصل اولورسه یولده وایزده منازل ومراحله کندویه وکاتبی اندون ² وزاقاریه باربارغو ³ وپروماریا بالدی ⁴ وجان ماریه قورنر ⁵ وانتون ماچقو ⁶ ووکیل خرجی عالیچو ⁷ واندون ولورنچو دانیل ⁸ وقوسته ⁹ وآشجیسی صالوادور ¹⁰ وزابه شنک ¹¹ وفرانجسکو داونجه ¹² وتاجر روصنجه ¹³ ولوقه داریه ¹⁴ واستفانو ذادره ¹⁵ وماتیو دجاره ¹⁶ واستویان صوفیه لو ¹⁷ وزورزی داونجه ¹⁸ واندریه دجاره ¹⁹ وزورزی ویستریه ²⁰ وفرانجسکو داریه ²¹ ونیقوله تمرده ²² ویاقوموکراردی ²³ وزانه داونجه ²⁴ ومارقودجاره ²⁵ وفرانجسکو برشه ²⁶ وبروطودافاتره ²⁷ وماتیو قورجوره ²⁸ نام یکریمی طقوزنفر ادملر نه و بندکلری بارکرلر نه و مشارالیه

¹ Luigi Badoero.

^{2, 3} Andon ve Zacharia Barbarigo.

⁴ Promaria Baldi.

⁵ Juan Maria Corner.

⁶ Antonio Matsco.

⁷ Aliagio.

⁸ Antonio ve Lorenzo Daniel.

⁹ Costa.

¹⁰ Salvador.

¹¹ Sabesnic.

¹² Francesco da Vince.

¹³ Prosnice.

¹⁴ Luca Dario.

¹⁵ Stefano Zadra.

¹⁶ Mateo Deggare.

¹⁷ Stojan Sofyalu.

¹⁸ Giorgio da Vince.

¹⁹ Andrea Deggare.

²⁰ Giorgio Vistria.

²¹ Francesco Dario.

²² Nicola Temerdo.

²³ Giacomo Gerardi.

²⁴ Zana da Vince.

²⁵ Marco Deggare.

²⁶ Francesco Barsca.

²⁷ Proto da Fatre.

²⁸ Mateo Corcora.

ایلچی یه سده^۱ سعادت پناهمدن ویریلن بررأس آتته کمسنه یه دخل و تعرض ائدرمیه سز واقچه لریله یم ویمک تدارک ایدیویرمکده و قوناق بولیویرمکده کرکی کبی معاونت ایلیمه سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قله سز تحریر آ فی اواسط ذی الحججه سنه ثمان واربعین و تسعمائه بمقام قسطنطنیه

Vesika : 54.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta I., Fasc. 48, Pezzi 4).
(*Ocak 1539 = Ramazan 945*).

ÖZET : Akdeniz yalılarındaki sancakbeylerine, Venedik'den gelmekte olan elçiye hiç bir kimse tarafından müdahale ve tecavüzde bulunulmaması hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

مفاخر الامراء الكرام مراجع الكبراء الفخام والاحترام المختصون بمزيد عنايت الملك العلام آق دكيز ياليلارنده واقع اولان سنجاقبكلى دام عزهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا ونديك دورى عتبه^۱ عليامه آدم كوندروب الجى كوندرومك بابنده استجازه ايلمكين بيوردوم كه آنوك كبی مشاراليه طرفندن سده^۲ سعادتیه الجى كلملو اولدقده هر قنغكزك تحت حكومتنده اولان اسكله يه چيقارسه سيزوك جانبكزدن و آدملركزدن و سوباشيلردن و سپاهيلردن و غيريدن برفردى دخل و تعرض ائدرميوب و چقدقده اكلندرميوب يرار آدملر قوشوب سده^۳ سعادت بخشمه ارسال ايليه سن شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحریر آ فی اوایل رمضان المبارك سنه خمس واربعین و تسعمائه . بمقام ادرنه

Vesika : 55.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 4, Pezzi 3) serie I.
(*10-20 Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "10 Settembre 1533"*).

ÖZET : Hersek sancakbeyi ve Nova kadısına, Venedik kadırgalarının o taraflarda paraları ile yiyecek almak istediklerinde kendilerine, ahitnâmeye aykırı olarak, mumanaat edilmemesi ve ettirilmemesi hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هر سك سنجاغى بكى^۱ دام عزه و مفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا نوه^۲ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع

¹ Ahmed Bey birader-i Mustafa Bey?

² Castelnuovo.

همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که حالیا وندیک ایلچیسی³ درگاه معلومه عرض ایلدی که وندیک قادرغله‌ری وکملری اول جانبیره واروب عهدنامه موجبنه کندو اقبه‌لریله ازیق وسایر مهاتلری صاتون المی استدکلرنده بعض کمنه‌لر مانع اولورلریمش امدی بیوردوم که حکم شریفم وصول بولیجاق کوره‌سز شویله که مزبور وندیک کملری عهدنامه موجبنه صداقت واستقامتله اول جانبیره واروب داخی اقبه‌لری ایلله ازیق المی استدکلرنده عهدنامه‌یه مخالف دخل وتعرض اتمک استیانلری منع ودفع ایدوب عهدنامه‌یه مخالف دخل وتعرض ایدوب انجندرمیه‌سز تمرد ایدنلری سکدوب عناد ایدنلری عرض ایده‌سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر صفر سنه اربعین وتسعائه . بمقام قسطنطنیه

³ Francesco Barbaro (?).

Vesika : 56.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 5, Pezzi 2) serie II.
(*Eylül 1533 = Safer 940*).

ÖZET : İskenderiye sancakbeyi ve kadısına, Podgoriçe pazarına giderken yolda katledip eşyasını gaspedenleri Karacadağ voyvodası vasıtasıyla ele geçirerek meseleyi halletmeleri ve kaatil oldukları sabit olanları cezalandırmaları hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام والاحترام اسكندريه سنجاغی بكي¹ دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسكندريه قاضیسی زيد فضله توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که وندیک ایلچیسی درگاه معلومه عرض ایلدی که وندیکلو فرانچشقوس میلان² نام تاجر پودغوریجه³ بازارنه کیدرکن نفوس⁴ نام قریه‌دن رادیخویورکی⁵ سمولنک⁶ نام کمنه‌لر نیجه یولداشلری ایلله کلوب ذکر اولنان بازارکانک یولن باصوب قتل ایدوب جمیع مال ورزقن البوب صکره مزبور رادیخویورکی یی قره‌جه طاغ و یوده‌سی⁷ دوتوب حبس اولندقدن صکره کیر و صالیویرمش امدی بیوردوم که حکم شریفم وصول بولیجاق مزبور و یوده‌ی کتوردوب اول حبسدن قویویردوکی کمنه‌ی بولیروب نجسب

¹ Scutari (İşkodra, Arnavudluk İskenderiyesi) Bali Bey.

² Fransescos Milan.

³ Podgorica.

⁴ Nufus (?).

⁵ Radico Yorgi.

⁶ Smolenk.

⁷ Bir tahrir kaydında (Topk. Ar. D. 10057) Liva-i Karadağ olarak ve İskender Bey veled-i Çerni

الشرع تفتیش وتفحص ایلوب کوره سز اول کسسه نك قاتل ایدوکی شرعله ثابت اولدقدنصکره الدوغی اسبابی ورزقی ظهوره کتوردوب حکم شریفمله وارن آدملر نه تسلیم ایدوب داخی قاتل ایدوکی شرعله ثابت اولدقدن صکره مقتضای شرع وقانون اوزره حقندن کلاسز محتاج عرض قضیه اولورسه یازوب عرض ایده سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر صفر سنه اربعین وتسعمائه .
بمقام قسطنطنیه

Vesika : 57.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 11, No: 2)
(*Ocak 1537 = Şaban 943*).

ÖZET : İlbasan sancakbeyine, harami levend kayıklarının Venedik'e ait yerleri vurup aldıkları esirleri Draç'da sattıkları haber alınmakla, ahitnâmeğe aykırı harekette bulunulmasına engel olması, mütecavizleri cezalandırması hakkında, fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام ايلبسان سنجاغی بكي¹ دام عزه حالیا سده² سعادتده اولان ونديك ايلچيسي² شويله عرض ايلدى كه بوندن اقدم حرامی لوند قايقلاری ونديكه متعلق يرلری اوروب غارت ايدوب نيجه ادملرين اسير ايدوب کتوروب دراج قضا سنده³ صاتون و ذکر اولنان أسیرلردن بر بلوك باشنی برکسيه صاتوب صکره قازوغه اوروب تعدی ايلمشلا امدی ونديكه متعلق يرلره عهدنامه يه مخالف دخل اولنقى و ادملرين اسير ايلمك جايز دكل دريوردوم كه حکم شريف واجب الاتباعله ادملری واردوقده تفتيش ايدوب کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی ايسه منع ودفع ايدوب من بعد حرامی لوند قايقلارنده ونديكه متعلق يرلره اصلا وقطعا دخل وتعرض اتدرميه سز واول جانبه کتورتيموب منع ودفع ايليه سز منعله ممنوع اوليوب دخل وتعرض ايلمك استيانلری داخی سکيده سن زياده عناد ايدرلر ايسه يازوب عرض ایده سز كه حقلرندن کلنه شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل شهر شعبان سنه ثلث وتسعمائه .

بمقام ادرنه

¹ İlbasan livası bu sırada Hasan Bey veled-i Evrenos uhdesinde idi

² Tommaso Mocenigo.

³ Draç (Durazzo).

Vesika: 58.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 18, Pezzi 3).

(5-15 Haziran 1541 = evâsıt-ı Safer 948 "1541 5-15 giogno" ¹).

ÖZET : Eğriboz, İzdin, Livadiya . . . kadılarına, bazı Venedik beylerinin hububat satın almak istedikleri öğrenilmekle, paraları ile 2500 mud hububat almalarına müsaade olunduğu, kazalarında arzuları ile ve râyiç fiatla satmak isteyenler olursa buna delâlet etmeleri, fakat, bu miktardan fazla satılmaması v. s. hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

مفاخر القضاة والحكام معادن الفضائل والكلام اغريبوز² وازدين³ ولوادي⁴ وصالنه⁵ واستفه⁶ قاضيلرى زيدت فضايهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك ايلچيسى⁷ دركاه معلومه كلوب ونديك بكلىرى ايجون اقجهلريله ممالك محروسمن برمقدار تركه ويرلك بابنده استدعاى عنایت ايليوب حكم شريف طلب ايلدى امدى روم ايلندن اقجهلريله استانبول مديله⁸ اكي بيك بشيوز مد تركه ويرلهسن امر ايدوب بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعمله آدميسى واريچاق تحت قضاكزده اختيارلريله صانلجق تركهلىر اولانلردن نرخ روزى⁹ اوزره اقجهلريله استانبول مديله اول مقدار تركه صانون الالرواران كيلرنى عوق وتأخير اندرميهسنز اما بوبابده مقيد اولوب امرمه مخالف زياده تركه ويرلكدن حذر ايدهسنز وهم رعايادن نه الورلر ايسه دفتر ايدوب سده⁹ سعادتته عرض ايليهسنز كه امرم اوزره اولمقدار تركه ويرولدوكى معلوم اولاهه شويله كه بكلىر آدمى وغيرى امرمه مخالف ال آلتندن آخرك تركهلرن صاندىقلىرى استماع اولنه كركى كچى حقارندن كلنور اكا كوره اهتمام ايدوب امر شريفمه مخالف ايش اولمقدن احتياط احتراز ايليهسنز شويله بلاسنر علامت شريفه اعتماد قلاسنر تحريراً فى اواسط صفر المظفر سنه ثمان واربعين وتسعائه .

بمقام قسطنطينيه

¹ Vesikaya sonradan konulan tarih, hicri tarihi tutmaktadır.

² Egripos (Negrepoint, Eube).

³ İzdin (zeitoun).

⁴ Livadia.

⁵ Salone (Amphissa).

⁶ Spitia

⁷ Luigi Badoero.

⁸ İstanbul muddu 20 kile idi ki, her kile takriben 25 kilodur.

⁹ O günkü narh.

Vesika : 59.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 1, Fasc. 18, Pezzi 4).

(10-20 Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "10 Settembre 1533")¹.

ÖZET : Hersek sancakbeyi ve Nova kadısına, o taraflarda bâzı hisar erenleri ile kul oğullarının denizde yakaladıkları Venedikli tüccarların gemilerini ve mallarını garet ettikleri duyulduğu ve ahitnâmeye aykırı bu gibi kötü hareketlerin önlenmesi ve mütecavizlerin cezalandırılması hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هر سك سنجاغى بكى² دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا نوه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك ايلجيسى عرض ايلدى كه اول جانبلرده واقع اولان حصار ارنلرى وقول اوغللرى وسائر خلق صندال طونادوب دكيزه يوريوب داخى ونديك كميلر ورنجبرلرين آلوب رزقلرين آلوب رزقلرين واسبابلرين غارت ايدوب شناعت وفساد ايدوب ولوند كميلرنه ازيق ويروب وليمانلرده لونند كميلر صاقلوب معاونت ايدرلرشمش مع هذا لونند كميسنه كمسنه ازيق ويرميوب وحصارلرله وكويلرله وليمانلرله قوميله وصاقلملهلر بالجملة حرامى قايقلرله معاونت ايلميلهلر ديو عهدنامه شريفهده مقيد ومسطور ايكن كيرو معاونت ايدرلرشمش امدى بيوردوم كه حكم شريفم وصول بوليچق تفتيش ايليوب كورهسز فى الواقع مزبور حصار ارنلرى وقول اوغللرى وسائر خلق صندال طونادوب دكيزه يوريوب كميلر آلوب تعدى ايدنلر هر كيملر ايسه معلوم ايدنوب داخى انوك كى شناعت وفساد ايدوب عهدنامهيه مخالف ايش ايدنلرى محكم تأديب ايليهسز ولوند قايقلرله ازيق ويروب معاونت ايدنلرله داخى حقارندن كلاسز من بعد عهدنامهيه مخالف ايش ايدرليهسز تمرد وعناد ايدنلرى عرض ايديهسز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواخر صفر سنه اربعين وتسعايه .

بمقام قسطنطينيه

¹ 10 eylül, evahir-i saferin ilk gününe rastlamaktadır.

² Ahmed Bey.

Vesika : 60.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 13, Pezzi 3).

(Ocak 1537¹ = Şaban 943).

ÖZET : İskenderiye sancakbeyi Ulama Beye, kendisine bağlı bir voyvoda-nın Venediklilere pusu kurup esir aldığı öğrenilmekle ahitnâme-ye aykırı harekette bulunulmaması, alınan esirlerin iade ettirilmesi, mütecâsirlerin adlarının İstanbul'a bildirilmesi hakkında fermân-ı hümâyûn.

طغرا

قدوة الامراء العظام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عواطف الملك
العلام اسكندريه سنجاغی² بکی اولان بك³ دام علوه توقيع رفيع همایون واصل اوليجاق
معلوم اولاکه حالیا سده⁴ سعادتده اولان وندیک ایلجیسی⁵ شویله عرض ایلدی که لواء
مزبورده اولان سکا متعلق ویوهدهلردن برویوده⁶ اوتوز قرق نفراتلو وایکی یوز مقداری یایالر
ایله پسوقویوب⁶ داخی وندیکه متعلق اولان حصارلردن آدم چقدقده باصوب نیجهسن
قتل و نیجهسن مجروح ایدوب و بعضی داخی اسیر ایلوب کویلرین غارت و خسارت ایدوب
دخل و تعدی ایللمشار ایلدی وندیکه متعلق یرلره و آدملرنه عهدنامه⁷ همایونمه مخالف دخل
و تعرض اولتاق جایز دکلدنر بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم ایله آدملری واردوقده
ذکر اولنان ویوده کتوردوب بو خصوص اوکات وجهله تفتیش و تتبع قلوب کوره سز قضیه
عرض اولندوغی کبی ایسه من بعد ویودهلروکله کرکی کبی تنبیه و تأکید ایلیه سنکه وندیکه
متعلق اولان یرلره و آدملرنه دخل و تعرض اتمیوب و عهدنامه⁸ شریفمه مخالف کمسنه داخی
دخل و تعرض ایدرمیهلر و سنداخی کمسنه⁹ دخل ایدرمیهسن و امر شریفمه مخالف النان اسیرلرین
داخی هرکیمده ایسه بولدوروب عهدنامه¹⁰ همایونم مقتضاسنجه کیرو مذکورلره ویرهسن
اول شناعت ایدنار کیملر ایسه بلدروب درکاه معلومه عرض ایلیهسن و بعد النظر بو حکمی
الارنده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز و تحریر آ فی اوایل شهر شعبان سنه ثلث و اربعین
بمقام ادرنه و تسعائه .

¹ Vesikanın üzerine yazılan tarih 1536'dır.

^{2,3} İran'dan kaçıp Osmanlı hükûmetine iltica eden Ulama Bey (Paşa).

⁴ Tomasso Mocenigo.

⁵ Bir bölgenin (kazâ, nâhiye) idare âmiri.

⁶ Pusu kurup.

Vesika: 61.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta I, Fasc. 24, Pezzi 5) Serie 13.
(23 Temmuz-2 Ağustos 1534 = evâsıt-ı Muharrem 941 "23 Julio 1534"¹)

ÖZET : Cezâyir Beylerbeyi Hayreddin (Barbaros) Paşa'ya, Kulaksız Reis ile Yahud Sinan adlı levendin Modon, Selânik ve Korfo taraflarında, Venedik gemilerini tutupad amlarını katlettikleri, paralarını aldıkları bildirilmekle, ahidnâmeye aykırı tecavüzlere mani olunması v. s. hakkında hükm-i hümayun.

2

امیر الامراء الكرام كبير الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام صاحب العز والاحتشام المختص
بمزید عنایت الملك العلام جزایر بکلربکیسی خیرالدین دام اقباله توقیع رفیع همایون واصل
اولیجاق معلوم اولاکه حالیا ونديک بکلری درکاه معلومه مکتوب کوندروب متون قلعه سنده³
قولاقسوز ديمکله معروف رئيس⁴ بعض ترکه کيلارى آلوب و آدملىرى أسیر ايدوب وسلانيکدن
ترکه يوکلتوب ونديکه کيدرکن برکوکهمزى⁵ دوتوب رئيسه. ويازيچسنة و اوچ نفر بازركانلر نه
اشکنجه ايدوب صندوقله فلوريلرين الدقدنصکره کندولرن بوغدروب دکره اتدروب
ويهود سنان ديمکله معروف لوند⁶ داخی کورفوز⁷ جزيره سنده بعض يرلرمز اوروب وترکه
کيلرمز الوب انواع ضرر وزيان ايلدى ديو عرض ايلمشارامدى اول جوانبک احوالن کورمک
سکا امرم اولمشدر و ونديک بکلریله اولان عهد همایونم کماکان مقرر اولوب انلرک ولايتنه
عهد شريفه مخالف دخل اولغنه امرم يوقدر بيوردم که حکم شريف واجب الاتباع و اريچاق
بو خصوصارى حق اوزره تفتيش ايليوب کوره سز شويله که مزبور قولاقسوز رئيس عرض
اتدوکلى کي ونديکلونک ترکه لرى کيلارنى وفلوريلارنى آلدوغى محقق ايسه هر نه لرن آلمش
ايسه کرو آليويروب امر شريفه مخالف کمسنيه ايش اتدرميه سز واکر بوفسادى ايدنلر درکاه
معلامده وظيفه ياپانلردن ايسه محکم حقندن کلوب ولوند طایفه سندن داخی ونديک ولايتنه
وکيلارنه و آدملىرينه کمسنيه دخل و تعرض اتدرميوب امر شريفه مخالف تعدى ايدنلر وک داخی
حقارندن کلاسز که سايرلر نه موجب عبرت و نصيحت واقع اولاشويله بلاسز علامت شريفه
اعتماد قلاسز تحریر آ فى اواسط شهر محرم سنه احدى واربعين وتسعمائه .

⁸ بيورت خوى

¹ Evâsıt-ı Muharrem 941'in ilk günü, filhakika, 23 Temmuzdur.

² Tuğra yoktur, bu hükmün tuğrasız suretinin Venedik'e gönderildiği anlaşılmaktadır.

³ Modon kalesi.

⁴ Kulaksız Reis'in donanmaya mensup olup olmadığı soruluyor.

⁵ Venedik'de kullanılan, ve kadırgalardan iki katlı olup altı mavuna ve üstü kalyon şeklinde bulunan gemiye Göge denirdi.

⁶ Levend, burada korsan, harâmî anlamındadır.

⁷ Korfo adası.

⁸ Azerbaycan'da Hoy şehri.

Vesika: 62.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 10, Pezzi 3).
(Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Hersek sancakbeyi ve Nova kadısına, Venedikli bir tüccara ait bir geminin karaya oturduğu sırada hamulesi olan zeytin yağlarının yağma edildiği haber alınmakla, bu malları yağma edenleri buldurup geri sahiplerine verdirilmesi ve cezalandırılmaları hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هرسك سنجاغى بكى¹ دام عزه ومفخرالقضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا نوه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا ونديك بكارى جانبندن سده² سعادتته كلان ايلچى² بونندن اول ونديكه متعلق رنجبر كيملرندن زيت ياغى ايله تحمیل اولنش بركى اول جانبنده قرايه آتوب واقع اولان زيت ياغى يغما اولندقدہ كيرو صاحبلىرنه اليويرمك ايچون سابقا حكم شريفم ويرلمش ايكن بعض ويريلوب حاليا بعض ويرلدىكن عرض ايلدى ايله اولسه بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعمله آدملىرى واردوقده ذكر اولنان زيت ياغن يغما ايدنلر كيملر ايسه كتوردوب داخى تفتيش ايدوب كورهسز ذكر اولنان زيت ياغن هرکيم يغما اتمش ايسه كه ظاهر وثابت اولاه تعلل اتدرميوب بعد الثبوت حكم ايدوب اليويرهسز عهد نامه همايونمه مخالف ايش اتدرمييهسز تمرد ايدنلرى سكيدوب زياده عناد ايدنلرى يازوب عرض ايدهسز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اواخر شهر جمادى الاخر سنه ثلث واربعين وتسعمائه .

¹ Ahmed Bey.

² Tommaso Mocenigo.

Vesika: 63.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 4, Pezzi 3).
(Eylül 1533 = Safer 940).

ÖZET : İlbasan sancakbeyi ve Draç kadısına, o taraflara gelip paraları ile hububat satın almak isteyen Venedik kadırgalarına mâni olunduğu haber alınmakla, bu gibi yolsuzluklara meydan verilmemesi v. s. hakkında ferman-ı hümayun.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام ايلبسان سنجاغى بكى دام عزه ومفخرالقضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا دراج قاضيسى زيد فضله توقيع

رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که حالیا وندیک ایلچیسی درگاه معلومه عرض ایلدی که وندیک قادرغلری وکیلری اول جانبیره واروب عهد نامه موجبنه کندواقچه لریله ازیق وسایر مهماتلرین صاتون المق استدکلرنده بعض کمنه لرمانع اولورلریمش امدی بیوردوم که حکم شریفم وصول بولیجاق کوره سز شویله که مزبور وندیک کیلری عهد نامه موجبنه صداقت واستقامت ایلله اول جانبیره واروب داخی اقبه لری ایلله ازیق المق ایستدکلرنده عهد نامه یه مخالف دخل وتعرض اتمک استرلر ایسه منع ایدوب عهد نامه یه مخالف کمنه یی دخل وتعرض ایدرمیه سز تمرد ایدنلری سکیدوب عناد ایدنلری عرض ایده سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریر آ فی اواخر صفر المظفر سنه اربعین وتسعمائه . بمقام قسطنطنیه

Vesika : 64.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 23, Pezzi 4).

(5 Ocak 1546 = 2 Zilkade 952 "4 Gionio 1546").

ÖZET : Arabistan cânibi defterdarına, Venedik elçisinin Trablus (Şam)'-da 500 flori ile kılye satın almak istediği, kendisine eminlerden, âmilden kimsenin mâni olmaması hakkında, hükm-i hümâyun.

طغرا

عربستان جانبی دفتردارنه حکم

قدوة ارباب الاقبال عمدة اصحاب الاجلال جامع وجوه الاحوال عامر الخزان بالحسن الاحمال المختص المزید عنایة الملك المتعال خزانه عامرهمك عربستان جانبی دفتردارى¹ دام علوه توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که حالیا درگاه معلومه اولان وندیک ایلچیسی اسعابودیابولی² باب سعادت مآتمه کلوب محروسه³ طره بلوسده³ بشیوز فلوریلق قلیه⁴ صاتون المق وامناندن⁵ وعمالدن⁶ وغیردن کمنه مانع اولمیوب ونسنه طلب اولنماق بابنده استدعاى عنایت رجا ایلدوکی اجلدن بیش ییله دکین اقبه لریله ییلده بشیوز فلوریلق قلیه صاتون المغه اجازت ویرلدى امدی بیوردوم که حکم شریفمله ادمی واردقده طره بلوس جانبنه قلیه کتورن کمنه لردن امر شریفم اوزره بیش ییله دکین هر ییل بشیوز فلورین قلیه صاتون الدرهم سز و ذکر اولان قلیه اسکله ده کمیه تحمیل اولندقده قانون اوزره میریه الناجق رسمن ادا اتدکدنصکره

¹ Arabistan cânibi defterdarı.

² Stefano Diapolo.

³ Trablus Şam.

⁴ Kıye, hâk-i kılye, sabun imaline yarayan kil nev'inden bir toprak.

⁵, ⁶ Eminler, âmiller.

بوابده حکم شریفمله واران آدمنه وصاتون الدوغی قلیهیه امنائی وعمالی و غیرئی بی وجه دخل
اتدرمیه سز و انجندرمیه سز و بعد النظر بو حکم شریفمی آدمی الله ابقا ایدیه سز شو یله بلا سز علامت
شریفه اعتماد قلاسز تحریراً الیوم الثانی شهر ذی القعدة سنه اثنی وخمین وتسعائه .
بمقام قسطنطنیه

Vesika : 65.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 16, Pezzi 5).

(30 Ocak 1545 = 17 Zilkade 951 "14 Gionio 1545"¹).

ÖZET : Şam, Trablusşam ve Beyrut kadılarına, Trablus iskelesinden ihraç
olunan baharattan ve giren çıkan mallardan yüzde beş gümrük
resmi alınması âdet olmuş iken bunu iltizam eden İbrahim'in bid'at
sayılabilecek fazla para aldığı v. s. hakkında fermân-ı hümayun.

طغرا

اقضى قضاء المسلمين اولى ولالة الموحدين معدن الفضل واليقين حجة المخلق على المخلق اجمعين
وارث علوم الانبياء والمرسلين المخصوص بمزيد عنايت الملك المعين مولانا الحكام بمحروسة
شام زيدت فضائله ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام طره بلوس وبيروت قاضيلىرى
زيدت فضلهما توقيع رفيع همايون واصل اوليچاق معلوم اولاكه بوندن اقدم طره بلوس
اسكله سنده بهاردن و آمد و رفت اولان متاعدن كلياً يوزده بش آقچه كمر ك النوب بو وجه
اوزره ابراهيم نام كمنه طره بلوس اسكله سننى واكا تابع اولان اقلامى التزام ايتمش ايدى²
ايله اولسه اول تاريخده طره بلوس اسكله سنه چقان ونديك افرنجى تاجرلرنوك ذمتلرنده
عشردن وكروكدن عامل مزبور تحويلندن يتمش بيك يوز الى طقوز سكه التون قلوب سابقا
شام بايلوس اولان آنتونه مارسليو³ كفيل اولوب اولوجهله سجلات اولتمش ايمش حاليا ونديك
بكلىرى جانبندن استانه سعادتمه كلن ايلچى استفانوسلو⁴ ذكر اولان التونى قانون قديم اوزره
اوليوب مذكور عاملك احداث ايتدوكى بدعتلى اولمشدر ديو عرض ايدوب بدعتله اولان
التون دفع اولماق بابنده عتبه عالم پناهمدن استدعى عنايت طلب ايلمكين ايام سلطنت همايونمه
كمنيه ظلم وتعدى اولندوغنه رضاي شريفم اوليوب قانون قديم اوزره لازم كلن التوندن
ثلث واربعين وتسعائه محرمى غره سندن⁵ افرنجيه تاجرلرنوك طره بلوس اسكله سى كروكى

¹ Bir gün evvelki tarih kayıtlıdır.

² Trablus iskelesine tabi diğer hazine gelirleri mültezimi.

³ Antonio Marselio.

⁴ Stefano Diapolo

⁵ 20-IV-1536.

محصولندن بر موجب قانون قدیم بیک اوجیوز الی درت سکه و سنه اثنی و اربعین و تسعمائه رجبیک اون بشندن⁶ بیروت اسکله سی و شام کمرکی محصولندن و بلیس⁷ بهاسندن مزبور بایلوس اوزرنده باقی قلان طقوز یوز طقسان بش سکه التون کی جمله ایک بیک اوجیوز قرق طقوز سکه اولور سنه احدی و خمسین و تسعمائه رجبیک اکنجی کوننده⁸ مزبور التون النندن خزانه عامرہ یه تسلیم اولندن باقی قلان مزبور ابراهیمک احداث ایتدوکی بدعتلی اولغین رفع اولنوب اول وجهله و ندیک بکارنه حکم همایونم کوندرلدی ایله اولسه مزبور بایلوس اول جانبدرده تجار وکیللری اولان قامیلو میکلس⁹ و مارقودوستان¹⁰ و لویز قوسته¹¹ و زوزو قودین¹² و لویز قلازہ توتی¹³ نام ذمیلری و سایر و ندیک تاجرلرن بو خصوص ایچون اماندان کسنه انجتممک باینده حکم همایونم طلب ایلدوکی اجلدن بیوردم که حکم شریفم واردوقده عامل مذکور ابراهیمک بدعتلی اولوب حالیا امر همایونم ایله رفع اولان التون خصوصیچون ذکر اولان وکلان و سایر تجار افرنجی دن من بعد خلاف امر امانیه و غیره و نسنه طلب ایتدرمیوب و انجیتدرمیوسز و بعد النظر حکم شریفی اللرنده ابقا ایده سز شیلہ بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی الیوم السابع عشر ذی القعده سنه احدی و خمسین و تسعمائه .

بمقام ادرنه

⁶ 9-I-1535

⁷ Belis, sabun imaline yarayan bir nevi kül.

⁸ 19-IX-1544.

⁹ Camilo Mikles.

¹⁰ Marco da Stepan.

¹¹ Aloiso Costa.

¹² Zorzo Codin.

¹³ Aloiso Claretuti.

Vesika : 66.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 47, Pezzi 3).
(27 Şubat 1551 = 20 Safer 958).

ÖZET : Zakine ve Kıbrıs cizyesine mahsuben 1500 sikke florinin mirliva İbrahim Bey kethüdası Ferhad'a teslim edildiğine dair Nova kadısı Ahmed b. Emirze'nin tescil ve senedi.

¹ مهر

« ما هو المحرر فی هذا الصحيفة الشریفه مقرر عندی وانا افقر الوری احمد بن امرزا المولتی بقضاء نوه عنی عنهما » سبب تحریر کتاب شرعی و موجب تسطیر خطاب مرعی اولدر که و ندیک

¹ Mühür : (احمد بن امیرزا).

توابعدن زاکنه وقبروس جزیره سندن بیک بشیوز سکه فلوری قتور² امین جان بستداد³
یدندن حالیا میرلوا⁴ ابراهیم بک حضرتلرینک کتخداری فرهاد کتخدا یدنه حکم شریف
موجبجه بیقصور ممهور بریز کیسه ایله تسلیم اولوب وامین مسفور طلب ایله ما وقعہ امالی
وتسوید اولندی فی الیوم العشرین من شهر صفر المظفر سنه ثمانه وخسین وتسعمائه

شهود الحال

بایزید اغا ومحمد بک الامین ومراد کتخدا یحیی خلیفه الخطیب وچاوش احمد
ورجب اوده باشی مصطفی بن اسکندر وحسن بن علی ومحمد خواجه ومحمد الطوبی
ورستم بن علی یوسف نصوح صالح بن عزیز پیری بن یونس سفر بن احمد
علی بن عبدالله حسین اتمجه وحسین ترجمان وغیرهم من الحاضرين
ذکر اولان فلوری ایله کاغدلر بیله تسلیم الوب ارکان سعادتده وندیک بالیوسنه تا کیم
فرمان شریف موجبجه تسلیم اولونه پروودوره عتیق⁵ که اسم والریه موسته⁶ نک وکیلی وهم

² Cattaro, Cotor.

³ Juan Battista.

⁴ Hersek Sancakbeyi.

⁵ Sabık Provedore.

⁶ Valerio da Mosto.

Vesika : 67.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 12, Pezzi 4).

(3 Temmuz 1545 = 22 Rebi II. 952).

ÖZET : Nova kadısı Yusuf b. Ahmed'in, Cattaro provedor'u tarafından
İstanbul'a gönderilmek üzere teslim ettiği para ve eşya hakkında
verdiği hucet.

پنجه ومهر¹

باعث تحریر کتاب و موجب تسطیر خطاب اولدر که حالیا سده سعادتدن حکم شریف
عالیشان وارد اولوب مضمون همایوننده فرمان اولنان بوکه وندیک بکری ایلچیسینی جانبندن
سده سعادتده عرض اولندیکه خزانه عامریه تسلیم اولنجاق بعض فلوری واسباب قتور
قلعه سنده اولوب ذکر اولنان فلوری واسباب تسلیم اولندقدہ یرار آدملا ایله سده سعادتده
ارسال اولنوب مذکور ایلچی یه تسلیم اولنوب آنلر داخی خزانه عامریه تسلیم ایلیمه لر حالیا

¹ Mühür (یوسف بن احمد) Pençe (الوائق یا الملك الصمت الفقیر یوسف بن احمد نوه)

قتور قلعه سی پره وه دوری² اولان لویزر نیر³ نام ون دیک بکی نوه قلعه سی قربنده صاونیه⁴ نام محله اکی صندوقه ایچنده یکر می درت قطعه خرده بز کیسه لرده کندو مهرلریله یکر می درت بیک فلوری و بر صندوقه ایچنده یکر می اندازه اسقر لاط چوقه⁵ کندو مهریله تسلیم اولندوغنه مذکور پره وه دور تمسک طلب اتمکین اشبو وثیقه کتب اولنوب الله ویرلدیکی وقت حاجنده مذکر حال اولا تحریر آ فی ۲۲ ربیع الاخر سنه اثنی وخسین وتسعمائه

بمحضر محمد بك القايد⁶ الامیری مصطفی سوباشی اغای یکیچریان عبدی سوباشی بن علی حسن یوسف الناظر فرهاد بلوک باشی بن عبد الله محمد اغا بن داود امین اسکله⁶ نوه اوروج اغا عزبان قلعه⁶ نوه قنبر اغا بن حسن محمد بك بن اسکندر بك الجندی و غیر هم من الحاضرين حرر بمعرفتی وانا الفقیر یوسف بن احمد المبتلی بقضاء نوه

² Askeri kumandan, Provedere.

³ Luigi Reyner.

⁴ Savina.

⁵ Skarlat (Scarlatto) denilen kırmızı çuha.

⁶ kaaaid, sancakbeyi vekili.

Vesika: 68.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 13, Fasc. 50, Pezzi 3).

(5 Mart 1545 = 21 Zilhicce 951).

ÖZET : Anlaşma gereğince ödenecek paradan 25.000, ve Kıbrıs haracından 16.000 altının (hepsi 41.000), Hersek sancakbeyi Hayreddin Bey'in adamı vasıtası ile teslim alındığına dair Venedik Beylerine gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر امراء الملة المسيحية مراجع كبراء الطائفة العيسويه ونديك بكلىرى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه بوندن اقدم عتبه⁶ عليامه ايلچی كوندروب مصالحه ايلدوككز التوندن يكر مى بيش بيك عدد التون وقبروز جزيره سى بكارى خراجندن اون التى بيك عدد التون كه جمله قرق بر بيك عدد التون اولور ذكر اولان قرق بر بيك التونى قدوة الامراء الكرام هرسك سنجاغى بكي خير الدين زيد عزه ادميسى ايله دركاه معلومه ارسال ايلمش ايدى ذكر اولان قرق بر بيك سكه فلورى مشاراليه بكوك اوغلى محمد الندن طقوز يوز اللى بريلى ذى الحجه سنك اون اكنجى كوننده خزانه⁶ عامر مه تسليم اولندى شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد فلاسز تحریر آ فى اليوم الحادى والعشرين شهر ذى الحجه سنه احدى وخسین وتسعمائه . بمقام ادرنه

Vesika : 69.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 10, Fasc. 7, Pezzi 2).
(27 Mayıs 1551 = 21 Cumad I. 958).

ÖZET : Zakynthos adasının bir senelik haracı olan 500 sikke efrencînin Venedik Baylosu eliyle teslim edildiğine dair Venedik Beylerine nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر امراء الملة المسيحية مراجع كبراء الطائفة العيسوية ونديك بكلىرى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه سنه ست وخمسين وتسعمائه رمضانك سكرنجى كوننده¹ واقع اولان اختورس² اولندن سنه سبع وخمسين وتسعمائه رمضانك اون طقوزنجى كوننده³ واقع اولان اختورس اولنه كلنججه واجب اولان زاكنه جزيره سنك بشيوزسكه افرنجيه كسيم خراجى اشبو سنه ثمان وخمسين وتسعمائه جمادى الاولنك اون برنجى كوننده⁴ ونديك بايلوسى اولان ورناردو نواسر⁵ لندن خزانة عامرمة تسليم اولندى شويله بلاسر علامت شريفه اعتماد قلاسر تحريراً فى اليوم الحادى والعشرين شهر جمادى اولى سنه ثمان وخمسين وتسعمائه .
بمقام قسطنطينيه

¹ 1 Ekim 1549.

² Oktober = Ekim.

³ 1 Ekim 1550.

⁴ 17 Mayıs 1551.

⁵ Bernardo Navagero.

Vesika : 70.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 13, Fasc. 24, Pezzi 2).
(30 Temmuz 1553 = 18 Şaban 960).

ÖZET : Kıbrıs adasının bir senelik haracı olan 8000 sikke efrencînin Venedik Balyosu vasıtasıyla teslim edildiği hakkında hükm-i şerif.

طغرا

سبب تحرير توقيع رفيع همايون اولدر كه جزيره قبروس كفره سنك سنه تسع وخمسين وتسعمائه ربيع الاخيرينك آلتيسنده¹ واقع اولان ابريلك² يكرمى برنجى كونندن سنه ستين وتسعمائه ربيع الاخيرينك اون يديسنده³ اولان ابريلك يكرمى برنه كلنججه واقع اولان قبروس جزيره سى

¹ 4 Mayıs 1549.

² April = Nisan.

³ 2 Nisan 1553.

خراجندن ونديك بکلرندن فرانچسکو⁴ تحویلندن ونديك بایلوسی ورائی دوسلفوس⁵ الندن اشبو سنه ستین و تسعائیه رجبنک اون اوچنچی کوننده⁶ خزانه⁶ عامره مه سکز بیک سکه افرنجیه تسلیم اولماغن اشبو حکم شریفم ویرلدى شویله بلالار علامت شریفه اعتماد قلالر تحریراً فی الیوم الثامن عشر شهر شعبان المعظم سنه ستین و تسعائیه .
بمقام قسطنطنیه

⁴ Francesco.

⁵ Vrani Duplicius.

⁶ 25 Haziran 1553.

Vesika : 71.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 57, Pezzi 3).

(13 Mayıs 1558 = 21 Receb 965 "1557"¹).

ÖZET : Kıbrıs adası haracının bir seneliği olan 400 sikke sultaniye ile 7600 sikke-i efrenkiye mecmuu 8000 sikke florinin Venedik Balyosu eliyle teslim edildiği hakkında hükm-i şerif.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدر که حالیا قبروس جزیره سی کفره سنک سنه ثلث وستین و تسعائیه جمادی الاخرینک اون برنجی کوننده² واقع اولان ابریلک یکریمی اکسندن سنه اربع وستین و تسعائیه جمادی الاخرینک یکریمی اکیسندن³ واقع اولان ابریلک یکریمی کوننه کلنجه وندیک دورئی لورنجو بریول⁴ تحویلنده واجب اولان خراجلرندن وندیک بایلوسی اولان انتون بارباریقو⁵ الندن خزانه⁶ عامره یه اشبو سنه خمس وستین و تسعائیه جمادی الاخرینک یکریمی طقوزنجی کوننده⁶ درتیوز سکه سلطانیه ویدی بیک التیوز سکه افرنجیه که جمله سکز بیک سکه فلوری تسلیم اولماغن اشبو حکم شریفم ویرلدى شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً الیوم الحادی والعشرین شهر رجب المرجب من شهر سنه خمس وستین و تسعائیه .
بمقام قسطنطنیه

¹ Vesikaya yanlış olarak 1557 kaydedilmiştir.

² 22 Nisan 1556.

³ 22 Nisan 1557.

⁴ Lorenzo Priuli.

⁵ Antonio Barbarigo.

⁶ 18 Nisan 1558.

Vesika : 72.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 71, Pezzi 4).

(30 Temmuz 1563 = 9 Zilhicce 970 "1562"¹).

ÖZET : 1562 ve 1563 senelerine ait Kıbrıs adası haracı olan 16000 sikke florinin muhtelif taksitlerde tamamen teslim alındığına dair hüküm-i şerif.

طغرا

سبب تحریر توقيع رفیع همایون اولدر که حالیا جزیره قبروس کفره سنک وندیک بالیوہ دانیا² تحویلندن سنہ ثمان وستین وتسعمائہ شعباننک بشندہ³ واقع اولان ابریلک یکریمی برنجی کونندن سنہ تسع وستین وتسعمائہ شعباننک اون بشنجی کوننہ⁴ کلنجه واجب اولان سکز بیک سکه جزیه لریچون مذکور بالیوسک باسقو⁵ نام ترجمانی الندن خزانه عامره اشبو سنہ سبعین وتسعمائہ ذی القعدہ سنک اون دردنچی کوننہ⁶ بش بیک سکه سلطانیہ واکی بیک اکیوز التمش سکه افرنجیہ کہ جملہ یدی بیک اکیوز التمش اکی سکه وکیرو ماه مزبورک یکریمی یدیسنده یدیوز اوتوز سکز سکه افرنجیہ کہ جملہ سکز بیک سکه فلوری وسنه تسع وتسعمائہ شعباننک اون بشندہ⁷ واقع اولان ابریلک یکریمی برندن سنہ سبعین وتسعمائہ شعباننک یکریمی التیسندہ⁸ واقع اولان ابریلک یکریمی برنجی کوننہ کلنجه واجب اولان خراچلرندن دخی خزینہ عامرہ سنہ سبعین وتسعمائہ ذی القعدہ سنک اون بشنجی کوننہ⁹ مذکور ترجمان باسقو الندن الی بیک درتیوز اوتوز بش سکه افرنجیہ کیرو ماه مزبورہ نک یکریمی یدیسنده ۱۵۶۵ سکه افرنجیہ کہ اشبو اکی قلم سکز بیک سکه فلوری اولوب جمعاً اون الی بیک سکه فلوری تسلیم اولماغن اشبو حکم شریفم ویرلدی شویله بلالر علامت شریفہ اعتماد قلاار تحریراً فی الیوم الثامن شهر ذی الحجہ من شهر سنہ سبعین وتسعمائہ .

بمقام قسطنطنیہ

¹ Vesika üzerinde kaydedilen tarih.

² Danielle Barbarigo.

³ 21 Nisan 1561.

⁴ 20 Nisan 1562.

⁵ Basco.

⁶ 5 Temmuz 1563.

⁷ 20 Nisan 1562.

⁸ 20 Nisan 1563.

⁹ 6 Temmuz 1563.

Vesika : 73.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 13, Pezzi 4).
(30 Aralık 1545 = 25 Şevval 952).

ÖZET : Mısır'daki Memlûk devleti zamanından kalma altı senelik (h. 918 - 923) bakiyye Kıbrıs cizyesi ile bu tarihten h. 952 (1545) yılına kadarki mütebaki Kıbrıs cizyesinin muhtelif tarihlerde teslim alındığına dair muhasebe kaydı.

در ذمت امراء جزیره قبروس عن بقیه جزیره خودشان عن غره ربيع الاخر سنه ۹۱۸
الی غایه ربيع اول سنه ۹۲۳ بر موجب دفتر حسن چلبی دفتر دار خزانه عامره عن ولایت
عرب که عن زمان چراکسه باقی مانده بود

اشرفیه سکه
۷۰۷۱ فی ۵۰

۳۵۳۵۵۰

منها تسلیمات به خزانه عامره بالدفعات
۴۵۳۵۵۰

فی ۱۸ شوال سنه م عن ید مذکورین
مع بهاء حسنه ۱۷۷۵۰۰

حسنه متنوعه
۱۵۲۵ سکه قیمت ۸۵۶۸۵
سلطانیه سکه ناقص سکه افرنجیه سکه
۶۵۹ فی ۵۷ ۷۳۴ فی ۵۵ ۴۳۶ فی ۵۷
۲۴۸۵۲ ۴۰۳۷۰ ۲۰۴۶۳

نقدیه
۹۱۸۱۵

فی ۱۶ شوال سنه ۹۵۲ عن ید
استفانویه پولو^۱ ایلچی وندیک
و الکسندرو قونتارو^۲ بایلوس
۱۷۶۰۰۰

فی ۲۵ شوال سنه م
عن ید مذکورین
۵۰

در ذمت امراء جزیره قبروس عن بقیه جزیره خودشان عن ۲۱ ابریل الواقع فی غره
ربیع الاول سنه ۹۲۳ الی ۲۱ ابریل الواقع فی ۹ صفر سنه ۹۵۲ بحساب شمسیه

حسنه سکه

۱۶۰۲۲

منها تسلیمات به خزانه عامره تماماً

^۱ Stefano Niepolo.

^۲ Alessandro Contarini.

في ٢٥ شوال سنة ٩٥٢ عن يد المذكورين
 حسنه سكه
 ٢٢
 سلطانیه سكه
 ١١
 افرنجیه سكه
 ١١

في ٨ شوال سنة ٩٥٢ عن يد
 استفانو نيه پولو ايلچی وندیک
 و الکسندرو قونتارو بایلوس وندیک
 حسنه سكه
 ١٦٠٠٠
 سلطانیه سكه
 ٦٠٠
 افرنجیه سكه
 ١٥٤٠٠

تاریخ مذکورده واقع اولان باقیلری بالتام ادا اولمشدر ذکر اولنان تاریخده اولنان
 جزیه لرندن باقیلری قالمشدر تحریر آ فی ٢٥ شوال سنة ٩٥٢ . حضر الفقیر

Vesika : 74.

V. D. A. (T. V.) Busta XII¹.

Kıbrıs ve Zakynthos adalarına ait muhtelif seneler taksitlerinin
 (8000 + 500) teslimine dair vesikalar.

- I — 942 (1535 — 1536) senesi Kıbrıs ve Zakine için Balyos Alessandro Contarini ve Alessandro و یرونیاری eliyle Edirne'de.
- II — Safer 952-953 (1546) senesi için Kıbrıs cizyesi 8000 sikke-i efrenciye Balyos Alessandro و یرونیاری eliyle.
- III — Recep 952-953 (1547) senesi Zakine cizyesi 500 efrenci sikke Balyos Alessandro Contarini ve çavuşlardan Mehmed eliyle
- IV — Rebi I. 953-954 (1547) Kıbrıs cizyesi Balyos eliyle 8000 efrenci sikke.
- V — 954-955 (1548) Zakine cizyesi 500 efrenci sikke Cezâyir Beylerbeyi ket-hudası Keyvan ve Balyos Alvise Zan eliyle.
- VI — Şaban 955-956 (1549) Zakine cizyesi 500 efrenci sikke Balyos Alvise Zan'ın adamı Marco Anton eliyle.
- VII — Rebi I. 954-955 (1548) Kıbrıs cizyesi 8000 flori sikke Hersek sancakbeyi Sinan Bey adamı ve Balyos eliyle.

¹ 12. Kutudaki bu hükümlerin ayrıca Fasc. ve Pezzi numaraları yoktur. Burada diğer daha bazı icmaller, makbuzlar ve siyakat rakamlı muhasebe tezkereleri vardır.

Vesika : 75.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 13, Fasc. 15, Pezzi 2).

(*Ekim 1536 = Cumad I. 943*).

ÖZET : Aldığı ferman ve emir gereğince, Kıbrıs ve Zakine adaları cizyelerini tahsil etmek üzere Cattaro'ya giden Nova kalesi dizdarı Mustafa'nın, 17000 sikke-i efrenciyeyi teslim aldığına dair ilgililerin eline verdiği temessük.

وجه تذکره بودر که حالیا میرلواء هر سک قدوة الامراء الکرام وزبدة الکبراء الفخام
 ذوالقدر والاحترام پیری بلک حضرتلرله نوه قاضیسنه حکم شریف واجب الامثال وارد

اولوب مضمون همایونده شيله فرمان اولنمشكى توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاكه قبروس وزاكنه اداالرينك خزانة عامربه سال بسال عائد اولان خراج حالیا تحت لوا كده قنور نام محله چقدوغی عرض اولنماغین سده سعادت چاوشلرندن قدوة الاماثل ابراهیم زید قدره ارسال ایدوب بیوردیم كه حکم شریف واجب الاتباع ايله وصول بولیجاق تأخیر اتمیوب سنی سنجاق بکی سز خراج اقجه سین الوب كوندیره سز دیو امر اولنماغین امر عالیشان موجبنه بك حضرتلری بوفقیه مكسوب كوندروب كندی جانبندن بنی وکیل نصب ایدوب نوه قاضیسی ايله وپیری وبوده ايله بوفقیه قلعہ قنوره واردقده قنور بکی اولان مارقیون میکل¹ جمع کثیر محضر لرنده ذکر اولان خراج ایچون اون یدی بیک سکه افرنجیه صایوب مهرلیوب بی قصور فقیره ونوه قاضیسنه تسلیم اتدکده تسلیم ایتدوکنه تمسک طلب ایدجك بووثیقه برسبیل تمسک کتب اولنوب وضع ید قلندیکی لدی الحاجه احتجاج ایدنه لر² تحریراً فی اوایل اول الحمدین من شهر سنه ثلث واربعین وتسعمائه

الفقیه الحقیر مصطفی دزدار بقلعه نوه

المحضرین

قرلن تریقو ونیقولا ولوقیه ونیقولا وماریان فرانسو
جان وتاد پیرنوین بویک دراغو دونادو لارقیل تودور

¹ Marciano Michele.

² Bu hususta Nova kadısının da bir hucceti vardır.

Vesika : 76.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 1, Fasc. 23, Pezzi 12).

(Mayıs 1532 = Şevval 938 "1534 8 gionio")¹.

ÖZET : Ayas Paşa'nın Venedik balyosundan aldığı mücevherlerden dolayı borcu olan 30.000 akçeyi ödediği hakkında verdiği temessük.

پنجه ومهر (آياس پاشا)

وجه تحریر قلم اولدرکی حالیا بایلوسدن النان اوتوز بیک اقجه لقی لعل بهاسندن مزبور بایلوسه اوتوز بیک اقجه دینومز² اولغین قلعہ انابولی باغلرندن کی بریللق حاصلی یوز الی فرنکی فلوری حاصل قید اولمشدر ذکر اولان یرک سنه ثمان وثلثین وتسعمائه وسنه تسع وثلثین وتسعمائه ییللرنده واقع اولان اوچیوز فرنکی فلوری وقلیورینخو³ نام تاجرده ترکه بهاسندن

¹ Evail-i Şevval 938, Mayıs 1532 ye tekabül ettiği halde vesikaya 8 haziran 1534 kaydedilmiştir.

² Borcumuz.

³ Caliorigo

واقع اولان اون اکی بیک اقجه⁴ که جمله سی اوتوز بیک اقجه اولور مذکور اقجه بایلوسه واقع اولان دینومز ایچون ویرلدی مزبور بایلوس داخی قبول ایلدی و ذکر اولان لعلر بک اوغلی⁴ آدمیس نیقولا کتوردوکی لعلردر و بایلوس دخی مزبور لعلاری جان فرنجسکو⁵ نام تاجردن المش ایمش حالیا مذکور بایلوس ایله حسابلشوب مذکور لعلر خصوصیچون وجه مزبور اوزره ادا اولندوغنه تمسک طلب ایتمکین اشبو وثیقه برسبیل تمسک تسوید اولنوب مزبوره ویرلدی که وقت حاجتده احتجاج اولنه تحریراً فی اوایل شهر شوال المکرم سنه ثمان وثلثین و تسعمائه . بمقام ادرنه

⁴ Aloisio Gritti.

⁵ Giovanini Francesco.

Vesika : 77.

V. D. A. (T. V.) Busta XIII. (Busta 13, Fasc. 12, Pezzi 3).
(14 Mayıs 1552 = 20 Cumad I. 959 ve Haziran 1552 = Recep 959) ¹.

ÖZET : Vezir Mehmed Paşa tarafından, Venedik tacirlerinden birinin borcunu Halep hazinesine teslim etmesi hususunda, Trablus (Şam) kadısına gönderdiği mektup.

پنجه²

اقضى قضاء المسلمين اولى ولاية الموحدين معدالفضل واليقين مولانا طره بلوس قاضيسى زيد فضله تذکره واریحاق معلوم اولاکه بوندن اول طره بلوس اسکله سنه ثمان وخمین و تسعمائه ده وارد اولان شیوانی محصولن³ ضبط ایدن افتخار الاکارم والافاخم مراد چلبی زيد مجده خزانه حلیه ویردوکی ممضی دفترده وندیک تاجرلرندن زمرياسنو⁴ نام افرنج محمد ابن حلوانی و محمد ابن بطوع ومحي الدين سراج الدين نام تاجرلرله بازار ایلدوکی بهار موعود اولماغین عشری باقی قید اولمش بولنوب حالیا باب سعاده خزینه کوندرملک اوزره اولماغین مذکور افرنجدن ذکر اولان بهارک کندویه لازم اولان عشری النوب خزانه حلیه تسلیم ائدرلوب الله نشانلورقه ویرلمکین کرکدر که تذکره واردوقده مزبوره ذکر اولنان بهار تسلیم اولندوغی زمانده النده اولان رقه سنه نظر ایلوب کوره سز ویردوکی اقجه دن زیاده داخی عشر لازم اولورسه الوب میری ایچون امینه ضبط ائدروب زیاده عشر لازم اولورسه

¹ Aynı adam tarafından aynı adama aynı meâlde yazılan diğer yazının tarihi Recep 959 (Haziran 1552) dir.

² Pençe (محمد الفقير)

³ Şivâni, şevânî, Trablus iskelesine gelen gemilerden alınan resim.

⁴ Zemriasino.

اولمقدار اقجه نك بهارك كميسنه تحميل اندروب تكرار عشر طلب اندرميه سن تحريراً في اليوم العشرين شهر جمادى الاول سنه تسع وخسين وتسعمائه .
 محمد الفقير
 أكر ذكر اولان بهار مزبور افرنجه المذكور بصدى تحویلنده⁵ تسلیم اولنویوب تحویل جدیدده تسلیم اولنورسده ده کمیه تحميل اندروب کمسنه⁵ دخل اندرمیه سن صح

⁵ Bastı tahvili, hâli hazır sene vergisinden karşılığı, tahvil-i cedidin zıddı.

Vesika : 78.

V. D. A. (T. V.) Busta XIII. (Busta I. Fasc. 8, Pazzi 3).

(30 Ağustos 1519 = 4 Ramazan 925 "23 Ottobre 1519")¹.

ÖZET : Defterdar Ebülfazl Mehmed (İdris Bitlisî oğlu) 'den, Kıbrıs haracı için Venedik'e gönderilen adama, haraç bedeli olarak hâlis altın ve darphane hakkının Halep'de alınmak üzere olduğu hakkında mektup.

مهر²

فخرالامائل والاقران جزیره قبروس خراجی مصلحتی ایچون وندیکه وران خداوندکار
 قولى زيد قدره بعد السلام معلوم اولاکه جزیره مذکوره خراجی ایچون بوندن اقدم
 قدوة الامراء الکرام حلب سنجاغی³ بکی ایله فخرالقضاة حلب قاضیسنه حکم وارد اولوب
 محروسه حلبده اولان افرنج اندریه دن⁴ طلب و تحویل ایده سین دیو فرمان اولنماغین مذکور
 اندریه دخی قبروس بکاریله سویلشوب خراجلری بدلی خالص التون و یروب و ضربخانه
 حقین⁵ دخی بله و یرمکه ملتزم اولدقلری اجلدن بوخصوصی حلب سنجاغی بکی ایله قاضیسی در
 دولته عرض ایدوب بیزه حکم شریف کلمش درکه کندولرک التزامی اوزره صافی التون ایله
 ضربخانه حقین حساب ایدوب الاوز⁶ مذکور التونی الآن بیز بونده المق اوزره یوز حالیا سندخی
 انده طلب ایدرمش سز اول اجلدن وندیک بکلرندن قبروس بکلرنه مکتوب کلوب اول
 آلتونی بونده کوندره سز قوله تسلیم اولونه دنلمش امدی ذکر اولان آلتونی بونده احضار
 ایتمش لدر همان و یروب تسلیم ایلمک اوزره اول خصوص ایچون وندیک بکلرنه تکلیف
 ایدوب البته خراجکزی و یروک⁷ و بهاسن اول مصلحت سزه اصمرلنشدن شیله بلاسز تحریراً
 فیالیوم الرابع من شهر رمضان من شهر سنه خمس وعشرين وتسعمائه .
 الدفتردار محمد⁷
 بوخصوصده استانه سعادتدن بزه کلان حکمک صورتی اخراج اولنوب بله کوندرلدی

¹ Vesikadaki hicrî tarih karşılığı 30 Ağustos olmakla beraber, 23 Ekim kaydedilmiştir. Venedik'de alınış tarihi olarak.

² Mühür : (احقرالوری محمد بن ادريس ابو الفضل)

³ İlk fethedildiği yıllarda Halep sancak statüsünde idi.

⁴ Andrea.

⁵ Darphane hakkı adıyla alınan vergi.

⁶ Alalm.

⁷ Ebulfazl Mehmed o sırada Halep (Arap cânibi) defterdarı idi.

Vesika : 79.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta I. Fasc. 33, Pezzi 4).
(1536 (?) = Kasım-Aralık 1536) ¹.

ÖZET : Ayas Paşa'nın, vesika 22 ve 30 da bahis konusu edilen alacakları ile ilgili vesika.

مهر²

در ذمت برووالارش بن بولو² عن تاجران فرنك اولونيه خاصلرنندن یحیا و یوده
تحویلندن التی بیک کیله بغدادی الوب هر کیله سی یکر می سکزر اقچه یه ویریلوب وهر یوکی
بشر اقچه زیاده ایله قول اولنوب که قیمتی یوز یتمش اوچ بیک اقچه ادر ۱۷۳۰۰۰
اغریبوز خاصلرنندن علی و یوده تحویلندن بیک بشیوز یوک بغدادی اولوب بیک یوکی سکسینر
آقچه یه و بشیوز یوکی یتمش دردر اقچه یه که قیمتی یوز اون یدی بیک اقچه اولور ۱۱۷۰۰۰
یکیشهر خاصلرنندن حسن و یوده تحویلندن اکی بیک درت یوز یوک بغدادی الوب هر یوکی
سکسینر اقچه دن یوز طقسان اکی بیک اقچه اولور و بش بیک اقچه نقد الوب که جمعاً بغدادی
بهاسیله نقد ویریلن اقچه یوز طقسان یدی بیک اقچه اولور ۱۹۷۰۰۰
مزبور برووالارش نام تاجرده اولونیه خاصلرنندن الدوکی ترکه بهاسندن و اغریبوز
خاصلرنندن الدوکی ترکه بهاسندن و یکیشهرده الدوکی ترکه بهاسندن و نقد الدوکی اقچه دن که
جمعاً ذمتنده درت کره یوز بیک داخی سکسان یدی بیک اقچه بورجی اولور ۴۸۷۰۰۰

¹ Vesika tercümesinde tarih 1536 (?) gösterilmiştir, ancak Ayas Paşa'nın alacakları ile ilgili vesika 22 deki (ve vesika 30) tarih (Kasım/Aralık) olmalıdır.

² Mühür Ayas Paşa mührüdür.

³ Provalaris veled-i Paolo.

Vesika : 80.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta I., Fasc. 52, Pezzi 3).
(21 Kasım 1540 = 21 Recep 947).

ÖZET : 1540 Osmanlı-Venedik anlaşması hükümlerine göre Napoli di Romania (Anaboli) kalesi ile tâbillerini boş olarak Provedere Alessandro Contarini'den teslim aldığına dair Mora Sancakbeyi Kasım (Güzcelce) Paşa'nın verdiği sened ve hucdet.

مهر¹

سبب تحریر کتاب قلم و موجب تسطیر خطاب رقم اولدر که اقرار ایدرین بن قاسم پاشا که²
ولایت مورهنک³ بکی این⁴ بکون الدوم و قبض ایلدوم پرودور⁵ و جندرال⁶ دریا اولان

¹ Mühür : (الوائق الدافع قاسم بن عبد النافع)

² Güzelce Kasım Paşa.

³ Vilâyet-i Mora tabiri Rumeli eyâletine bağlı Mora sancağı anlamındadır.

⁴ Beğiyim (Sancakbeğiyim).

⁵, ⁶ Provedor ve General-i derya (Kapudan-ı derya).

الكسندره قونتارينو⁷ دن انابولى⁸ حصارين قلهلى ايله ودرياده اولان قستلى⁹ دخى بوش قوله
كورره ويكى قې توليه¹⁰ كورره بارشق اوزره يازدم و كندو اقرارمز ايله نشانلدوق و كندو
مهرمز ايله مهرلدوق تحريراً فى اليوم الحادى والعشرين من شهر رجب المرجب سنه ٩٤٧
شهود الحال

شيخى بك عن چاوشان دركاه على بالى بك ميرالاي موره على چابى عن زعماء لواء موره
صولاق حيدر الجندى خسرو بك ويوده رستم پاشا

⁷ Alessandro Conratini.

⁸ Anaboli (Napoli di Romania).

⁹ Castel (Kastel), kale.

¹⁰ Capitulatio.

Vesika: 81.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta I., Fasc. 53, Pezzi 3).
(23 Kasım 1540 = 23 Receb 947).

ÖZET : 1540 Osmanlı venedik barış anlaşması hükümlerine göre, Mora sancağında subaşı bulunan Yunus Subaşı tarafından Monemvasia (Menefşe) varoşu ve kalesinin Alessandro Contarini'den teslim alındığına dair huccet.

¹ مهر

سبب تحرير كتاب قلم و موجب تسطير خطاب رقم اولدركه اقرار ايدارين² بن كه يونس
صوباشى³ اين ولايت موره نك بكى اولان قاسم پاشا حضرتلرينك قبلندن وكيل اولوب بكون
آلدوم و قبض ايلدوم پرودور و جنه رال دريا اولان الكساندرو قوندارينودان⁴ منفشه⁵ واروشن
قلعه سيله بوش قوله كورره ويكى قېتوله⁶ كورره بارشق اوزره اولوب پادشاه ربع مسكون
ونديك بكلىرى ايله و دين و اسلام اقرارى ايچين بو حجتى يازدم و كندو اقرارمز ايله نشانلدوق
و كندو مهرمز ايله مهرلدوق تحريراً فى اليوم الثالث والعشرين من شهر رجب المرجب سنه
سبع وعشرين [اربعين] وتسع مائه

شهود الحال على بن سليمان كمال بن حسن حمزه بن على
حسن بن سليمان حسن بن حسين

¹ Mühür : (الوائق يا مالك المنان عبده يونس الفقير)

² İkrar ederim.

³ Mora sancağında görevli ve Kasım Paşa emrinde subaşı.

⁴ Alessandro Contarini.

⁵ Monemvasia (Menekşe, Menefşe).

⁶ Capitulatio, ahitnâme.

Vesika : 82.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (II. 1. 10, No: 55).

ÖZET : Barbaros Hayreddin Paşa'nın Venedik Balyosundan aldığı tazminat için verdiği temessük senedi ve bununla ilgili olarak Galata kadısının hucceti.

I. (10 Şubat 1543 = 5 Zilkade 949) ¹.

وجه تحریر حرف اولدرکه بوندن اول مراد آغا ایله دیار مغربدن کلورکن وندیک کافرلری طوتدیغی ایکی پاره قالیاته² لریمزده اولان یوزیتمش نفر قوللریمز ایله اون بش نفر مسلمان اولمش اوغلانلری آلوب و نیجه اسباب غارت ایلدوکلری اجلدن تضمین ایچون امر پادشاهی صدور بولدقده بو ذکر اولان اسیرلرک و اوغلانلرک قیمتی ایچون بونده اولان برو تیموجانو³ نام بایلوکلری ۱۵۷۵۰⁴ سکه فلوری ویرمک عهددهسنه الوب ۱۲۰۰۰⁴ سکه فلورسن تسلیم ایدوب و ۲۷۷۵۰ سکه فلوری دخی ذکر اولان بایلوک ذیمتنده باقی اولدوغنه تمسک تحریر اولندی حرر فی ۵ ذی القعدة سنة تسع واربعم و تسع مائه

الفقیر خیرالدین

مهر « الواثق الملك المعین الفقیر خیرالدین »

II. — (28 Eylül 1542 = 17 Cumad II. 949)

« الأمر بالحقیقه كما زبر فی الوثیقه زبده¹ افقر الربیه مصطفی بن الحاج محمد القاضي بمدینته غلطه المحمیه عفا عنها العافی » سبب تحریر کتاب و موجب تسطیر خطاب اولدرکی حضرت خیرالدین پاشا یسرالله ما یشاء قبودانلرندن مراد آغا بن عبدالحی دیار مغربدن کلور ایکن چوقه اطهسی⁵ نام موضعده وندیک کافرلری آلدوغی اکی قالیته اچنده اولان حمزه بیک بن عبداللهک وکیل شرعیسی اولان حاجی مقصود بیک بن احمد و مصطفی بن محمد نام تاجر و قرمانلی نام تاجر و قلچجی حاجی علی و علی بن احمد الرئیس و مراد بن عبدالله و محمد بن قومنی و حسین تلمسانی و قره علی و نبی بن یوسف و مصطفی نام رئیس و احمد بن یوسف و حضر بن حسن و محمد بن علی و قیده یوسف و محمود بن مصطفی بو مذکورون کمسنه لارک ذکر اولان قالیته لردن آلنان نقد آلتونلرین واقجهلرین و سایر اسبابلرین الدوکلری قضیه مذکور حاجی مقصود بیک مومی الیه پاشا حضرتاری معرفتیه و مومی الیه پاشانک یوزیتمش نفر اسیرلرندن غیری و اون بش رأس اوغلانلردن غیری که حمله مذکورون

¹ Krş. vesika 27 ve vesika 40.

² Kalite nevinden gemi.

³ Protimo Ciano (?)

⁴ Siyakat rakamı ile.

⁵ Cerigo (Serigo) adası, Mora'nın cenubunda.

کسنه لره متعلقدر حالیا وندک بایلوس اولان فخر الملة المسيحيه جرنمیهون زانی⁶ ایله انطاردن (؟) بطریق الصلح اکیوز الی بیک رایج فی الوقت اقجه حسابی اوزره درت بیک ایکی یوز اوتوز الی سکه تمام الوزن صحیح العیار آلتون ایله آلتی پاستاو قدریه چوقه⁷ ایله درت طونلیق مسکی اطلاس و اکی طونلیق فرنکی کمخا و بر پاستاو مورا سقرلات چوقه⁸ مصلحون توسطیله صلح اولنوب و بدل صلح اولان مبلغ مزبوری بی قصور و لاکسور بالتقام آلدوق و قبض ایلدوک ذکر اولان قالیتهلری آن وندک کافرلری ایله و مزبور بایلوس ده بوجه من الوجوه و سبب من الاسباب حقوقز و آیمز⁹ دعوا مزو نزاع مز قالمادی و جمیع دعوان ذمترینی ابرا واسقاط ایلدوک دیواقرار و اعترف ایلدیلر مذکورلرک اقرارنی مزبور بایلوس جانبندن بیا هو الطریق الثبوت شرعاً و کالتی ثابت اولان ترجمان یاقوب بن زانی¹⁰ و کاتبی پرو بن فرنچشکو¹¹ و جاهاً و شفاهاً تصدیق ایلوب طلبیله تسوید اولندی تحریراً فی الیوم السابع عشر من شهر جمادی الآخر لسنه تسع و اربعین و تسعمايه

شهود الحال

محمد چلبی بن صوفی تیمور	محمود بیک بن عبدالله	مصطفی بن یوسف رئیس
رسول بن طوراق	علی بن پری	و غیرهم من الحاضرين

⁶ Girolamo Zane.

⁷ Koforya (?) çuhası.

⁸ Mor skarlat nevi çuha.

⁹ Alacağımız.

¹⁰ Jacomo bin Zani.

¹¹ Pro bin Francesco.

Vesika: 83.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 33, Pezzi 15)
(1-10 Nisan 1547 = evâsıt-ı Safer 954).

ÖZET : Venedik kapudanı Paolo Guisatniano'nun deniz korsanlarının elinden kurtarıp Osmanlı makamlarına teslim ettiği kimseler hakkındaki temessükleri ve bu mesele ile ilgili olarak Sebenico (Şibenik)'emini Recep'in yazıları.

I — دفتر اولدرکه وندیک بکلرینک قهودانی اولان پولوروستیان¹ نام ولاستین² اوسقوqlar³ اسیر ایدوب آلوب کیدرکن اللرندن قور تروب خلاص اتدوکی کمسنلدرکه ذکر اولونور.

¹ Paolo Giustiniano.

² Velastellino.

³ Uscoc denilen korsanlar.

تسليم قلعہ اسقرادين ⁶	تسليم قلعہ نادین	تسليم عن قلعہ کلیس	تسليم عن قلعہ شبنک ⁷
۹ عدد بر موجب تمسک	۹ عدد بر موجب تمسک	۴ عدد بر موجب تمسک	۲ عدد بر موجب تمسک
اتهم ⁵ افندی	اتهم افندی	بهرام دزدار قلعہ کلیس	امور کاتبی شبنک ⁸
تسليم ماقرسفه ⁹ تابع		تسليم قلعہ شبنک	
ترنوه ¹⁰ ۱۵ عدد بر موجب		۱۱ عدد بر موجب تمسک	
تمسک ری ¹¹ قائم مقام ¹² مصطفی چلبی		رجب الفقیر امین شبنک	
امین شبنک و غیره			
احقرالوری رجب امین شبنک و غیره		مهر «ره نما توی جمله را خدایا رستکاری نماز حسب راه»	

II — ونديک بکلرينک آياغی طہراقارنہ عرض اولنان بودر کہ بوجانبده واقع اولان اوسقوقي وسایر حرامزاده بکلیوب حقندن کلمک ایچون تعیین اولنان قاترغلرده¹⁴ قوجه کنز اوغلی استبان دوتر¹⁵ نام کمنه دریا کنارنده اوسقوقلره دوش کلوب¹⁶ اللرنده اولان کیلرن وایچنده اسیر ایدوب آلوب کیدرکن فرهاد نام کمنه و اوچ افلاق کافرنی واکي عورتلرن واکي اوغلان ذکر اولان سکز کمسناری اوسقوقلردن قورتروب وقلعه شبنکه کتوروب امرکز ایله شبنکی بکی دن کان (؟) کنزوک یاننده بوجانبده قبودانکز اولان پولوروستیان نام ولاستنه تسلیم ایدوب وهر وجهله یرار وخدمتکزه قادیر¹⁷ محل همت و مستحق عنایت هراحوالک حقندن کلور کمسنکز اولماغن علی ما وقع الحال آياغکز طہراغنه عرض اولندی تحریر آ فی اواسط صفر سنه ۹۵۴ اضعف الفقیر رجب امین شبنک و غیره

III — وجه تحریر حروف اولدر کہ شبنک وزادره¹⁸ وتورغیر¹⁹ واسپلت²⁰ وبونلره تابع دریا جانبدرنده واقع اولان کنارلر وک ونديک بکاروک امريله قبودانی اولان پولوروستیان نام ولاستین عهد اوزره اولوب پادشاه عالم پناه حضرتلرینک رعایاسندن اوسقوقلر باصوب آلوب کیدرکن فرهاد نام مسلمانی و اوچ افلاق کافرن ودرت افلاق خاتونلرن وبرقیز واکي افلاق اوغلان ذکر اولان اون برکمنه قورتروب شبنکه کتوروب خلاص اتدوکنه بوفقیردن تمسک طلب ایلمکین علی ما وقع الحال تمسک کتب اولنوب قبودان المزبوریدینه وضع اولندی که وقت حاجنده احتجاج ایدنه تحریر آ فی اواسط صفر المظفر سنه ۹۵۴

اضعف الفقیر رجب امین شبنک

⁴ Scardona.

⁵ Edhem efendi.

⁶ Nadin.

⁷ Sebenico (Šibenik).

⁸ Šibenik Umur kâtibi.

⁹ Makarska.

¹⁰ Trebinje.

¹¹ Piri.

¹² Mustafa Çelebi Šibenik emini kaymakamı.

¹³ Sebenico (Šibenik) emini Recep.

¹⁴ Kadirgalarda.

¹⁵ Stepan Veter.

¹⁶ Tesaduf edip.

¹⁷ Kaadir, muktedir.

¹⁸ Zadra (Zara).

¹⁹ Trogir (Trau).

²⁰ Spljet (Spalato).

Vesika : 84.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasci 17, Pezzi 3).

(Eylül 1548 = Şaban 955 "1545 [1548] Setti.)¹.

ÖZET : Venediklilere ait bâzı mezreaların tasarruflarında bulunacağına ve Memi Hoca ile Çerkes Sinan'ın bu hususta hiç bir dâvaları bulunmadığı hakkında Saray (Saray-Bosna) kadısının verdiği iki sicil sureti.

I — « هذه صورت السجل نقلت عن الاصل بلا زيادة ولا نقصان وانا الفقير على بن محمد القاضي بسرأي² الناظر عفى عنه »
سبب تحریر سبجل بودر که وندیکه تابع زادره خلقي تصرف ایتدوکی ویساجان³ نام مزرعه ایچون می خواجه بن مصطفی مجلس شرع شریفده حاضر اولوب اقرار و اعتراف ایدوب دیدیکه مذکور مزرعه وندیکلونک تصرفنده در بوخصوصده بنم دعوام و نزاعم یوقدر دعوی ایدرسم مسموع اولیه دیدکده واقع حال وندیک بکلری جانبندن کلن یازجی و ترجمان طلبریله ثبت سبجل اولدی تحریراً فی اواخر شعبان المعظم شهر سنه خمس وخمسين وتسعمائه .
شهود الحال

بالی خواجه علی دکرمنجی یوسف و طورغود طورخان و ابراهیم من الحاضر
II — « هذه صورت السجل نقلت عن الاصل بلا زيادة ولا نقصان وانا الفقير على بن محمد القاضي بسرأي الناظر ... »

سبب تحریر سبجل بودر که وندیکه تابع زادره خلقي تصرف ایتدوکی بوقویک⁴ و بودوتران رنیک⁵ و دووچه⁶ نام مزرعه لریچون چرکس سنان و یوده نام کسنه مجلس شرع شریفده حاضر اولوب اقرار و اعتراف ایدوب دیدیکه ذکر اولنان مزرعه لر وندیکلونک تصرفنده در اصلاً و قطعاً بنم دعوام و نزاعم یوقدر دعوی ایدرسم مسموع اولیه دیدکدن صکره واقع حال وندیک بکلری طرفندن کلن یازجی و ترجمان طلبریله ثبت سبجل اولندی تحریراً فی اواخر شعبان المعظم من شهر سنه خمس وخمسين وتسعمائه .
شهود الحال

حسین بک غلام خاقانی الحواله⁷ و طورغود ...⁸ لواء کلیس و بالی خواجه بن علی دکرمنجی یوسف بن عبد الله حاجی سنان

¹ Sonradan konulan 1545 Eylül tarihi Eylül 1548 olacaktır.

² Saray-Bosna (Sarajevo).

³ Visajan.

⁴ ?

⁵ ?

⁶ Dubtza.

⁷ Havale, merkezden gönderilen özel görevli.

⁸ İyice okunamıyan (?) سحر خاس

Vesika : 85.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 14, Fasc. 14, Pezzi 3).

(4 Ağustos 1558 = 19 Şevval 965 "1558, 7 Agosto") ¹.

ÖZET : Venedik donanmasında kürekçi bulunan sekiz müslümanın muhtelif suçları sebebiyle ve mevcut anlaşma gereğince Kastelnovo (Nova) kadısı Alâeddin'e teslim edildiği hakkında tasdikli hucdet.

« الامر كما ذكر الشان على ماجرائمه الفقير على بن رجب المولى بقضاء نوه عني عنها »
مهر : « على بن رجب »

سبب تحرير كتاب شرعى وموجب تسطير خطاب مرعى اولدر كه ونديك بكبرى جانبند جندرال اولان توماش قونتارين² پادشاه عالم پناه حضرتلرى ايله معاهده شريفلى اوزره عهدنامه لر موجبجه كندولرى دونامه لرنده سكر نفر مسلمانلر كوركده بولنوب هر برين برر درلو فسادده دوتلوب ايله اولسه كندولرينك دونامه پروويدورى³ مصر قرستوفول قفال⁴ ايله كوندر ب كلوب قلعه نوه التنده كتور ب ذكر اولان سكر نفر مسلمانلرى لواء هرسك بكى حيدر پاشا⁵ يسر الله تعالى ما يشا حضرتلرى بالفعل قلعه مزبورده موجود اولمغيله نوه افنديسى اولان مولانا علاء الدين⁶ حضرتلرينه تسليم اتدك ديواقرار ايدوب مزبورون مسلمانلرك اساميلرى و فسادلرى كندولرينك تقريرلريله ذكر اولنور

روديغوسلو⁷ اشپانيولدن⁸ مسلمان اولوب ونديكدن اوغلان ايردوب صاتارمش و ياني ده قاتانيه نام⁹ اولوچ كوكللى رئيسلرندن¹⁰ شاه قولى قاينغه دوتلمش و على جزايرلى حلواجى رئيس قاينغه دوتلمش و محمد نام عرب بلدالعقاب حسن رئيس قورسيغهلى¹¹ نام اولوچ قاينغه¹² دوتلمش و چتینهلى اسكندر نام كسسه اسپلت نام ونديك قلعه سنده اوغلان ايردوب صاتاركن دوتلمش واولى¹³ نام كسسه نوه ليدن¹⁴ صندل ايله خيرسوزلك ايدركن دوتلمش والياس غلادنلى¹⁵ كريد اطه سنده قاينغن طشره چقوب فساد ايدركن دوتلمش و عبدالله

¹ Vesikaya sonradan konulan tarih 7 Ağustos 1558.

² Tommaso Contarini.

³ Provedor.

⁴ Christofol Cafali.

⁵ Hersek sancağı ile tekaüt edilen vezir Haydar Paşa.

⁶ Kastelnovo kadısı Mevlâna Alâeddin.

⁷ Rudigos.

⁸ İspanyol.

⁹ Jani de Catania.

¹⁰ Gönüllü levend gemisi reisi.

¹¹ Korsikalı.

¹² Korsan gemisi.

¹³ Evli.

¹⁴ Castel Nuovo'dan.

¹⁵ Gladen'li.

جزایری کوکلو رئیسارندن مرجان اوغلی قایغنده دوتلمش حالیا بو ذکر اولان سکز نفر
 أسیرلری حیدر پاشا حضرتلرینه کوندرمک ایچون پروویدور قیرستوفول قفال¹⁶ طلبیه بو
 وثیقه کتب اولنوب یدنه وضع اولندی که وقت حاجتده احتجاج ایدنه جری ذلک وحرر
 فی الیوم التاسع عشر من شهرشوال المکرم سنه خمس وستین وتسعایه
 شهود الحال

فخر الاقران محمد کتخدا و مولانا یحی خواجه الخطیب و می خواجه الحواله
 وحسن سیاف¹⁷ و احمد بن مصطفی

¹⁶ Christofol Cafali.

¹⁷ Seyyaf, kılıççı.

Vesika: 86.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 70, Pezzi 5).
 (Eylül 1560 = Zilhuice 967 "8 Settembre 1560")¹.

ÖZET : Venedik kapudanlarından Contarini'nin taarruzuna uğrıyarak gemisindeki
 malları zaptedilen Kumlalı Ramazan Reis'in, zarar ve ziyanına
 mahsuben Balyos Marino Cavalli elinden 1100 flori alıp sulh ol-
 duğuna dair Galata kadısının tescili.

« للامر فی الحقیقه کماذیر فی الوثیقه حررافقر عباد الباری عبدالباقی بن محمد الکفوی المولی
 بغلطه » مهر سبب تحریر کتاب اولدرکه ولایت اناطولیده قصبه قوملهدن² رمضان رئیس
 ابن رجب نام کسنه مجلس شرعشریفده ونندیک بکاری نک وکیلی و قایم مقامی مارین قوالی³
 نام بالیوسک قضیه اتی به⁴ تصدیقه بما هو طریق الثبوت شرعا وکالتی ثابت اولان اشبوحامل
 الکتاب میکل بن پتره⁵ محضرنده اقرار و تقریر مرام ایدوب ایتدیکه بوندن اقدم دراج نام
 نام قصبه قربنده دریاده کلورکن ونندیک قهودانلرندن قونترین⁶ نام افرنجی کلوب بنوم کوم
 ایچنده نیجه اسبابم ایله کومی باصوب الوب بعده بنداخی استانه سعادت کلوب عرض حال
 ایتدوکده اول زمانده کوم الوب ینه قض ایدوب ایچنده اولان اسبابلردن زیتون یاغی
 و پرنج وسایر اولان اسباب ضایع اولقی ایله حالیا مذبورون ونندیک بکلرینک وکیلی اولان
 مرقوم بالیوسک⁷ یدندن جمیع کوم ایچنده اولوب ضایع اولان اسبابم مقابله سنده بیك یوز

¹ Evasıt-ı Zilhicce 967 olduğuna göre 8 Eylül 1560 doğrudur.

² Kumla, Mudanya'dadır, hâlen büyük ve küçük olarak iki köydür.

³ Marino Cavalli.

⁴ Kaziyye-i âtiyeyi.

⁵ Mickel bin Petro.

⁶ Contarini.

تام الوزن فلورى الوب قبض ايدوب ذكر اولان كموم ايچنده اولوب ضايغ اولان اسبابه متعلق مرقوم باليوسك و وكيلى نك ذمتلرين ابراء عام ايله ابرا واسقاط اقدم شول وجه اوزره كه قضيه مزبوره به متعلق مذکور لر ايله من بعد دعوام دخى واقع اولورسه عندالحكام مسموع اوليه ديدكده مسفور مکی بالمواجهه تصديق ايدوب ما وقع غب الطلب كتب اولنوب يدنه دفع اولندی لدى الحاجه بذكر ماجرى اوله تحريراً فی واسط ذی الحجه من شهر سنه سبع وستين وتسعمایه شهود الحال

محمد چلبی ابن قاسم الكاتب وعلى دده ابن محمد وحزه بن عبدالله
ومصطفى بن على و بلال بن عبدالله ومصلح الدين بن سنان
وحسين بن عبدالله و بهرام بن عبدالله والحاج فرخ بن عبدالله
و كيوان بن عبدالله وغيرهم من الحاضرين

Vesika : 87.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 12, Fasc. 11, Pezzi 2).
(Mayıs 1568 = Zilhicce 975).

ÖZET : Bir kısım Saray-Bosna sâkini tarafından, akraba ve ticaret ortaklarının Venedik'e gelip giderken tecavüze uğradıkları, kiminin esir kiminin de katledilerek altmış yük akçalarının alındığına ve buna o tarafa giden iki gemi reisinin de şahadet ettiğine dair Hersek'de Gable kasabası kadısının tasdikli tescili.

« ما فيه كما في اصله حرره الفقير خير الدين بن ولي المولى بقصبة غبله¹ خلافة عني عنها »
مهر « الفقير خليل ابن ولي »²

وجه تحرير حروف اولدر كه محروسه³ سراى ساكنلرندن قورقود بن تيمور و حاجى احمد و حاجى مصطفى و حاجى على بن سليمان و ابراهيم بن محمد و ممي بن اسكندر و حاجى شهبات بن پيرى و حسن بن اسحاق و حرم بن يونس و على بن سليمان و حاجى قورقود بن حسين و مصطفى و صالح خليفه و حاجى پيرى و صوفى اوروج نام كسنتلر مجلس شرعه حاضر و اولوب تقرير مرام قلوب ديدلر كه بوندن اقدم فرنكستان ولايتنده و نديك نام شهره بعضيمزك قردادشى و بعضيمزك شريكى تجارت ايچون اسبابله كيدوب وارد قلدنده ينه بو جانبه كتمك ايچون اشقورا مارقو⁴ نام رئيسك كيميسنه كيروب كلوب كيدر كن فار نام قلعه⁴ التنه صاغ و سالم

¹ Hersek'de Stolca'ya bağlı kasaba.

² Halil Hayreddin olmalıdır.

³ Scora Marco.

⁴ Far

کلدوکلارنده قلعه⁵ مذبوره قربنده قلافه⁵ قبودانی اون پاره قدرغه ایله موجود بولنوب مذکورون مسلمانلار مذبور قبوداندن اجرتیله بر قدرغه طلب ایدوب نرتوه بوغازینه⁶ چقارمغی عهدهسنه الوب واجرتی دخی بیقصور المش ایکن ستوریه⁷ نام لیانه کلدوکلارنده انده اخشام لایوب اسقوق ملاعین دورت پاره کمی ایله اوزرلرینه کلوب قدرغه ایله یکدل ویکجهت اولوب اتفاقلری اولدوغنه و تخمیناً التمش یوک اقبجهلرن الوب کتدوکلرینه و کمی ایچنده اولان مسلمانلاروک کیملرین اسیر و کیملر قتل ایلدوکلرینه انقونه⁸ ولایتنده نرتوه بوغازینه کلن ایکی پاره کینک رئیس لرندن اولان ومنقو ونقوله نام ذی رئیس لر مجلس شرعه حاضران اولوب أداء شهادت ایدوب دیدیلر که ذکر اولنان مسلمانلاروک کمی لری اوزرینه اسقوق ملاعین کلوب اجرة ایله الدوقلری قدرغه ایله یکدل ویکجهت اولوب مباشره و اتفاق ایدوب یکرمی بش نفر مسلمانک کیملرین اسیر و کیملر قتل و تخمیناً التمش یوک اقبجه مقداری اسبابلرین الوب فار نام قلعهیه الوب کتدوکلرینه شهادتی خبر ویردوکن ووندیک بکلری دریاده اسقوق ملاعین الدوقلری مسلمانلری واسبابلرین ضرر وزیان اولمق ایچون عهدلرینه الوب ضامن اولدوقلری اجلدن سبیل اولماسن طلب ایدروز دیدوکلر اشبو حروف شارحه تحریر و ترقیم اولنوب هر طالبه وضع و دفع اولندی لدی الحاجه کاشف ماجری اوله تحریراً فی اوایل ذی الحججه سنه خمس و سبعین و تسعمائه .

شهود الحال

فخر الخطبا محمد خلیفه و مصطفی خلیفه الامام و بشیر خلیفه المؤذن و حاجی حسن و حسین الخياط و یوسف کتخدا و سلیمان کتخدا و غیر هم من الحاضرين

⁵ Calafa

⁶ Nartova

⁷ Storia

⁸ Ancona.

Vesika : 88.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 5, Pezzi 2).

(Eylul 1544 = Recep 951) ¹.

ÖZET : Trablus ve Beyrut iskeleleri mukataası amili uhdesinde bulunup Frenk tacirleri zimmetinde kalan gümrük geliri ve Beyrut, Şam gümrükleri ile belis bedelinden Şam Balyosu Marsilio zimmetinde kalan 2349 efrenci sikke bâkiyi gösteren bir senet.

عن تحويل ابراهيم عامل² مقاطعة اسكله طربلوس وبیروت عن محصول كرك تاجران افرنج واسكله طربلوس که در ذم تاجران مذکور باقی مانده بود بر موجب قانون قدیم

¹ Vesikaya sonradan yazılan tarih sadece 1544 olup, metinde geçen 3 Recep 951 karşılığı 20 Eylül 1544 dır.

² Trablus ve Beyrut iskeleleri mukataasını iltizam eden âmil.

و محصول كمرک اسكله* بيروت و كمرک شام و بهاء بلیس³ كه در ذمت انتون مارشیلو⁴ بایلوس شام باقی مانده بود عن ید انتون مارشیلو بایلوس المزبور.

افرنجیه

۲۳۴۹ سكه رسید فی سنه ۳ رجب سنه ۹۵۱
عن محصول اسكله* بيروت و كمرک شام عن ۱۵ رجب
سنه ۹۴۲ مع بهاء بلیس كه در ذمت بایلوس المزبور
باقی مانده بود
۹۹۵ سكه

محصول كمرک تاجوان افرنج در اسكله* طربلوس
بر موجب قانون قدیم عن غره* محرم سنه ۹۴۳
۱۳۵۴ سكه

حسن الفقیر

³ Sabun yapmıya yarayan kül.

⁴ Antonio Marsilio.

Vesika: 89.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 13, Fasc. 10, Pezzi 8).

ÖZET : Silivri iskelesi emini İbrahim'e ve Galata gümrük emini Mehmed'e bâzı Venedikliler tarafından ödenen gümrük resimleri hakkındaki temessük senetleri.

I — سفینه* دومنیقو¹ بوسنه رئیس نام کسسه قصبه* سلوری اسكله سنه تحمیل اتدوکی
یباغی نك كمرکین قانون اوزره بتوردی کسسه مانع اولیه فی ۱۵ ماه جمادی الآخر سنه ۹۵۱
الفقیر الحقیر امین ابراهیم سلحدار [3 Eylül 1544]

II — وجه تذکره* حروف اولدرکی سلوری اسكله سنه ده منفوبوس رئیس² کسسه پوست
غنم ویباغی تحمیل ایدوب كمرکین پادشاهی اوزره³ ادا ایلدی کسسه مانع ودافع اولیه تحریراً
فی اواخر جمادی الآخر سنه ۹۵۲ [Eylül 1545]

الفقیر الحقیر امین ابراهیم چلبی⁴

III — اشبوحامل تذکره انتون پرنجانو⁵ سنه ۹۵۲ صفرینك یکرمی یدنجی کونی دومنیقو
نام وندیك سفینه سیله کتوردیکی حوقنك⁶ اکی بیک التیوز قرق اقعجه كمرکن ادا ایتدوکنه
تمسك طلب ایتمکین تسوید اولندی تحریراً فی ۲۸ ربیع الاول سنه ۹۵۲ [9 Haziran 1545]

محمد الفقیر مهر

¹ Domenico Bosna Reis.

² Aynı adam, Domenico Bosna olacaktır.

³ Emr-i Padişâhî üzere olmalı.

⁴ İskele emini silâhdar İbrahim bir sene sonra İbrahim Çelebi olarak görülüyor.

⁵ Antonio Princiano.

⁶ Çukanın.

IV – اشبو حامل الحروف انجلو دلاويده⁷ نام افرنج سابقا صفر اينوك يكرمي يديسنده
انقونه كيسي ايله كتوردوكي متاعك سكر يوز اللي اقجه كمر ك ادا ايليوب تمسك طلب ايتدوكي
سببدن بو وثيقيه كتب اولنوب يدنه وضع اولندي تحريراً في ٢١ ربيع الآخر سنه ٩٥٢
[2 Temmuz 1545] محمد الفقير مهر

V – وجه تذكرة بودر كه غلطه افرنجارندن حامل الحروف تومازو⁸ الندن كمر كه متعلق
محصولدن بيك يوز اللي اقجه قبض اولندقد تذكركه طلب ايلمكن بو وثيقيه كتب اولنوب يدنه
دفع اولندي تحريراً في ١١ جمادى الاول سنه ٩٥٢ [21 Temmuz 1545] محمد الفقير مهر

⁷ Angelo de Lavido.

⁸ Tommazo.

Vesika : go.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 46, Pezzi 3).
(*Mayıs 1551 = Cumad I. 958*)

ÖZET : Venedik şehri Vigadoru ve akçe emini Antonio Veliso'dan, sat-
tığı mallar için 565 oscutu teslim alan Sinan Reis'in verdiği mak-
buz temessükü

وجد تذكرة اولدر كه قدوة الامراء ميرانتون وليز¹ نام ونديك شهريتك و غادور² وهم
اقجه اميني بش يوز التمش بش اوسقود³ سنان رئيس كسند كرفت بولنان يارق بهاسي
ايچون صاتون الدقلري موجبنجه ونديك بكرى⁴ مزيد عون عنايتلري محمد پاشا⁵ يسرالله مايشاء
حضر تاريتك رعايت خاطرلر ايچون مزبور ذكر اولنان يارق بهاسنى مزبور رئيس النه ذكر
اولنان بش يوز التمش بش اوسقود تسليم اولندي باقي تحريراً في اواسط جمادى الاول سنه
ثمان وخمسين وتسعمائه

محب الفقير الحقير سنان رئيس

¹ Mir Antonio Veliso.

² Vigador.

³ Bir nevi Venedik parası.

⁴ Beğleri.

⁵ Her halde, o sırada Kapudan-ı derya olan Sokollu Mehmed Paşa.

Vesika : 91.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta 2, Fasc. 67, Pezzi 5).
(7 Şubat 1560 = 10 Cumad I. 967).

ÖZET : Ezdin'de hasları bulunan vezirlerden veya ümeradan biri tarafından Hemdem adlı voyvoda tahvilinden Venedik gemilerinde borç kalan yüz sikke-i hasenenin Balyos tarafından teslim edildiğine dair verilen temessük.

وجه تحریر حروف اولدرکه بوندن اقدم ازدين¹ نام خواص همایونلریز محصولندن همدم نام ویوده مزتحصیلندن وندیک کیلارنده یوز عدد سکه² حسنه باقی دین قالبو حالیا اشبو دارنده تذکره وندیک بایلوس² یدنده بیزه کلوب ادا وتسلیم اولنوب مرقوم یوز عدد سکه² حسنه کلوب بیتمصور بیزه واصل اولوب تسلیم اولدوغنه تمسک طلب اندوکی اجلدن اشبو وثیقه برسبیل تمسک کتب اولنوب مرقوم وندیک بایلوس بالفعل اولان یدنه وضع اولندیکه وقت حاجتده احتجاج ایدنه جری ذلک وحرره فی ۱۰ جمادی الاول من شهر سبع وستین وتسعمائه

¹ Ezdin, İzdin.

² Marino Cavalli.

Vesika : 92.

V. D. A. (T. V.) Busta XV. (Busta 10, Fasc. 3, Pezzi 2)
(25 Eylül 1523 = 15 Zilkade 929)¹.

ÖZET : Galata kadılığının, Venedikliler hakkındaki davalar için, umumî vekâlet meselesi ile ilgili ve sadrazam Pîrî Mehmed Paşa ile müftü Ali Cemâli efendiye de atıf yapılan arapça hucceti.

« الأمر كما ذكر والشان على ما سطر حرره الفقير الياس بن كمال المولى بمحروسه غلظه خلافة »
هذه حجج صحيحة شرع شريف مضمونها عن ذكر ما شهد اقضى قضاء المسلمين اولى ولاية الموحدین ينبوع الفضل واليقين المختص بعناية الملك القادر المعين اعني به مولانا بالی بن احسن² المولى بمدينه غلظه زيد فضله وعلى بك بن عبدالله³ الترجمان السلطاني بمحضر من المدعوى قومى بن غاصبرى⁴ الوكيل باستماع الشهود عن قبل افتخار الملة المسيحيه ميسر بيار وجوه⁵ الذى ورد بالعتب العليه لازالت عليه لاجل المصالحه عن قبل امراء الملة المسيحيه الافرنجييه المعروفة

¹ Vesikaya sonradan 1522 tarihi konulmuştur.

² Aynı zamanda iki Galata kadısı (İlyas b. Kemal, Bâli b. Ahsen) görülmektedir ki, halef selef oldukları anlaşılıyor.

³ Divan-ı Hümâyün tercümanı Ali Bey b. Abdullah.

⁴ Jacomo b. Gaspari.

⁵ ?

بطايفة ونديك غب الدعوى الصادرة والاستشهاد الشرعى عن قبل سيد العلماء المتقدمين سند الفضلاء المؤخرين كشاف المشكلات حلال العضلات المختص بعناية خالق الارض والسموات مولانا ومن كل الوجوه اولانا مولانا علاء الملة والدين على چلبى المفتى الجمالى⁶ دامت فضايله بان اعدل الوزراء فى العالم كثير اللطيف والنعم ضابط امور الامم مجرى احكام السيف والقلم حضرت پير محمد پاشا⁷ بن المرحوم پير محمد دامت معاليه قد وكل المدعى المزبوره وانا به مناب نفسه بجميع اموره وعامه مصالحه فى قبض حقوقه الكاين فى ذمم الناس الساكنين فى المداين والامصار وبايصال ما يقبض منهم اليه والصلح والابراء والتوكيل بالدعوى وغير ذلك جسماً مقتضيه رائه توكيلاً شرعياً عاماً مطلقاً مأموناً من العدل مأذوناً بالتصرف كيف ما يشاء مقبولاً من قبله وجاهاً شهادة صحيحة شرعية مقبولة شرعاً عن التعديل الشرعى محكم بصحة الوكالة المزبوره جرى ذلك حرر فى اليوم الخامس عشر من ذى القعدة لسنه تسع وعشرين وتسعمائه

شهود الحال

كمال چلبى بن بايزيد امين المحكمة⁸ اسكندر بن عبدالله

⁶ Müftü Ali Cemâli ef. (Zenbilli Ali ef.)

⁷ Sadrazam Pîrî Mehmed Paşa.

⁸ Mahkeme emîni, mahkeme harçlarını tahsile memur emîn.

Vesika: 93.

V. D. A. (T. V.) Busta XV.

(12 Eylül 1555 = 25 Şevval 962).

ÖZET : H. 962 senesine ait 8000 efrenci sikkeden ibaret Kıbrıs cizyesinin Balyos Antonio Erizzo tarafından teslim alındığına dair tuğralı hüküm.

طغرا

سبب تحرير توقيع همايون اولدر كه حاليا جزيره قبروسده واقع اولان ونديك بكى فرانسيسكو¹ تحويلندن سنه احدى وستين وتسعمائه ربيع الاخيرينك يكرى سكزنده واقع اولان آبريلك يكرى برندن سنه اثنين وستين وتسعمائه جمادى الاولنك طقوزنده واقع اولان آبريلك يكرى برنجى كوننده واجب اولان جزيره مزبوره جزيره سندن خزانه عامرمة اشبو سنه اثنين وستين وتسعمائه رمضانك سكزنچى كوننده سكز بيك سكه افرنجيه ونديك بايلوسى انتون ولداریجو² لندن تسليم اولنمغن اشبو حکم شريفم ويرلدى شويله بلالر علامت شريفه اعتماد قلالر تحرير اليوم الخامس عشرين شوال المكرم من شهر سنه اثنين وستين وتسعمائه بمقام قسطنطينيه

¹ Francesco.

² Antonio Erizzo.

Vesika : 94¹.

V. D. A. (T. V.) Busta XVI. (8, Fasc. 11, Pezzi 2).
(28 Agosto 1540² = 1 Cumad II. 947)³.

ÖZET : 1540 tarihli ahitnâmenin (Vesika 1) diğer nüshası ve italyanca izahatı

(La traduzione fu unita all originale nelle mostre della Sala Diplomataria "Sala Regina Margherita", Serie 4 XXXVI. Firmani Turchi No: 7. Anno datti Egira 947 primo giorno della luna di Cumad-el-âhir).

Trattato di pace consuloso del Sultano Solimano⁴ II. con Aluiso Badoer reppresantante di Venezia dopo la guerra nella quali questi ultimo perdetta Napoli di Romania e Malvasia originale cotta traduzione allegato vedi Pedelli VI. pag. 236, 237, No: 43, 44.

- ¹ Bu ahitnâmenin diğer nüshası (Busta I. Fasc 50, Pezzi 25) de ve (vesika 1) dedir.
- ² Diğer nüsha 30 Octobre 1540 olarak tarihlenmiştir, halbuki 3 Ekim 1540 olmak gerekir.
- ³ Diğer nüsha ile uymaktadır, şu halde iki kopyadır.
- ⁴ Kanunî Sultan Süleyman, yâni Süleyman I.

Vesika : 95¹.

V. D. A. (T. V.) Sala Regina Margheriata Turchia Firmani Serie 4 XXXVI.
No: 6 (4 Mazzio 1535² = anno dati Egira 941³).
1535 tarihli ahitnâme (vesika 131) hakkında italyanca not.

- ¹ Vesika 131 dedir.
- ² 16-26 Mart 1535 = evasıt-ı ramazan 941.
- ³ Burada yalnız hicrî yıl gösterilmiştir.

Vesika : 96.

V. D. A. (T.V.) Sala Regina Margherita, Serie 4 XXXVI. Turchia Firmani No: 4 Anno 1530 (anno delli Egira 937 muharrem "evâ-il-i muharrem 937 = Eylûl 1530).
1530 tarihli ahitnâme ve bunun hakkında italyanca izahat

"Il Sultano Solimano II. al doge Andrea Gritti i a Constantinopoli di Tommaso Mocenigo per Confermara i potto di amnizia ed il Congedo doto al medesino dopo Confirmata la sua missione. Originale Cotta traduzione allegata e cum (im) drappo (arappo) d'argento alti restituiti dell Austria No: 202.

ذکر الله اعلى وبالتقديم احق واولى حضرت عزت جلب قدرته وعلت کلمته نك عنايتي
ومهر سپهر نبوت اختر برج فتوت پيشواى زمرة انبيای مقتدا فرقه اصفيا محمد مصطفى نك
صل الله عليه وسلم معجزات كثيرة البركاتى ودرت يارينك كه ابو بكر وعمر وعثمان وعلى در
رضوان اللهم عليهم واجمعين انلروك وجميع اولياء اللهك ارواح مقدسه لرى مرافقتى ايله

طغرا (سليمان بن سليم خان المظفر دائماً)

بن که سلطان السلاطين برهان الخواقين تاج بخش خسروان روى زمين ظل الله فى الارضين اق دكزك وقره دكزك وروم ايلنك واناطولنك وقرامانك ورومك وولايت ذولقادريه نك ودياربكرک وکوردستانک واذربايجانک وجمک وشامک وحلبک ومصرک ومکه نك ومدينه نك وقدسک کليا ديار عربک ويمنک وولايت تاتارک ودخى اباء کرام واجداد عظامم انارالله براهينهم قوت قاهره لرى ايله فتح ايلدکلرى نيجه مملکتلرک وجناب جلالت مآبم دخى تيغ اتش بار وشمشير ظفر نکارم ايله فتح ايلدوکم نيجه ديارک سلطانى وپادشاهى سلطان بايزيد خان اوغلى سلطان سليم خان اوغلى سلطان سليمان خانم سن که افتخار الامراء الملة المسيحيه مختار کبراء الطائفة العيسويه ونديک دورثى أندریه غريدسن¹ معلوم اولاکه شمدکيجالده درکاه عظمت پناه وبارکاه سعادت دستکاهمه که مشرق نيران اقبال ومقبل شفاء اکاسره واخيال درتجديد قواعد اخلاص وتمهيد ضوابط اختصاص ايچون مفخر الاماثل والاقران ادمکز توما مچنيقوي² ايلچى تعين ايليوب مکتوبکز ايله درکاه عالم پناهم جانبنه ارسال ايلمش سن کلوب واصل اولوب شرف تقبيل پایه سرير اعلام ايله مشرف ومستسعد اولوب شولکه شرايط رسالت در کما ينبغى ادا ايلدکدنصکره حسن اجازتم قرين احوالى ورهين امالى واقع اولوب کرو اول جانبه ارسال اولندى شويله بلاسن تحريراً فى اوایل محرم الحرام من شهر سنه سبع وثلثين وتسعمائه الهجرة الهلالية

بمقام دارالسلطنة العلية والخلافة السنية قسطنطينيه
الحماية المحروسة حرست عن البلية

¹ Andrea Gritti.

² Tommazo Mocenico.

Vesika : 97.

V. D. A. (T. V.) Sala diplomatica Regina Margherita Turchia
Firmani Serie¹ XXXVI. No: 8.

(1563 = anno dati Egira 970 Constantinopoli).

1563 tarihli ahitnâmenin İtalyanca izahatı:

“Il Sultano Solimano II. scrivere ad Doge domandando la restituzione delle prede fatta a danno di soldati (sudaleti?) ottomani e dei dozi prelaroti alle novi Turche recantisi (veccantisi) in Ancana in contra adizione ai trattati e la punizione dei comandanti di galere e dei rettori veneti autori delle cattare. Firmano originale in lingua turca No: II. Lettere diversi del sigr. Turco A. C. 116.”

¹ Bu seride, Mahmud II. tarafından 1813 de gönderilen en son ferman da dahil olmak üzere 28 ferman bulunmaktadır.

Vesika : 98.

V. D. A. (T. V.) Busta XVII. Fasc. 25, con 8 Pezzi (1562 Ottobre 11).

Üç vesikanın muhtevası hakkında italyanca izahat :

I — Copia di un interrogatore fatto da Girolamo Malipiero consigliere del regno di cipro a certo pudone di bares nominata Tommasino Mathe da baffo sopra alcune molestie recategli da una galere penentina.

II — Copia di una lettera di Zuan Antonio Diedo da Tripoli 1562 ottobre 6 sull'arrive negli suogli di Tripoli di una galea di Levanti la quale rimurchiara un naniglio da ella fero.

III — Copia di Traduzione di una lettera da Tripoli di Zuan Antonio Diedo (1562 ottobre 7 data della lettera) Da notiesie sull'arrivo di una galera e narra fortivolari sulla presa di una mariglio.

Vesika : 99.

V. D. A. (T. V.) Busta XVII. Documenti Turchi, Serie ¹ VI. No: 17.

(*Eylül* 1554 = *Şevval* 961).

ÖZET : Mısır Beylerbeyi Dukakin-zâde Mehmed Paşa'nın, eski Halep Balyosu Propicia Mano'ya hitaben eski dostluklarından ve Venedik'de bazı kumaşlar işletmek istediğinden, bunun için Mısır'da bahseden gereken şekli resmettiren oradaki Balyos'a verdiği nakkaşa mektubu.

¹ پنچه ومهر

قدوة امراء الملة المسيحية اسوة كبراء الطائفة العيسويه سابقا محروسه حلب بايلوسى اولان پروپيچا مانو ارشده الله تعالى سلام مشكين فام وكلام عنبرين ارقام اتمامندن صكره معلوم اولاكه اكر بوجانبك احوالندن وقنده لغندن⁴ صور رسكنز بحمد الله شمدكي حالده خوش صاغ وسالم اولوب سيزه زياده مشتاق بلاسز و سيز حلبدن كتدوكتندن بر يل صكره صاحب قران سلطان سلاطين جهان دولتلو و سعادتلو پادشاهمز⁵ حضرتلرى دولت و اقبال ايله حلبه كلدوكلرى كون

¹ Bu vesika bu dosyanın (Serie VI.) birinci vesikasıdır.

² Kenardaki pençe : (محمد بن احمد) . Mühür : (محمد بن دوقه كين احمد)

³ Propicia Mano.

⁴ Nasıl olduğundan.

⁵ (پادشاهمز) kelimesi nâmenin en yukarısına ortaya gösterişli bir şekilde yazılmıştır.

⁶ Halep Beylerbeyliğinden Mısır eyâletine nakli Ekim 1553.

مصرى عنایت واحسان ایلدیلر⁶ اما سیزکله قولز بویله ایدیکی هر قنده اولور ساوز⁷ دوستلغی اونتمیوب دایما مکتوب کوندروب احوالکزی بلدرسکز کرک ایدی اول زماندن برو اصلا بر مکتوب کوندرمیوب صحتکزی بلدرمدکوز امدی شمیدین صکره هرگاه کلندر ایله مکتوب کوندروب صحتکزی و احوالکزی یازوب بلدرمکدن خالی اولمیه سز که سرور و صفا حاصل اوله بعد ذلک و ندیکده بعض قماش اشلترمک مرادمز اولغین بونده نقاشه رسم اتدروب مصرده اولان بایلوسه⁸ و یردوک که و ندیکه کوندروب اشلتره ایله اولسه سز داخی ذکر اولان قاشلری ایو و بی بدل و تعجیل اشلتروب بوجانبه کوندرمکه کرکی کبی معاونت و مظاهرت ایده سز شو یله بلا سز تحریراً فی اواخر شوال المکرم سنه احدی وستین و تسع مایه بمدینه* مصر المحروسه

⁷ Her nerede bulunursak.

⁸ Barbarigo Daniele.